

Analyse van de dossiers

Aan elk van de grootste pensioendiensten is een aparte bespreking gewijd: de Rijksdienst voor Pensioenen, de Administratie der Pensioenen, het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen en de Directie voor de pensioenen van de Centrale Dienst der Vaste Uitgaven bij het Ministerie van Financiën.

Voor de Rijksdienst voor Pensioenen is een onderscheid gemaakt tussen de toekenningsdiensten en de betalingsdiensten.

De commentaren en de opmerkingen in verband met de kleinere pensioendiensten zijn samen gegroepeerd.

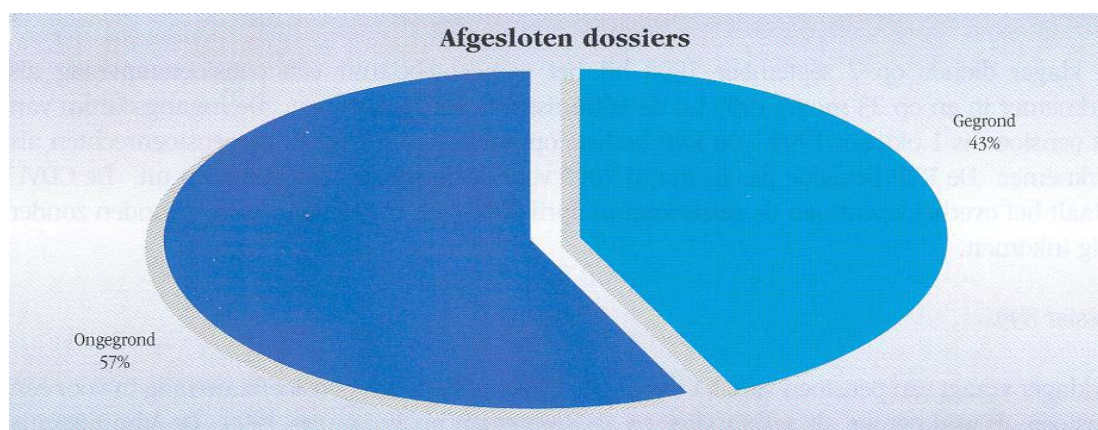
Enkel de meest opmerkelijke dossiers worden besproken. Het zijn dossiers die aanleiding geven tot specifieke commentaren en sommige typegevallen die illustreren welke resultaten de Ombudsdienst Pensioenen bereikt. Soms worden meerdere dossiers samen besproken omdat zij handelen over een gelijkaardige problematiek. Het gevolg dat aan sommige suggesties uit het vorig jaarverslag gegeven is, vindt u terug in de betrokken afdeling.

Wanneer verschillende pensioendiensten bij een zelfde klacht betrokken zijn, wordt de klacht slechts in één van de afdelingen besproken. In de andere afdelingen wordt ernaar verwezen.

De toekenningsdiensten van de Rijksdienst voor Pensioenen (RVP)

De Rijksdienst vervult twee kernopdrachten in de pensioensector. Hij kent het pensioen toe aan de gewezen werknemers en betaalt de pensioenen uit aan de gepensioneerde werknemers en zelfstandigen. Deze afdeling is gewijd aan de toekenningsdiensten.

Eindresultaat in de afgesloten dossiers

Opmerkelijke dossiers

Eenheid van loopbaan – Cascade van laattijdige definitieve beslissingen – Geen voorlopige beslissing en geen voorschotten

Dossier 591 – 629 – 899 – 1121

De feiten

Deze gepensioneerden hebben een gemengde loopbaan als werknemer en ambtenaar. In één geval is er tevens samenloop met een loopbaan als zelfstandige.

De problematiek is in deze verschillende gevallen identiek. De RVP en/of het RSVZ nemen geen pensioenbeslissing omdat gegevens betreffende de loopbaan in de openbare sector ontbreken. Deze gegevens zijn onontbeerlijk om de loopbaan, zo nodig, tot de eenheid te beperken.

Dossier 591

De klager diende op 24 september 1999 een pensioenaanvraag in bij het gemeentebestuur voor zijn werknemerspensioen en op 5 november 1999 bij de Administratie der Pensioenen voor zijn overheidspensioen. De Administratie der Pensioenen nam een pensioenbeslissing op 5 april 2000 en betaalde het pensioen uit. De RVP besliste op 10 mei 2000 over de pensioenrechten in de regeling der werknemers. De Administratie der Pensioenen betaalde reeds in maart de eerste keer een voorlopig pensioen uit op basis van 80 % van het definitieve bedrag. De RVP betaalde pas in mei 2000 voor de eerste keer het pensioen uit. Vermits het pensioen moest ingaan op 1 januari 2000 was de klager gedurende 2 maanden zonder inkomen.

Dossier 629

De klager diende op 7 september 1998 bij het gemeentebestuur een pensioenaanvraag als werknemer in en op 23 maart 1999 bij de Administratie der Pensioenen. De ingangsdatum van het pensioen is 1 oktober 1999. De RVP besliste op 9 februari 2000 over de pensioenrechten als werknemer. De RVP betaalde pas in maart 2000 voor de eerste keer het pensioen uit. De CDVU betaalt het overheidspensioen de eerste keer in april 2000. De klager was dus 6 maanden zonder enig inkomen.

Dossier 899

De klager vraagt een pensioen vanaf 1 december 1999 en dient een pensioenaanvraag in voor een pensioen als werknemer, als zelfstandige en als ambtenaar op 29 januari 1999. De Administratie der Pensioenen beslist vanaf 1 december 1999 een voorschot van 7.700 BEF per maand te betalen. De RVP en het RSVZ nemen geen pensioenbeslissing, ook geen voorlopige. Er worden dus ook geen voorschotten betaald. Pas in juni 2000 kan de Administratie der Pensioenen de definitieve beslissing nemen. Het bedrag van het overheidspensioen wordt definitief vastgesteld op 10.000 BEF per maand. De RVP en RSVZ beslissen eind juni. De klager ontving gedurende 7 maanden een bedrag van 7.700 BEF terwijl hij in totaal (alle pensioenen samen) recht had op 52.500 BEF bruto per maand.

Dossier 1121

De klager geniet een pensioen in de openbare sector sedert 1986. Ingevolge de stopzetting van zijn beroepsactiviteit als werknemer op 1 maart 2000 vraagt hij in februari 1999 een pensioen als werknemer aan. De RVP neemt slechts op 3 oktober 2000 een pensioenbeslissing omdat hij dan pas beschikt over de nodige gegevens betreffende de loopbaan in de openbare sector.

Bedenkingen

De RVP en het RSVZ moeten het principe van de eenheid van loopbaan toepassen. Dit principe werd in het jaarverslag 1999 reeds besproken naar aanleiding van een andere problematiek die hiermee verband houdt. Voor een beter begrip zetten wij het principe nog even kort uiteen.

In de pensioenregeling voor werknemers en zelfstandigen wordt de beperking tot de éénheid bij voorrang toegepast op de *homogene* loopbaan: het pensioen mag slechts toegekend worden voor maximaal het aantal jaren dat overeenstemt met de noemer van de loopbaanbreuk.

Indien de werkelijke beroepsloopbaan meer jaren omvat, worden voor de berekening van het pensioen enkel deze jaren weerhouden die het grootste voordeel opleveren.

De beperking tot de éénheid van loopbaan wordt ook toegepast in geval van een *gemengde* loopbaan.

Dit principe regelt de samenloop van pensioenen van dezelfde aard in verschillende stelsels: rustpensioenen onderling enerzijds, overlevingspensioenen onderling anderzijds.

Wanneer een persoon een rustpensioen in de werknemersregeling kan genieten en een rustpensioen of een als zodanig geldend voordeel in één of meerdere andere stelsels, met uitsluiting van het stelsel der zelfstandigen, en het totaal van de tellers van de loopbaanbreuken in de verschillende stelsels is groter dan de éénheid, wordt het werknemerspensioen verminderd met zoveel jaren als nodig om het totaal aantal jaren te herleiden tot de éénheid¹.

Onder ander stelsel verstaat men elk ander Belgisch stelsel inzake rust- of overlevingspensioenen en elk ander gelijkaardig buitenlands stelsel of een stelsel toepasselijk op het personeel van de instellingen van internationaal publiek recht.

Een zelfde vermindering wordt toegepast indien een langstlevende echtgeno(o)t(e) het genot heeft van een overlevingspensioen in de regeling voor werknemers en in één of meerdere andere stelsels.

Hetzelfde principe wordt ook toegepast wanneer een zelfstandige een rust- of overlevingspensioen kan genieten in het stelsel der zelfstandigen en een pensioen van dezelfde aard in een stelsel van de werknemers of in een ander stelsel².

In sommige gevallen, wordt dit principe afgezwakt.

Dit alles brengt mee dat de RVP en het RSVZ geen definitieve pensioenbeslissing kunnen nemen zolang de loopbaan in de openbare sector niet definitief vastgesteld is.

Dit neemt niet weg dat de wetgeving hen de mogelijkheid biedt om een voorlopige beslissing te nemen en voorschotten uit te betalen.

In al deze dossiers nam de RVP (of het RSVZ) echter helemaal geen beslissing, ook geen voorlopige.

De RVP argumenteert dat de weigering om voorschotten te betalen, kadert in een goed financieel beheer. Wanneer de voorschotten te hoog zouden zijn, dan moet het onverschuldigd betaalde immers teruggevorderd worden binnen een termijn van zes maanden.

Enerzijds wil de RVP vermijden dat de gepensioneerde opgezaaid wordt met een terugvordering, anderzijds wil hij vermijden dat onverschuldigd betaalde voorschotten niet meer kunnen teruggevorderd worden omdat ze verjaard zijn.

¹ Koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen der werknemers, artikel 10 bis

² Koninklijk besluit nr. 72 van 10 november 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen, artikel 19

Bovendien, zo meldt de RVP, gaat het in sommige gevallen slechts over een beperkte loopbaan als werknemer en hebben de betrokkenen nog andere inkomsten.

Conclusie

De Administratie der Pensioenen kan in deze dossiers geen definitieve beslissing nemen omdat niet alle elementen van de beroepsloopbaan gekend waren. De elementen moeten dikwijls aangebracht worden door andere diensten.

Anderzijds blijkt uit onze analyse dat de RVP systematisch weigert om een voorlopige pensioenbeslissing te nemen en voorschotten te betalen indien er samenloop is met een loopbaan in de openbare sector en zolang hierover niet alle gegevens beschikbaar zijn, met name een definitieve beslissing in de openbare sector.

Het dossier waarin de klager gedurende 7 maanden slecht 7.700 BEF ontving omdat enkel de Administratie der Pensioenen een voorschotbedrag betaalde, is een goede illustratie van de mogelijke gevolgen van deze houding.

Het College is het er volledig mee eens dat in het kader van een goed financieel beheer schulden maximaal moeten vermeden worden. Goed financieel beheer mag echter niet gevoerd worden ten koste van behoorlijk bestuur en van de gepensioneerde.

De maatregelen die in deze gevallen genomen worden (geen voorschotten uitbetalen) staan niet in verhouding tot de doelstelling en zijn dus niet in redelijkheid verantwoord.

Het College blijft er op aandringen dat de RVP en het RSVZ hun werkwijze aanpassen. Het moet mogelijk zijn om op basis van een vermoede loopbaan in de openbare sector een voorlopige beslissing te nemen waarbij het risico op onverschuldigde betalingen onbestaande is of geminimaliseerd wordt.

De RVP kan zich trouwens ook tot de Administratie der Pensioenen wenden om schulden te recupereren op de eventuele achterstallen die ontstaan zijn bij de Administratie der Pensioenen door de laattijdige definitieve beslissing in de openbare sector.

Regularisatiebijdragen voor studieperiodes – Onmogelijkheid om regularisatiebijdragen die geen pensioenvoordeel opleveren terug te betalen

Dossier 1135

De feiten

De klaagster geniet een rustpensioen ten laste van de openbare schatkist als gewezen lid van het onderwijzend personeel en een pensioen in de werknemersregeling. Bij de berekening van het pensioen in de openbare sector werd rekening gehouden met een diplomabonificatie. Zij regulariseerde haar studieperiode in de werknemersregeling en betaalde hiervoor ongeveer 269.000 BEF.

De Rijksdienst voor Pensioenen neemt bijgevolg de geregulariseerde studieperiode op in de beroepsloopbaan als werknemer en kent er een pensioen voor toe.

De Administratie der Pensioenen brengt het voordeel bekomen in de werknemersregeling voor de studieperiode in mindering van de gratis diplomabonificatie toegekend in de openbare sector.

De klaagster betaalde met andere woorden 269.000 BEF zonder hiervoor enig pensioenvoordeel te genieten.

Zij kon hiermee niet instemmen en vroeg de terugbetaling van de regularisatiebijdragen, die haar geweigerd werd.

Bedenkingen

Studieperiodes (dagonderwijs, doctoraatsthesis of beroepsstage) vanaf 1 januari van het jaar van de 20ste verjaardag kunnen in aanmerking komen voor de berekening van het pensioen als werknemer mits het betalen van regularisatiebijdragen.

Deze regularisatie wordt toegestaan onder de volgende voorwaarden:

- ◆ vóór of na de studies als werknemer tewerkgesteld zijn;
- ◆ een aanvraag indienen;
- ◆ de periode mag geen aanleiding geven tot onderwerping aan een Belgische of buitenlandse pensioenregeling of vatbaar zijn voor gelijkstelling met een periode van werkelijke arbeid in de pensioenregeling voor werknemers.

De laatste voorwaarde houdt in dat tijdens de studieperiode *geen enkele beroepsactiviteit werd uitgeoefend* die aanleiding geeft tot het toekennen van een pensioen en dat tijdens deze periode geen werkloosheidsuitkeringen of uitkeringen voor arbeidsongeschiktheid werden genoten. Een eventuele diplomabonificatie in de openbare sector vormt geen beletsel voor de regularisatie.

De regularisatiebijdrage wordt vastgesteld op 7,5 % van het gewaarborgd gemiddeld minimum maandloon van toepassing op het ogenblik dat de aanvraag wordt ingediend.

Zoals aan andere ambtenaren kan aan het onderwijzend personeel een diplomabonificatie toegekend worden voor het bezit van het diploma van universitair en niet-universitair hoger onderwijs en van het hoger technisch, zeevaart- of kunstonderwijs met volledig leerplan. Het moet gaan om diploma's die als vereiste of voldoende geachte bekwaamheidsbewijzen beschouwd werden voor de uitoefening van het ambt. De bonificatie is gelijk aan het minimum aantal studiejaren dat vereist is om het diploma te behalen.

Indien de gepensioneerde door persoonlijke stortingen de duur van zijn studies geregulariseerd heeft in het werknemersstelsel, wordt het gedeelte van het werknemerspensioen dat overeenstemt met de periode van de diplomabonificatie in de openbare sector, afgetrokken van de pensioenverhoging ingevolge de bonificatie. Op deze algemene regel bestaat voor het onderwijzend personeel een uitzondering voor diploma's behaald vóór 1 januari 1970.

In de praktijk is het bijgevolg mogelijk dat de betaling van regularisatiebijdragen uiteindelijk geen pensioenvoordeel oplevert.

De wetgeving en reglementering betreffende de regularisatie van studieperiodes voorzien echter niet in de mogelijkheid tot terugbetaling van bijdragen die achteraf onnuttig blijken.

Hierbij moet ook aangestipt worden dat de betaling van regularisatiebijdragen een onmiddellijk belastingvoordeel kan opleveren. De regularisatiebijdragen worden aanzien als sociale zekerheidsbijdragen. Vermits deze niet belastbaar zijn, vermindert het belastbaar inkomen voor het jaar van de betaling. Het belastingvoordeel is functie van het inkomen en de toe te passen aanslagvoet.

Conclusie 1

In dit dossier heeft de Administratie der Pensioenen ten onrechte het pensioen ten laste van de Openbare Schatkist verminderd met het bedrag ingevolge de regularisatie van de studieperiode in de pensioenregeling voor werknemers. De uitzonderingsregel voor diploma's behaald vóór 1 januari 1970 werd niet toegepast.

De Administratie der Pensioenen is overgegaan tot de herziening van het dossier. De klaagster zal in totaal 21.715 BEF bruto achterstallen ontvangen.

Conclusie 2

Uit ons onderzoek blijkt dat de Rijksdienst voor Pensioenen de mensen inlicht over de te betalen bijdragen, over de onmogelijkheid om terugbetaling van deze bijdragen te bekomen en over de gratis bonificatie in de openbare sector. Deze informatie wordt evenwel in verschillende brieven en op verschillende momenten van de regularisatieprocedure aan de betrokkenen meegedeeld. Zij krijgen op deze wijze geen duidelijk overzicht van de elementen die een rol spelen bij het nemen van hun beslissing tot regularisatie.

Op ons verzoek heeft de Rijksdienst voor Pensioenen de standaardformulieren aangepast en groepeerde hij de verschillende inlichtingen in één enkele brief. Reeds van bij de eerste briefwisseling met de betrokkenen wordt voortaan gemeld dat een gratis diplomabonificatie bestaat voor statutaire ambtenaren en dat onnuttig betaalde bijdragen niet kunnen terugbetaald worden.

Conclusie 3

Naast het geval van een gratis diplomabonificatie in de openbare sector kunnen bijdragen ook onnuttig zijn indien de betrokkenen de eenheid van loopbaan overschrijden. Het principe van de eenheid van loopbaan houdt in dat de som van de loopbaanbreuken (in de verschillende stelsels) niet meer mag bedragen dan de eenheid (momenteel 45/45 voor mannen en 42/42 voor vrouwen). Indien de eenheid overschreden wordt, worden de minst voordelige jaren geweerd uit het pensioen als zelfstandige (samenloop pensioen werknemer en zelfstandige) of uit het pensioen als werknemer (samenloop pensioen ambtenaar en werknemer).

Deze informatie wordt niet expliciet aan de betrokkenen meegedeeld.

Tot nu toe wil de RVP niet ingaan op ons voorstel om ook deze informatie aan de betrokkenen mee te delen. De Rijksdienst argumenteert dat een overvloed aan informatie de regularisatieprocedure onbegrijpelijk en ondoorzichtig zou maken, temeer omdat de toepassing van de eenheid van loopbaan eerder de uitzondering is dan de regel. Daarenboven meent de Rijksdienst dat hij geen informatie kan verstrekken over de pensioenregeling voor zelfstandigen omdat hij voor deze materie niet bevoegd is, mening die wij niet delen. Wij blijven er bij de Rijksdienst voor Pensioenen op aandringen dat hij de formulieren verder aanpast.

Conclusie 4

Het verbeteren en zelfs het optimaliseren van de verstrekte informatie is in dit geval slechts een pleister op een houten been. De regularisatie kan momenteel immers slechts gebeuren binnen de 10 jaren na het beëindigen van de studies. Op dat ogenblik weten de aanvragers nog niet hoe hun verdere beroepsloopbaan er zal uitzien.

De regularisatiebijdrage is daarenboven dikwijls een aanzienlijk bedrag (in dit dossier 269.000 BEF).

Aanbeveling

In de huidige wetgeving moet de regularisatie van de studieperiodes gebeuren binnen de 10 jaar na het beëindigen van de studies.

Noch de aanvrager noch de RVP kunnen weten hoe de verdere beroepsloopbaan van de aanvrager zal verlopen. Rekening houdend met dit gegeven en met de complexiteit van de gevolgen van de regularisatie is het voor de RVP quasi onmogelijk om adequate informatie te verstrekken. Dit leidt in een aanzienlijk aantal gevallen tot de betaling van bijdragen die achteraf geen pensioenvoordeel opleveren, maar een financieel nadeel.

Het College beveelt dan ook aan om de wetgeving en reglementering aan te passen om de gehele of gedeeltelijke terugbetaling van de regularisatiebijdragen mogelijk te maken telkens zij onnuttig gebleken zijn. Het belastingvoordeel dat de betrokkenen genoten hebben voor het jaar waarin de bijdragen betaald zijn, vormt hier een louter technische complicatie. Deze complicatie zou geen beletsel mogen vormen voor een aanpassing.

Tijdelijk onderwijzend personeel – Onzekere rechtspositie ten aanzien van de sociale zekerheid tot 1969 – Geen recht op pensioen

Dossier 150 – 389 - 949 - 1069

Feiten

De verzoeksters werkten allen als interimaris in het onderwijs. Het gaat telkens om een tewerkstelling in de zestiger jaren: van 1961 tot 1969, van 1963 tot 1968, van 1964 tot 1966 en van 1962 tot 1965. Zij krijgen hiervoor geen pensioen.

Bedenkingen

In de pensioenregeling voor werknemers kan enkel pensioen toegekend worden voor een tewerkstelling waarvoor de bijdragen voor de sociale zekerheid betaald zijn.

Diensten die in de openbare sector worden gepresteerd maar die geen aanleiding geven tot de toekenning van een pensioen in de openbare sector kunnen in de regel opgenomen worden in de berekening van het pensioen als werknemer. Hiertoe dienen de stortingen die gebeurd zijn bij het Fonds voor overlevingspensioenen (FOP) overgedragen te worden naar de werknemersregeling.

Voor de verzoeksters zijn geen sociale zekerheidsbijdragen betaald en werden er evenmin stortingen gedaan bij het FOP.

Het College heeft verder onderzoek gedaan en vastgesteld dat op het vlak van de sociale zekerheid van het tijdelijk onderwijzend personeel er heel wat onduidelijkheden bestaan hebben, met nefaste gevolgen voor de pensioenrechten van dit personeel.

In de periode van 1946 tot 1951 heerste er grote onzekerheid over het antwoord op de vraag of het tijdelijk onderwijzend personeel onderworpen was aan de sociale zekerheidswetten. Deze onzekerheid bracht mee dat voor een aantal tijdelijke leerkrachten sociale zekerheidsbijdragen betaald werden en voor anderen niet.

De toenmalige Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid, de huidige RSZ, was van mening dat het tijdelijk onderwijzend personeel wel degelijk onderworpen was en aanvaardde de gedane storting.

In het begin van de jaren 50 werd het echter duidelijk dat het niet de bedoeling van de wetgever geweest was om deze categorie van personeelsleden aan de sociale zekerheid te onderwerpen. Vanaf dan weigerde de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid nog langer storting voor het tijdelijk onderwijzend personeel te aanvaarden.

Hiermee was de onduidelijkheid ten aanzien van de sociale zekerheid wel weggewerkt maar bleef de situatie van het tijdelijk onderwijzend personeel precair.

Nu de RMZ niet langer sociale zekerheidsbijdragen aanvaardde, werden er voor sommige tijdelijke leerkrachten storting gedaan in het Fonds voor Overlevingspensioenen (FOP) van de openbare sector.

Dit alles leidde ertoe dat er een specifieke commissie opgericht werd om de situatie van het onderwijzend personeel in het officieel onderwijs te onderzoeken.

Uiteindelijk werd er uitgemaakt dat de toestand van het tijdelijk onderwijzend personeel slechts bevredigend kon geregeld worden door hen met een afzonderlijk besluit aan de sociale zekerheid te onderwerpen.

In maart 1969 regelde een koninklijk besluit de onderwerping van het tijdelijk onderwijzend personeel van het kleuter-, lager-, middelbaar-, normaal-, technisch- en kunstonderwijs in de officiële vrije scholen. De onzekere positie voor het personeel werd hierdoor opgeheven.

Intussen had het beheerscomité van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid reeds in juni 1964 beslist dat vanaf dan rekening kon gehouden worden met de principes van de ontwerptekst en dit om problemen op het vlak van de sociale zekerheid te vermijden voor het personeel dat geen recht zou kunnen laten gelden op een pensioen in de openbare sector.

Conclusie

Het College kan enkel vaststellen dat de verzoeksters geen pensioenrechten opgebouwd hebben op basis van hun tewerkstelling als tijdelijk onderwijzend personeel.

Zij waren nochtans tewerkgesteld in een officiële instelling en bezoldigd ten laste van de Openbare Schatkist.

Momenteel zouden nog zo'n 180 niet gepensioneerd tijdelijke leerkrachten in het onderwijs in dezelfde situatie verkeren. Het College heeft geen zicht op de situatie in het Franstalig onderwijs en evenmin op het aantal tijdelijk leerkrachten aan wie geen rustpensioen toegekend werd voor hun prestaties als interimaris.

Periodes van niet-onderwerping aan een pensioenregeling voor werknemers kunnen vrijwillig geregulariseerd worden, indien eenzelfde tewerkstelling op 1 juli 1970 wel aanleiding geeft tot onderwerping aan de maatschappelijke zekerheid voor werknemers.¹

Deze regularisatie valt echter zeer duur uit. Zij wordt berekend op het gewaarborgd gemiddeld minimuminkomen zoals vastgesteld in de CAO, nr. 43 bis van 16 mei 1989. Aan de huidige index bedraagt dit minimumloon 46.336 BEF per maand. Hierop dient 16,36 % betaald te worden. Bovendien worden verwijlntresten van 10 % per jaar aangerekend indien de regularisatiebijdragen betrekking hebben op een periode die gelegen is vóór 1 januari 1974. De intresten lopen van 1 januari 1974 tot de datum van de regularisatieaanvraag.

Gewaarborgd inkomen voor bejaarden – Ambtshalve onderzoek – Herziening met terugwerkende kracht

Dossier 961

De feiten

De verzoekster doet haar pensioenaanvraag in oktober 1982. De RVP neemt een beslissing op 12 maart 1984 en kent vanaf 1 december 1983 een rustpensioen als werknemer, een pensioen als uit de echtgescheiden echtgenoot en een ouderdomsrente toe.

Op 24 oktober 1984 kent het RSVZ haar een rustpensioen toe vanaf 1 december 1983 voor haar loopbaan als zelfstandige.

Ingevolge de aanvraag tot het bekomen van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden van 17 april 2000 wordt haar dit voordeel toegekend vanaf 1 mei 2000. Het supplement gewaarborgd inkomen bedraagt 4.281 BEF per maand.

Zij vraagt zich af waarom het gewaarborgd inkomen voor bejaarden haar niet reeds veel eerder werd toegekend. Het antwoord van de RVP geeft haar geen genoegdoening.

Bedenkingen

Uit het onderzoek van het pensioendossier blijkt dat het recht op het gewaarborgd inkomen voor bejaarden niet ambtshalve onderzocht werd naar aanleiding van de pensioenaanvraag.

Wij willen er eerst en vooral op wijzen dat de pensioenaanvraag ingediend als werknemer of als zelfstandige geldt als aanvraag voor de toekenning van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden indien het globale pensioenbedrag de toekenning ervan niet verhindert².

Het bedrag van het pensioen als zelfstandige werd vastgesteld op 24 oktober 1984, datum van de beslissing van het RSVZ.

Omdat het globale pensioenbedrag niet eerder gekend was, is het slechts vanaf deze datum dat de RVP kon weten of hij het recht op het gewaarborgd inkomen voor bejaarden ambtshalve moest onderzoeken.

¹ Koninklijk besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, art. 32 bis

² Wet van 1 april 1969 tot instelling van een gewaarborgd inkomen voor bejaarden, artikel 11, §2, 2de alinea

In de periode tussen de beslissing van de RVP van 12 maart 1984 en de beslissing van het RSVZ van 24 oktober 1984, heeft het koninklijk besluit van 10 april 1984 wijzigingen aangebracht in het koninklijk besluit van 29 april 1969 houdende algemeen reglement betreffende het gewaarborgd inkomen voor bejaarden.

Meer bepaald voorziet artikel 2 van dit besluit dat vanaf 1 mei 1984, om het bedrag van het supplement van het gewaarborgd inkomen vast te stellen, slechts rekening wordt gehouden met 90 % van de pensioenbedragen. Vóór deze datum nam men de pensioeninkomsten verminderd met een forfaitair bedrag in aanmerking. De oude regeling was dus strenger dan de nieuwe.

De nieuwe regels moesten ambtshalve toegepast worden voor de personen waarvoor het recht op een gewaarborgd inkomen voor bejaarden nog niet werd vastgesteld door een administratieve beslissing op 21 april 1984¹. In die veronderstelling moet een dubbele beslissing genomen worden: één met uitwerking op de ingangsdatum van het gewaarborgd inkomen en één met uitwerking op 1 mei 1984.

Rekening houdend met het feit dat het koninklijk besluit van 10 april 1984² reeds in voege getreden was op de datum dat de RVP over alle elementen beschikte om uit te maken of een onderzoek naar het gewaarborgd inkomen al dan niet diende gedaan te worden, meer in het bijzonder de beslissing van het RSVZ, was de RVP verplicht om ambtshalve het recht op het gewaarborgd inkomen voor bejaarden te onderzoeken op datum van 21 april 1984.

Conclusie

De toekenningsdienst van de RVP heeft zich aangesloten bij de argumenten van het College en heeft beslist om de situatie van de verzoekster te herzien wat betreft de toekenning van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden vanaf 1 mei 1984.

Rekening houdend met deze herziening en de achterstallen die 17 jaren beslaan, kan het bedrag dat de verzoekster ingevolge onze tussenkomst zal ontvangen geraamd worden op ongeveer 500.000 BEF.

Informatieplicht – Initiatief van de pensioendiensten

Dossier 524

De feiten

De verzoekster diende in oktober 1998 haar pensioenaanvraag in. Zij wil met pensioen gaan op de leeftijd van 61 jaar en kiest 1 oktober 1999 als ingangsdatum van haar pensioen. Op haar latere vraag wordt de ingangsdatum van het pensioen verschoven naar 1 februari 2000.

Slechts einde januari 2000 neemt de RVP een pensioenbeslissing. De RVP weigert het rustpensioen omdat de verzoekster niet voldoet aan de loopbaanvoorwaarde om recht te hebben op een vervroegd pensioen. Haar pensioen kan slechts ingaan vanaf oktober 2000 op de leeftijd van 62 jaar.

¹ Koninklijk besluit van 29 april 1969 houdende algemeen reglement betreffende het gewaarborgd inkomen voor bejaarden, artikel 3, § 2

² Koninklijk besluit van 10 april 1984 houdende verhoging van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden en wijziging van het koninklijk besluit van 29 april 1969 houdende algemeen reglement betreffende het gewaarborgd inkomen voor bejaarden

Bedenkingen

Het College stelt vast dat de beslissing van de RVP van 31 januari 2000 waarin het pensioen vanaf 1 februari 2000 geweigerd wordt naar inhoud en vorm correct is.

Er is echter een ernstige tekortkoming op het niveau van de behandeling van dit dossier. Het valt sterk te betreuren dat de RVP, die de beslissing van de verzoekster om de ingangsdatum van haar pensioen te verschuiven naar een datum na 1 januari 2000 kende sedert februari 1999, de verzoekster niet tijdig heeft ingelicht over de gevolgen die deze beslissing zou hebben.

De betrokken diensten wisten met zekerheid dat de nieuwe keuze van de verzoekster nadelig zou uitvallen. Op 1 januari 2000 verhoogde de noemer van de toe te passen loopbaanbreuk van 41 naar 42 en verhoogde de loopbaanvoorwaarde van 24 naar 26 te bewijzen loopbaanjaren. Op de koop toe verhoogt de pensioenleeftijd van 61 naar 62 jaar wanneer het pensioen ingaat in februari 2000.

Gelet op de principes van behoorlijk bestuur en de principes van het Handvest van de sociaal verzekerde die opgenomen zijn in de reglementering van de werknemerspensioenen is de RVP ertoe gehouden om de sociaal verzekerde die daarom verzoekt alle nuttige inlichtingen te verstrekken met betrekking tot zijn rechten en plichten en uit eigen beweging aan de sociaal verzekerde alle bijkomende inlichtingen te verstrekken die nuttig zijn voor het onderzoek van zijn aanvraag of voor het behoud van zijn rechten.

Bovendien moet hij elk persoon die erom verzoekt raad geven betreffende de uitoefening van zijn rechten of het vervullen van zijn plichten.

Conclusie

Door de verzoekster niet in te lichten over de gevolgen die het verschuiven van de ingangsdatum van het pensioen in haar geval heeft, miskent de RVP de principes van behoorlijk bestuur in het algemeen en de informatieplicht voorzien in het Handvest.

Het College nodigt de RVP uit, evenals alle andere pensioendiensten, om hun procedures aan te passen teneinde uit eigen beweging en zonder uitstel aan de pensioenaanvragers alle nuttige inlichtingen te verstrekken betreffende hun rechten en plichten. Dit geldt meer in het bijzonder van zodra zich in het dossier een element bevindt dat de toekenning van het voordeel, dat het voorwerp van de aanvraag uitmaakt, zou kunnen verhinderen.

Motivering van de pensioenbeslissing – Gebrek aan motivering bij het niet in aanmerking nemen van bepaalde periodes uit de beroepsloopbaan die door de gepensioneerde op zijn aanvraag vermeld werden

Dossier 913

De feiten

De verzoeker is gerechtigd op een pensioen als werknemer en een pensioen in de openbare sector. De klacht betreft de uitsluiting van het jaar 1961 in de berekening van zijn pensioen in de werknemersregeling.

De RVP stelde vast, op basis van de gegevens betreffende het pensioen in de openbare sector, dat het jaar 1961, overeenstemmend met de militaire diensten, in aanmerking was genomen door de Administratie der Pensioenen bij de vaststelling van het pensioen ten laste van de Openbare Schatkist.

Hierdoor wordt het jaar 1961 niet opgenomen in de definitieve beslissing van 21 juni 2000. In de voorlopige beslissing van 23 maart 2000 werd deze periode wel opgenomen.

De RVP motiveert op 18 september 2000, in antwoord op de vraag om inlichtingen van de verzoeker van 24 juli 2000, het niet in aanmerking nemen van het jaar 1961 in de berekening van het pensioen. Het is dankzij de tussenkomst van het College dat de RVP een antwoord aan de verzoeker stuurt. De oorspronkelijke brief van de verzoeker was blijkaar verloren gegaan.

Bedenkingen

Het College vindt dat de RVP vrij laat de inlichtingen verstrekke en dat deze inlichtingen reeds op het ogenblik van de definitieve beslissing hadden moeten gegeven worden.

In het Jaarverslag 1999 werd dit gebrek reeds aangehaald en heeft het College de pensioendiensten uitgenodigd om de nodige maatregelen te nemen om in de toekomst hun pensioenbeslissingen aan te passen en te vervolledigen met de periodes die door de aanvrager op zijn aanvraag werden vermeld maar die bij de definitieve beslissing niet weerhouden zijn.

Het College is inderdaad van oordeel dat uitgaande van de motiveringsplicht in het algemeen en op basis van artikel 13 van het Handvest van de sociaal verzekerde de beslissingen niet enkel de weerhouden beroepsloopbaan moeten bevatten, zoals nu het geval is. Het is essentieel dat de pensioendiensten ook het niet in aanmerking nemen van bepaalde periodes uit de beroepsloopbaan bij de vaststelling van het pensioenrecht motiveren. Zonder deze informatie is het voor de gepensioneerde onmogelijk om een goed inzicht in de pensioenbeslissing te krijgen.

Conclusie

Ook tijdens dit jaar werd het College geconfronteerd met dossiers waarin een betere motivering de gepensioneerden zou toegelaten hebben om de pensioenberekening beter te begrijpen. De betere motivering kan hen dermate geruststellen dat zij niet langer een beroep bij de rechtbank moeten overwegen, beroep dat trouwens enkel zou leiden tot een bevestiging van de genomen beslissing.

Ondanks onze suggestie in het vorig jaarverslag om maatregelen te nemen om in de toekomst de pensioenbeslissing in die zin aan te passen en dat de bevoegde autoriteiten erop zouden toezien dat dit zo snel mogelijk zou gebeuren, stelt het College vast dat de pensioendiensten nog steeds niet gereageerd hebben, en de systematische motivering van het niet in aanmerking nemen van periodes niet hebben aangevat.

Het College is zich bewust van de technische en informatica problemen die een dergelijke aanpassing veroorzaakt in de werking van de pensioendiensten, rekening houdend met de hoeveelheid dossiers die behandeld moeten worden.

Het gaat niettemin onderhandelen met de pensioendiensten betreffende de haalbaarheid van een snelle realisatie van de volledige motivering van de beslissingen.

Grens- en seizoenwerknemers – Intern recht – Verminderde klantvriendelijkheid

Dossier 1066

De feiten

De klaagster deed beroep op het College omdat zij twijfels had bij de berekening van haar pensioenen. De RVP slaagde er niet in om door een behoorlijke informatie deze twijfels weg te nemen.

Bedenkingen

Het College stelde bij het onderzoek van het pensioendossier vast dat er inderdaad een aantal onregelmatigheden bij de vaststelling van haar pensioenen gebeurden.

Deze werden rechtgezet op eenvoudig verzoek van het College. De klaagster ontving 40.591 BEF achterstallen.

Naar aanleiding van het onderzoek van dit dossier stelde het College vast dat er in de opvolging van de pensioendossiers van grens- en seizoenwerknemers problemen voorkomen.

De regeling voor grens- en seizoenwerknemers bepaalt dat het totale pensioenbedrag – de som van het Belgisch pensioen en het buitenlands pensioen toegekend door het land waar zij grens- of seizoenarbeid verricht hebben – nooit lager mag zijn dan het pensioen dat zij zouden genieten indien zij de jaren als grens- of seizoenwerknemer in België zouden hebben gepresteerd.

Zolang het recht op het buitenlands pensioen niet geopend is, worden de jaren grens- of seizoenarbeid opgenomen in de berekening van het Belgisch pensioen en door de RVP betaald. Dit pensioen wordt ook wel het "intern recht" genoemd.

Op het ogenblik dat er een buitenlands pensioen kan toegekend worden voor de grens- of seizoenarbeid moet het Belgisch pensioen herberekend worden. Enkel de jaren die effectief in België gepresteerd werden, komen nog in aanmerking. De bedragen van dit herberekende pensioen en het buitenlands pensioen worden samengeteld en vergeleken met het "intern recht". Indien de som van deze pensioenen kleiner is dan het "intern recht" dan wordt er een supplement betaald zodat het totaal van de pensioenen en het supplement gelijk is aan het "intern recht".

Vroeger behandelde de RVP deze dossiers op een klantvriendelijke manier.

De RVP betaalde het "intern recht" door op het ogenblik dat het buitenlands pensioen effectief betaald werd. Onverschuldigd betaalde bedragen werden verhaald op de achterstallen die het buitenlands pensioenorgaan aan de RVP betaalde en zo nodig teruggevorderd van de gepensioneerde.

Anderzijds beschikten de toekenningsdiensten, en meer bepaald het Bureau Internationale Overeenkomsten, over een gegevensbestand waarin de gepensioneerden opgenomen werden die nog niet voldeden aan de toekenningsvoorwaarden van het land waar de grens- of seizoenarbeid verricht werd. Ongeveer een jaar voordat de voorwaarden vervuld waren, stuurde de RVP de pensioenaanvraag van de grens- of seizoenwerknemers door naar het buitenlands pensioenorgaan. Vertragingen in de buitenlandse beslissing en betaling werden op die manier tot een minimum beperkt.

Sedert enkele jaren is de werkwijze met het oog op een efficiënte werking zowel in de toekenningdiensten als in de betaaldiensten grondig gewijzigd. Voor de betaaldiensten spelen hierbij ook nog overwegingen van goed financieel beheer mee.

In het Bureau voor Internationale Overeenkomsten werd het gegevensbestand afgevoerd. Wanneer op het ogenblik van de toekenning van het Belgisch pensioen "intern recht" er nog geen recht bestaat in het buitenland, nodigt de RVP in zijn pensioenbeslissing de gepensioneerde uit om tijdig een nieuwe pensioenaanvraag in te dienen voor het buitenlands pensioen.

Anderzijds verminderen de betalingsdiensten het uitbetaalde pensioenbedrag met het bedrag dat overeenstemt met de jaren grens- of seizoenwerknemer van zodra er voor die jaren een buitenlands pensioen kan toegekend worden. Zij houden geen rekening met het feit of dit buitenlands pensioen al dan niet effectief toegekend en betaald wordt.

Indien de gepensioneerde zijn aanvraag om buitenlands pensioen nog niet ingediend heeft, of indien dat wel het geval is maar het buitenlands pensioen nog niet toegekend en betaald is, betekent dit in sommige gevallen een aanzienlijke vermindering van de pensioeninkomsten.

Conclusie

Het College stelt vast dat de nieuwe werkwijze voor de gepensioneerden grote financiële gevolgen kan hebben. Het Belgisch pensioen wordt immers teruggebracht op het bedrag toegekend voor de tewerkstelling in België zolang de RVP het buitenlands pensioenbedrag niet kent.

Vaak is er tussen het ogenblik dat het Belgisch pensioen wordt toegekend en het ogenblik dat de gepensioneerde recht heeft op een buitenlands pensioen een vrij lange periode. In Nederland bijvoorbeeld kan het ouderdomspensioen (AOW) slechts toegekend worden vanaf de leeftijd van 65 jaar, terwijl het Belgisch rustpensioen vervroegd kan ingaan vanaf 60 jaar, een verschil van 5 jaren.

Door de vrij lange periode die tussen de toekenning van het Belgisch pensioen en de toekenning van het buitenlands pensioen kan verlopen, is het niet zo vanzelfsprekend dat de gepensioneerde tijdig zijn aanvraag voor het buitenlands pensioen indient en tijdig betaald wordt.

Het College heeft dan ook aan de RVP voorgesteld het vroegere opvolgingssysteem voor deze pensioendossiers opnieuw in te voeren. Dit systeem wordt trouwens nog steeds toegepast door het RSVZ. Door de afschaffing ervan bij de RVP is er een verschil in een behandeling ontstaan tussen de gepensioneerde werknemers en de gepensioneerde zelfstandigen.

Het opnieuw bijhouden van een gegevensbestand met deze pensioendossiers zou tegemoetkomen aan de eisen van klantvriendelijkheid, zou een betere dienstverlening waarborgen en zou een gelijke behandeling van alle gepensioneerden mogelijk maken. Een dergelijk systeem wordt trouwens toegepast voor gepensioneerde werknemers aan wie het vervroegd pensioen geweigerd wordt omdat zij niet voldoen aan de loopbaanvoorwaarde.

Voorlopig gaat de RVP niet in op het voorstel van het College om deze pensioendossiers in een afzonderlijke bestand bij te houden omdat er geen enkele wettelijke verplichting bestaat. Dit is wel het geval voor de pensioenen waarvoor de vervroeging geweigerd wordt.

Het valt sterk te betreuren dat de klantvriendelijkheid erop achteruitgaat door het invoeren van efficiëntieverhogende maatregelen en het zo veel mogelijk vermijden van onverschuldigde betalingen.

Het College onderhandelt dan ook verder met de RVP om de oude werkwijze opnieuw in te voeren.

Informatieverstrekking door de gepensioneerde – Conventioneel brugpensioen – Gelijkaardige regeling voor grensarbeiders in Frankrijk

Dossier 1002

De feiten

De klager was in Frankrijk tewerkgesteld als grensarbeider tot 16 januari 1990. Vanaf dan geniet hij in België een werkloosheidsvergoeding.

Naast deze Belgische werkloosheidsvergoeding betaalt de Franse werkgever hem een supplement.

Vanaf 1 februari 1995, de klager is dan 60 jaar, kent Frankrijk hem een rustpensioen toe. De betaling van de Belgische werkloosheidsvergoeding wordt stopgezet op die datum.

De Rijksdienst voor Pensioenen verklaart zijn aanvraag om Belgisch rustpensioen op de leeftijd van 60 jaar onontvankelijk omdat hij in het genot is van een conventioneel brugpensioen.

Vanaf 1 februari 2000, de klager is dan 65 jaar, wordt hem een Belgisch pensioen toegekend.

Bedenkingen

In zijn pensioenaanvraag van 15 april 1994 meldt de klager dat hij bruggepensioneerd is. Hij vermeldt dat hij een werkloosheidsvergoeding ontvangt samen met een supplement vanwege de werkgever.

Een mannelijke gerechtigde op een conventioneel brugpensioen kan niet met rustpensioen gaan vóór de leeftijd van 65 jaar. De RVP verklaart de pensioenaanvraag dan ook onontvankelijk omdat zij ten vroegste mag ingediend worden de eerste dag van de maand die met een jaar voorafgaat aan de ingangsdatum.

Het conventioneel brugpensioen ontstond op basis van de in de Nationale Arbeidsraad afgesloten Collectieve Arbeidsovereenkomst nr 17 in december 1974 die voor werknemers ouder dan 60 jaar een stelsel van aanvullende vergoedingen instelde. De minimumleeftijd werd nadien verlaagd en door verschillende koninklijke besluiten opnieuw opgetrokken, zonder te raken aan het voorkeurstelsel voor ondernemingen in moeilijkheden en in herstructurering.

Dit conventioneel brugpensioen is samengesteld uit een werkloosheidsvergoeding en uit een aanvullende vergoeding ten laste van de werkgever.

De periode van conventioneel brugpensioen wordt voor de berekening van het pensioen op basis van de laatste activiteitswedde arbeidsperiodes gelijkgesteld met een periode van tewerkstelling.

Waar de pensioenwetgeving aan het conventioneel brugpensioen refereert, worden louter Belgische toestanden geïmiteerd¹. Aan de Koning is wel de bevoegdheid gegeven om de voorwaarden vast te stellen waaronder gelijkaardige voordelen met een conventioneel brugpensioen kunnen worden gelijkgesteld. Een dergelijk koninklijk besluit is tot nu toe niet genomen.

De regeling waarbij de grenswerknemer een Belgische werkloosheidsvergoeding verkrijgt en een supplement betaald door zijn Franse werkgever valt bijgevolg niet onder deze bepalingen.

Uit ons onderzoek blijkt dat:

- ♦ de Belgische werkloosheidsvergoeding gestopt werd op 60-jarige leeftijd;
- ♦ het Franse supplement gestopt werd op 60-jarige leeftijd;
- ♦ de klager vanaf de leeftijd van 60 jaar een Frans pensioen ontvangt;
- ♦ er na 1 januari 1995 noch in België, noch in Frankrijk geldige verzekerings-tijdvakken zijn;
- ♦ de codes op de individuele pensioenrekening verwijzen naar de gewone regeling.

Op basis van de aangehaalde elementen vraagt het College de toekenning van het Belgisch rustpensioen vanaf de leeftijd van 60 jaar.

De RVP onderzoekt het dossier opnieuw en kent het pensioen toe vanaf de leeftijd van 60 jaar.

Conclusie

De RVP heeft zijn beslissing gebaseerd op de verklaringen van de klager. Hij vermeldde op de formulieren van de RVP dat hij een brugpensioen genoot.

Het College kan enkel besluiten dat de RVP in 1995 een juiste beslissing heeft genomen op basis van de gegevens waarover hij beschikte. De klager bleef trouwens in verdere briefwisseling en latere aanvragen spreken over brugpensioen.

Van zodra de RVP door onze tussenkomst de correcte gegevens in zijn bezit had en de situatie correct kon beoordelen, heeft hij onmiddellijk een nieuwe beslissing genomen met als ingangsdatum 1 februari 1995. De klager ontvangt ongeveer 150.000 BEF achterstallige pensioenbedragen.

Het College wil hier aantonen dat de pensioendienst enkel een correcte beslissing kan nemen indien hij over de juiste en volledige informatie beschikt. De interpretatie door een gepensioneerd van bepaalde voordelen kan aanleiding geven tot een ongewilde verkeerde inschatting van de situatie door de pensioendienst en aanleiding geven tot verlies van rechten.

¹ Wet van 20 juli 1990 tot instelling van een flexibele pensioenleeftijd voor werknemers en tot aanpassing van de werknemerspensioenen aan de evolutie van het algemeen welzijn, artikel 2, § 2, 1°
Koninklijk besluit van 23 december 1996 tot uitvoering van de artikelen 15, 16 en 17 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels, artikel 4, § 4

Het College wil dan ook niet alleen de pensioendiensten oproepen tot een grondige studie van de gegevens die de gepensioneerde meedeelt maar tevens het belang van correcte informatieverstrekking door en actieve medewerking van de gepensioneerde aantonen.

Cumulatie van rust- en overlevingspensioenen – Beperking van het bedrag van het overlevingspensioen – Europese regeling indien twee of meer landen een vermindering toepassen

Dossier 1006

De feiten

De verzoekster kan aanspraak maken op:

- ♦ een rustpensioen in de werknemersregeling;
- ♦ een overlevingspensioen in de werknemersregeling;
- ♦ een overlevingspensioen in de regeling voor zelfstandigen;
- ♦ een Frans overlevingspensioen.

De Rijksdienst voor Pensioenen en het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen passen de geldende cumulatieregels tussen meerdere overlevingspensioenen en een rustpensioen toe. Als gevolg hiervan wordt het overlevingspensioen in de regeling voor werknemers beperkt tot 5.489 BEF per jaar. In de regeling voor zelfstandigen wordt een onvoorwaardelijk overlevingspensioen toegekend van 15.522 BEF per jaar.

Ook de Franse pensioeninstelling heeft het Franse overlevingspensioen verminderd ingevolge de samenloop met een rustpensioen.

Bedenkingen

Zowel het Frans overlevingspensioen als de Belgische overlevingspensioenen in de regeling voor werknemers en zelfstandigen werden verminderd omdat de betrokkene een eigen rustpensioen geniet.

Om te vermijden dat de migrerende werknemer of zelfstandige benadeeld zou worden ten opzichte van de niet-migrerende legt de Europese regelgeving bijzondere regels op indien verschillende landen een cumulatiebeperking toepassen.

Artikel 7 van de EG-verordening 574/72 genomen in uitvoering van artikel 12 van de EG-verordening 1408/71 bepaalt:

“Wanneer uitkeringen verschuldigd krachtens de wetgeving van twee of meer Lid-Staten wederzijds kunnen worden verminderd, geschorst of ingetrokken, worden de bedragen die bij een strikte toepassing van de bij de wetgeving van de betrokken Lid-Staten vastgestelde bepalingen inzake vermindering, schorsing of intrekking niet zouden worden uitbetaald, gedeeld door het aantal uitkeringen dat aan vermindering, schorsing of intrekking onderworpen is.”

Concreet wil dit in dit dossier zeggen dat, vermits het Franse overlevingspensioen eveneens werd verminderd ingevolge cumulatie met een rustpensioen, de vermindering die op het Belgisch overlevingspensioen toegepast wordt, gehalveerd moet worden.

Noch de Rijksdienst voor Pensioenen noch het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen hebben de Europese regelgeving in deze aangelegenheid toegepast.

Conclusie

Op ons voorstel heeft zowel de Rijksdienst voor Pensioenen als het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen een verbeterde beslissing getroffen.

De belanghebbende krijgt vanaf de initiële ingangsdatum nu een overlevingspensioen van 64.735 BEF per jaar in de regeling voor werknemers en van 63.274 BEF per jaar in de regeling voor zelfstandigen.

Dit betekent voor de belanghebbende een verschil van 107.003 BEF per jaar of 8.917 BEF per maand in vergelijking met de foutieve beslissing.

Betaling in het buitenland – Onderscheid tussen Belgen en niet-Belgen – Internationale overeenkomsten, Europese verordeningen en wederkerigheidsakkoorden

Dossier 796

De feiten

De verzoeker was Belg en heeft jaren in België gewerkt. Later is hij geëmigreerd naar Australië en heeft na een tijd de Australische nationaliteit aangenomen. Zijn Belgisch rustpensioen wordt hem niet betaald in Australië.

Alhoewel de klacht niet ontvankelijk was, willen wij toch enige toelichting verstrekken bij de betaalbaarheid van de Belgische pensioenen in het buitenland.

Bedenkingen

Een Belgisch pensioen in de regeling voor werknemers en/of zelfstandigen is overal ter wereld betaalbaar aan Belgen.

Basisregeling

Aan gepensioneerden van vreemde nationaliteit die niet werkelijk in België verblijven, wordt het Belgisch pensioen in principe niet betaald.

De verblijfsvoorwaarde geldt niet voor staatlozen, U.N.O.-vluchtelingen en leden van internationale organisaties die erkend zijn door de Minister van Buitenlandse Zaken.

Aan de onderdanen van andere landen die niet werkelijk in België verblijven, wordt het pensioen slechts uitbetaald bij toepassing van internationale overeenkomsten, verordeningen of akkoorden die hen de gelijkheid van behandeling met België waarborgen.

De bilaterale akkoorden inzake sociale zekerheid die door België afgesloten zijn berusten dus in de regel op het principe van de wederkerigheid van de erin aangegane verbintenissen.

De huidige toestand is de volgende.

De onderdanen van de Lidstaten van Europese Economische Ruimte mogen hun pensioen overal in het buitenland ontvangen. De Europese Economische Ruimte wordt gevormd door:

- België	- Lichtenstein
- Denemarken	- Luxemburg
- Duitsland	- Nederland
- Finland	- Noorwegen
- Frankrijk	- Oostenrijk
- Griekenland	- Portugal
- Ierland	- Spanje
- IJsland	- Verenigd Koninkrijk
- Italië	- Zweden

De onderdanen van de landen die geen deel uitmaken van de Europese Economische Ruimte, maar met België een wederkerigheidsovereenkomst inzake sociale zekerheid hebben gesloten kunnen eveneens hun pensioen overal ter wereld ontvangen. Deze overeenkomsten hebben slechts in enkele gevallen betrekking op de zelfstandigen.

Het betreft de onderdanen van:

Werknemers	Zelfstandigen
- Algerije	
- Bosnië-Herzegovina	
- Canada	- Canada
- Chili	- Chili
- Democratische Republiek Congo	
- Israël	
- Kroatië	
- De voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië	
- Marokko	
- Polen	
- Slovenië	
- San Marino	
- Tunesië	
- Turkije	- Turkije
- Verenigde Staten van Amerika	- Verenigde Staten van Amerika
- Zwitserland	- Zwitserland

De overeenkomst met de Democratische Republiek Congo beoogt slechts de zeevarenden ter koopvaardij.

Het pensioen van een Cyprioot wordt in het buitenland slechts uitbetaald op voorwaarde dat hij verblijft op het grondgebied van een van de landen die de Europese Interim Overeenkomst betreffende de sociale zekerheidsregelingen inzake ouderdom, invaliditeit en nagelaten betrekkingen hebben ondertekend en bekrachtigd. Deze landen zijn: België, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Griekenland, Groot-Brittannië, Ierland, IJsland, Italië, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Portugal, Spanje, Turkije en Zweden.

Mijnwerkerspensioenen

De mijnwerkerspensioenen zijn overal ter wereld betaalbaar, ongeacht de nationaliteit van de gerechtigde.

Wanneer het een mijnwerker betreft die een andere nationaliteit heeft dan deze van de hoger vermelde landen en die niet werkelijk in België verblijft kan het pensioen slechts tot beloop van 80 % van het toegekend bedrag betaald worden.

Wanneer het een mijnwerker betreft die de Cypriotische nationaliteit heeft moet de betrokkene verblijven op het grondgebied van één van de landen die de Europese Interim-Overeenkomst hebben afgesloten om zijn pensioen volledig uitbetaald te krijgen.

Het onvoorwaardelijk pensioen

Het onvoorwaardelijk pensioen in de regeling voor zelfstandigen is overal ter wereld betaalbaar.

Conclusie

Het Belgisch rustpensioen kan niet betaald worden aan de verzoeker die zijn Belgische nationaliteit ingeruild heeft voor de Australische en in Australië woont. Er bestaat immers geen overeenkomst inzake sociale zekerheid tussen België en Australië.

Er zijn onderhandelingen geweest tussen België en Australië, maar deze zijn afgesprongen omwille van inhoudelijke problemen, met name de grote verschillen in de stelsels van beide landen.

Het College wil naar aanleiding van dit dossier de vraag ter overweging nemen of het in de 21ste eeuw en in een meer en meer gemondialiseerde maatschappij nog langer verantwoord is aan een aantal niet-Belgen de verblijfsvoorwaarde op te leggen voor de betaling van het pensioen. Voor en door deze mensen is immers tijdens hun beroepsloopbaan bijgedragen aan de Belgische sociale zekerheid.

Vakantiegeld – Uitzonderingsregel – Niet beantwoorden van briefwisseling

Dossier 1095

De feiten

De verzoeker was gedurende het volledige jaar 1999 en de eerste 4 maanden van 2000 uitkeringsgerechtigde werkloze. Zijn pensioen gaat in op 1 mei 2000.

Op 15 april 2000 stuurt hij attesten met betrekking tot de werkloosheid naar het gewestelijk kantoor van de Rijksdienst voor Pensioenen en vraagt inlichtingen over de betaling van zijn vakantiegeld. Hij herinnert deze vraag op 14 juni 2000 per fax. Op 26 juli stuurt hij bij gewone brief een tweede herinnering en dezelfde dag stuurt hij een aangetekende brief met bericht van ontvangst.

Op 18 augustus 2000 heeft hij nog steeds geen antwoord gekregen en is zijn vakantiegeld niet betaald.

Bedenkingen

Aan de gepensioneerde die in de werknemersregeling een rust- of overlevingspensioen geniet, wordt een vakantiegeld uitbetaald indien het pensioen van de maand mei daadwerkelijk verschuldigd is.

Het vakantiegeld wordt niet betaald tijdens het jaar waarin het pensioen daadwerkelijk en voor de eerste maal ingaat.

Het vakantiegeld wordt nochtans toch volledig betaald vanaf het ingangsjaar als de gepensioneerde gedurende het volledig burgerlijk jaar dat het ingangsjaar voorafgaat vergoedingen genoot wegens ziekte, invaliditeit, onvrijwillige werkloosheid of als bruggepensioneerde.

De betalingsdiensten van de Rijksdienst voor Pensioenen passen de algemene regels die betrekking hebben op het vakantiegeld automatisch toe. Voor de uitzonderingen op die regels, zoals hier het geval is, is volgens de interne organisatie van de Rijksdienst een tussenkomst van de toekenningsdiensten nodig. Zij dienen te bevestigen dat het vakantiegeld wel degelijk verschuldigd is.

De verzoeker bezorgt half april alle inlichtingen die nodig zijn aan de toekenningsdienst. Slechts half juli maakt de toekenningsdienst een interne nota op met de toelating tot het betalen van het vakantiegeld. Hieraan hechten zij de brief van 15 april. Deze nota komt toe in de betalingsdiensten op 1 augustus.

De betalingsdiensten betalen het vakantiegeld in september en sturen einde september een antwoord op de brief van 15 april.

Het College stelt vast dat de betalingsdienst meende dat de toekenningsdienst reeds geantwoord had op de brief op het ogenblik dat deze dienst de toelating gaf tot betaling.

Conclusie

In dit dossier is er sprake van onbehoorlijk bestuur en een volledig gebrek aan interne coördinatie.

De toekenningsdiensten hebben drie maanden nodig om de toestemming te geven tot uitbetaling van het vakantiegeld. Daarenboven oordelen zij dat zij de brief van de klager niet moeten beantwoorden omdat het een betalingsprobleem betreft. Doorzenden van de brief naar de betalingsdiensten had geen zin zolang zijzelf niet de toestemming tot betaling gaven.

Wanneer uiteindelijk de toelating tot betaling samen met de brief van de gepensioneerde bij de betalingsdiensten toekomt, verkeren de betalingsdiensten in de mening dat er reeds geantwoord is.

Slechts na de tussenkomst van de Ombudsdienst wordt het vakantiegeld betaald en krijgt de klager een antwoord op zijn vragen.

De gepensioneerde mag niet het slachtoffer worden van een gebrek aan interne coördinatie bij de Rijksdienst voor Pensioenen. Voor de gepensioneerde is de Rijksdienst één instelling en dient deze zich als dusdanig te gedragen.

De termijnen van het Handvest voor de sociaal verzekerde werden in dit dossier niet gerespecteerd, noch de termijn voor het beantwoorden van brieven (45 dagen), noch de termijn voor betaling (4 maanden).

Op verzoek van het College heeft de Rijksdienst zijn verontschuldigingen aangeboden.

Wet van 5 augustus 1968 – Overdracht van pensioenstortingen naar de werknemersregeling – Eenheid van loopbaan

Dossier 486

Zie deel De Administratie der Pensioenen

Rustpensioen: onderzoek van ambtswege – Overlevingspensioen: onderzoek van ambtswege en op aanvraag – Polyvalentie – Verschillende regels voor werknemers en zelfstandigen

Dossier 374

Zie deel Het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen

Feitelijke scheiding – Voorlopige beslissing – Bedrag van het gezinspensioen verminderd met het persoonlijk pensioen van de echtgenoot

Dossier 1140

Zie deel De betalingsdiensten van de Rijksdienst voor Pensioenen

Gevolg dat gegeven werd aan de voorstellen geformuleerd in het jaarverslag 1999

Verbeteren van de werkwijze bij de overgang van een ander vervangingsinkomen naar een pensioen – JV 1999, p. 76 – 78

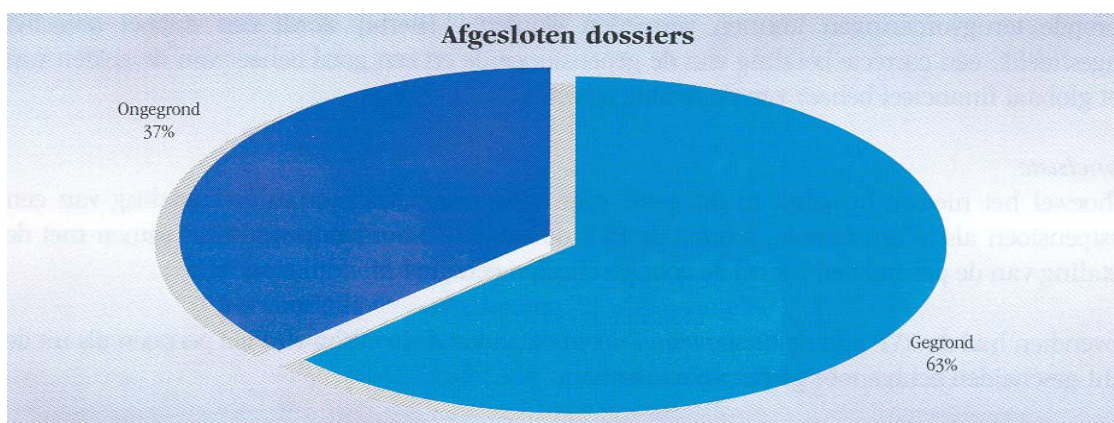
Het College was van oordeel dat zich bijkomende afspraken opdringen tussen de Rijksdienst voor Pensioenen, de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening en het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering om te vermijden dat er een onderbreking in de vervangingsinkomens ontstaat bij de overgang van een ander vervangingsinkomen naar een pensioen.

De RVP meldde ons dat hij de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening, het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering en het Rijksinstituut voor Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen zou uitnodigen voor een werkgroep "ad hoc". Deze werkgroep zou de thans geldende afspraken evalueren en een passende oplossing zoeken. De RVP heeft nog geen concrete resultaten meegedeeld.

De betalingsdiensten van de Rijksdienst voor Pensioenen (RVP)

De Rijksdienst vervult twee kernopdrachten in de pensioensector. Hij kent het pensioen toe aan de gewezen werknemers en betaalt de pensioenen uit aan de gepensioneerde werknemers en zelfstandigen. Deze afdeling is gewijd aan de betalingsdiensten.

Eindresultaat in de afgesloten dossiers

Opmerkelijke dossiers

Onderbreking van de betaling – 1

Dossier 695

De feiten

De gepensioneerde klager trouwt met een andere gepensioneerde. De klager en zijn echtgenote genoten beiden een eigen rustpensioen en een pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot. Als gevolg van het huwelijk schorst de RVP de betaling van deze vier pensioenen.

De RVP had nochtans schriftelijk meegedeeld dat enkel de pensioenen als uit de echt gescheiden echtgenoot zouden geschorst worden.

Het gezin heeft tengevolge van de schorsing geen inkomen meer.

Bedenkingen

In de pensioenregeling voor werknemers kan onder bepaalde voorwaarden een pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot samen genoten worden met een eigen rustpensioen. Bij een nieuw huwelijk vervalt het recht op het pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot. Het recht ontstaat opnieuw bij ontbinding van het nieuwe huwelijk (overlijden of echtscheiding).

De pensioenbeslissing wordt genomen door de toekenningsdiensten van de RVP. In afwachting van de pensioenbeslissing kunnen de betalingsdiensten de betaling van het pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot reeds schorsen.

Het gaat hierom een bewarende maatregel waardoor onverschuldigde betalingen en de daarbij horende terugvorderingen kunnen vermeden worden. Hierbij wordt een dubbel objectief nagestreefd: een correcte betaling van de gepensioneerde en een goed beheer van de gelden van het globaal financieel beheer van de sociale zekerheid.

Conclusie

Alhoewel het nieuwe huwelijk in dit geval geen enkele invloed heeft op de betaling van een rustpensioen als alleenstaande, schorst de RVP de betaling van deze pensioenen samen met de betaling van de pensioenen als uit de echt gescheiden echtgenoot.

Bovendien had de RVP aan de klager meegedeeld dat enkel de betaling van het pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot geschorst zou worden.

Naast het verschaffen van verkeerde informatie wordt het volledige gezinsinkomen gedurende een maand ontnomen terwijl hier geen enkele reden toe bestaat. De regularisatie gebeurt een maand later. Het streven naar een goed financieel beheer gaat hier ten koste van het behoorlijk bestuur en van de gepensioneerde.

Onderbreking van de betaling - 2

Dossier 997

De feiten

De verzoeker geniet een gezinspensioen. Vanaf februari tot april 2000 leven de verzoeker en zijn vrouw feitelijk gescheiden.

De betaling van het pensioen wordt een maand onderbroken en einde juni 2000 is het pensioenbedrag van de maand februari nog steeds niet betaald.

Bedenkingen

Ingevolge de feitelijke scheiding heeft de verzoeker niet langer recht op de betaling van het gezinspensioen. Overeenkomstig de pensioenwetgeving heeft elk van de echtgenoten vanaf de feitelijke scheiding recht op de betaling van de helft van het gezinspensioen.

Om deze aanpassing in de betalingen door te voeren, schorst de RVP de betaling in de maand februari. Vanaf maart wordt het pensioen opnieuw betaald.

Door de tussenkomst van het College wordt het pensioenbedrag dat betrekking heeft op de maand februari betaald op 19 juli 2000.

Conclusie

Ook in dit dossier wordt de betaling onderbroken om een aanpassing door te voeren. Hier laat de betaling van de achterstallen nog langer op zich wachten dan in de andere besproken gevallen.

Indien er werkelijk onoverkomelijke problemen waren dan had de RVP in elk geval de klager minstens moeten inlichten over de redenen waarom het pensioenbedrag van de maand februari na 4 maanden nog steeds niet kon betaald worden.

Onderbreking van de betaling - 3

Dossier 1995

De feiten

In december 2000 betaalt de Rijksdienst voor Pensioenen de pensioenen van de verzoekster niet omdat er een aanpassing moet gebeuren.

Op haar telefonisch verzoek om uitleg wordt haar gemeld dat haar pensioenen betaald zullen worden op 15 januari 2001, met andere woorden met een vertraging van 1 maand.

Bedenkingen

De klaagster geniet een rust- en overlevingspensioen en een ouderdomsrente in de regeling der werknemers. De voordelen bedragen samen ongeveer 34.000 BEF per maand.

Vanaf 1 december 2000 kent het RSVZ een onvoorwaardelijk overlevingspensioen toe van 26 BEF per maand. Het gevolg hiervan is dat de betaling onderbroken wordt en dat de klaagster op 15 december, de normale betaaldatum, geen pensioen ontvangt.

Conclusie

Om een voordeel van 26 BEF per maand te kunnen betalen, wordt de betaling van de pensioenen van in totaal 34.000 BEF stopgezet. Een maand later wordt zij hernomen en het achterstallige pensioenbedrag wordt eveneens betaald.

Het College besluit dat de uitvoering van een administratieve beslissing een onverantwoorde vertraging in de betaling van de pensioenen heeft veroorzaakt. De RVP biedt op verzoek van het College zijn excuses aan de klaagster aan.

Een vergelijkbaar geval hebben wij reeds in het vorig jaarverslag besproken.

Onderbreking in de betalingen – Algemene conclusie

Reeds in het eerste werkingsjaar hebben wij er bij de RVP op aangedrongen om de continuïteit in de betalingen te verbeteren.

In het eerste jaarverslag hebben wij hier een bespreking aan gewijd en zijn wij tot de volgende conclusie gekomen:

“Het pensioen is voor een groot deel van de gepensioneerden het enige inkomen. Voor een aantal onder hen is een vertraging of een onderbreking in de betaling een kleine ramp. Een onderbreking in de betalingen moet dus ten allen prijze vermeden worden.

Het College is dan ook de mening toegedaan dat in afwachting van de vernieuwing van de informatica, aangepaste procedures moeten opgezet worden om voor iedere gepensioneerde op ieder ogenblik de continuïteit in de betaling te verzekeren. Overwegingen van afnemend marginaal nut in het geheel van de betalingsoperaties zouden hierbij geen rol mogen spelen.

Indien er ondanks alles toch een onderbreking in de betaling optreedt, dient deze gemotiveerd te zijn door dwingende redenen en in elk geval onmiddellijk aan de gerechtigden meegedeeld te worden zodat zij de kans krijgen maatregelen te nemen (voorschot bij OCMW,...)."

Toch hebben wij ook in het tweede werkingsjaar moeten vaststellen dat de continuïteit niet verzekerd is. Met andere woorden, de concrete doelstellingen van de RVP dat een wijziging in de rechten in geen enkel geval aanleiding mag geven tot een onderbreking in de betaling is nog altijd niet gerealiseerd.

Wij hebben de problematiek een tweede keer doorgenomen met de RVP. Opnieuw roept de RVP de beperkingen van de huidige betalingsprogramma's in. Bij een wijziging van de rechten moeten alle voordelen geschorst worden om vervolgens de betalingen te hervatten. Deze operatie is aan een strikt tijdschema gebonden, waardoor er bij een aantal dossiers, toch een onderbreking in de maandelijkse betaling optreedt.

Rekening houdend met onze vaststellingen heeft de RVP met een instructie aan het voltallig personeel van de betrokken diensten het belang van een ononderbroken betaling in herinnering gebracht.

Gelet op het feit dat de RVP jaarlijks aan meer dan 1.800.000 gepensioneerden een pensioen betaalt en dat er maandelijks voor ongeveer 10.000 gepensioneerden aanpassingen moeten gebeuren, komt het College tot het besluit dat enkel de in het vooruitzicht gesteld vernieuwing van de informatica een structurele oplossing biedt.

In afwachting van deze vernieuwing, die in 2001 zou plaats vinden, onderhandelt het College verder met de RVP voor de inzet van bijkomende middelen, menselijk en materieel, om de tussenliggende periode te overbruggen.

Verhoging van de minimumpensioenen en het gewaarborgd inkomen voor bejaarden op 1 juli 2000 – Ambtshalve aanpassing van de betaling

Dossiers 1809 – 1834

De feiten

De verzoekers genieten een minimumpensioen als zelfstandige. Vanaf 1 juli 2000 zijn de bedragen van het minimumpensioen verhoogd. In december 2000 betaalt de RVP nog steeds het niet verhoogde bedrag uit aan de verzoekers.

Bedenkingen

Vanaf 1 juli 2000 zijn de bedragen van het minimumpensioen voor werknemers en van het minimumpensioen voor zelfstandigen verhoogd. Voor de gepensioneerden die reeds een minimumpensioen genieten, moet de aanpassing ambtshalve gebeuren door de RVP.

Het minimumpensioen voor een zelfstandige bedraagt vanaf 1 juli 2000 voor een alleenstaande 268.040 BEF per jaar en voor een gezin 357.386 BEF per jaar *voor een volledige loopbaan*.

Door de indexaanpassing op 1 september 2000 zijn deze bedragen respectievelijk op 273.401 BEF en 364.532 BEF gebracht.

Het onderzoek van het College wees uit dat de twee klagers effectief recht hadden op een verhoging van het pensioenbedrag. De verhoging vanaf 1 juli 2000 vereiste geen herberekening van het pensioen omdat de pensioenrechten niet veranderen. De RVP kon bijgevolg ambtshalve de bedragen aanpassen.

Om recht te hebben op een minimumpensioen moet de gepensioneerde zelfstandige een loopbaan bewijzen die in de regeling der zelfstandigen alleen of in de regeling der zelfstandigen en werknemers samen tenminste gelijk is aan 2/3 van een volledige loopbaan. Indien de gepensioneerde geen recht heeft op een volledige loopbaan wordt hem het minimumpensioen toegekend in functie van de loopbaanbreuk.

De toekenning van het minimumpensioen als zelfstandige mag echter niet tot gevolg hebben dat het totaal van de pensioenen hoger ligt dan het gewaarborgd inkomen voor bejaarden.

Wij illustreren met een cijfervoorbeeld de toekenning van het minimumpensioen zelfstandige:

Een van de betrokkenen geniet een pensioen als werknemer van 120.492 BEF per jaar voor een loopbaan van 15/40.

Het pensioen als zelfstandige werd toegekend voor een loopbaan van 25/40.

Daar de som van de loopbaanbreuken meer bedraagt dan 2/3 van een volledige loopbaan (in dit geval een volledige loopbaan 40/40) heeft de betrokkene recht op de toekenning van het minimumpensioen zelfstandige en bijgevolg op de verhoging vanaf 1 juli 2000.

Het minimumpensioen zelfstandige bedroeg op 1 juli 2000 voor een volledige loopbaan 268.040 BEF.

De klager bewees een loopbaan zelfstandige van 25/40 en zou dus een minimumpensioen als zelfstandige kunnen genieten van $268.040 \times 25 / 40$ of 167.525 BEF per jaar.

Het totaal van de pensioenen zou dan $167.525 + 120.492 = 288.017$ BEF per jaar bedragen.

Vermits de toekenning van het minimumpensioen niet tot gevolg mag hebben dat het totaal der pensioenen hoger is dan het gewaarborgd inkomen voor bejaarden wordt de toekenning in het stelsel der zelfstandigen beperkt tot 147.548 BEF.

Immers $268.040 \text{ BEF} - 120.492 \text{ BEF} = 147.548 \text{ BEF}$.

Conclusie

Uit het onderzoek van het College bleek dat de verhoging van de minimumpensioenen en het gewaarborgd inkomen voor bejaarden in een aantal gevallen in december 2000 nog niet was uitgevoerd.

Op 1 juli 2000 moest de betaling van alle minimumpensioenen als zelfstandige, alle minimumpensioenen als werknemers en alle gewaarborgde inkomens aangepast worden aan de nieuwe bedragen. Dit betekende dat de RVP geconfronteerd werd met een "massa-operatie". Meer dan 500.000 gerechtigden konden immers genieten van een van deze wijzigingen.

De Ombudsdienst Pensioenen heeft tijdens zijn onderzoek vastgesteld dat de RVP uitzonderlijke inspanningen heeft gedaan om een goede afloop van deze "massa-operatie" te verzekeren. Toch deden zich heel wat problemen voor. De wijziging werd verworpen, verkeerd toegepast of het pensioenbedrag werd niet gewijzigd.

Hoewel het haast onvermijdelijk is dat zich hier of daar een probleem voordoet, moet het risico evenwel tot een minimum beperkt worden. Hierin is de RVP klaarblijkelijk niet geslaagd.

Deze gevallen moesten manueel herzien worden. De RVP heeft een ernstige achterstand opgelopen in de oplossing van deze probleemgevallen.

De problematiek inzake de aanpassing van de betaling die besproken werd onder de titel "Onderbreking van de betaling" komt hier terug.

Naast de twee klachten die hier besproken zijn, heeft de Ombudsdienst nog tientallen telefonische en schriftelijke klachten ontvangen over het uitblijven van de aanpassing op 1 juli 2000. De schriftelijke klachten waren dikwijls onontvankelijk omdat er geen voorafgaand contact met de RVP geweest was en telefonische klachten worden sowieso niet aanvaard. In al deze gevallen heeft de Ombudsdienst de gepensioneerde doorverwezen naar de RVP.

Feitelijke scheiding – Voorlopige beslissing – Bedrag van het gezinspensioen verminderd met het persoonlijk pensioen van de echtgenoot

Dossier 1140

De feiten

De echtgenoten zijn op een verschillend adres gedomicilieerd vanaf 29 mei 2000.

Daar de feitelijk gescheiden echtgenote zelf titularis is van een persoonlijk pensioen van 1.435 BEF per maand, kennen de betalingsdiensten de helft van het gezinspensioen toe aan de echtgenoot en wordt de betaling aan de echtgenote beperkt tot haar persoonlijk pensioen.

Op 3 augustus 2000 vraagt de betalingsdienst aan de toekenningsdienst de respectievelijke rechten van beide feitelijk gescheiden echtgenoten te onderzoeken. De beslissing tot toekenning aan de verzoekster van de helft van het gezinspensioen verminderd met het bedrag van haar persoonlijk pensioen als zelfstandige wordt genomen op 7 november 2000. De geldelijke toestand van de verzoekster wordt eind november geregulariseerd.

Bedenkingen

De toegepaste procedure heeft tot gevolg gehad dat de feitelijk gescheiden echtgenote gedurende 6 maanden slechts een maandinkomen had van 1.435 BEF terwijl zij in principe recht had op ongeveer 26.000 BEF per maand.

Het College meent dat deze werkwijze niet verantwoord is, rekening houdend met het feit dat de pensioensituatie van de betrokkenen reeds werd vastgesteld door een definitieve beslissing van 8 mei 1998 waarin een pensioen op basis van het gezinsbedrag, verminderd met het persoonlijk pensioen van de echtgenote, werd toegekend.

De betalingsdiensten beschikten bijgevolg over alle elementen die nodig zijn om een voorlopige beslissing te nemen ten behoeve van de feitelijk gescheiden echtgenote. Een dergelijke beslissing zou trouwens genomen zijn indien het een "zuiver" gezinspensioen zou geweest zijn.

Conclusie

De werkwijze beantwoordt niet aan het materieel principe van de proportionaliteit, één van de evaluatiecriteria van het College. Inderdaad, op de vraag of de genomen maatregel in verhouding staat tot het gestelde doel lijkt het antwoord eerder negatief.

Indien de hoofddoelstelling erin bestaat de gelden van de sociale zekerheid efficiënt te beheren, vindt het College dat in situaties als deze het niet de gepensioneerde is die de gevolgen ervan moet dragen.

Het College heeft met de RVP onderhandeld over een aanpassing van de procedures in gelijkaardige gevallen. Het voorstel om de procedures aan te passen werd gunstig onthaald door de betalingsdienst van de RVP.

In zijn brief van 7 februari 2001 antwoordt de RVP het volgende.

"De gevolgde procedure in geval van scheiding in gelijkaardige gevallen (...) wordt aangepast. Er zal voortaan bijzondere aandacht besteed worden aan het vrijwaren van de rechten van beide partijen.

Bijgevolg zal op het ogenblik dat de betalingsdienst ingelicht wordt over een scheiding en de titularis een gezinspensioen geniet verminderd met een persoonlijk pensioen betaald aan de echtgenoot in een ander Belgisch of buitenlands stelsel, de betaling aan de titularis uitgevoerd worden op basis van de helft van het gezinsbedrag en zal tevens een supplement betaald worden aan de echtgenoot zodat het totale pensioenbedrag van de echtgenoot overeenstemt met de helft van het gezinsbedrag. Het behoort toe aan de toekenningsdienst om, zoals in het verleden, het dossier te onderzoeken en een beslissing te nemen inzake de definitieve pensioenen en deze aan de betrokkenen te betekenen."

Vermindering van de Belgische pensioenrechten ingevolge de toekenning van een buitenlands pensioen – Terugvordering zonder wettelijke basis

Dossier 661

De feiten

De klager geniet een Belgisch pensioen (werknemer en zelfstandige) vanaf 1 november 1994. In december 1998 dient hij een aanvraag om herziening in met het oog op de toekenning van een pensioen ten laste van het Groot-Hertogdom Luxemburg.

De RVP neemt een nieuwe en voorlopige beslissing in afwachting van de toekenning door Luxemburg. Omdat het om een voorlopige beslissing gaat, worden er slechts voorschotten toegekend en heeft de klager, overeenkomstig de wetgeving, geen recht op beroep. In december maakt de RVP de Luxemburgse beslissing over aan de klager zonder zelf een definitieve beslissing te nemen in het kader van de Europese verordeningen.

In april 2000 verstuurt de RVP aan de klager een schuldnotificatie van 3.240 BEF.

De beslissing tot terugvordering is als volgt gemotiveerd:

“Bij een nazicht van uw dossier werd vastgesteld dat uw rustpensioen als werknemer op een te hoge basis werd betaald tot 31 maart 2000, gelet op het bedrag van uw Luxemburgs pensioen”.

De zesmaandelijksse verjaring wordt toegepast.

Bedenkingen

Wanneer een lidstaat van de Europese Unie een pensioen toekent moet het Belgisch pensioen herberekend worden met toepassing van de Europese verordeningen ter zake.

In december 1999 maakt de Luxemburgse pensioendienst de Luxemburgse beslissing over aan de RVP. Hierbij wordt een pensioen toegekend vanaf 12 oktober 1999. De achterstallen van oktober tot december 1999 worden in beraad gehouden en aan de RVP gestort om een eventuele schuld ten aanzien van de RVP te compenseren.

De toekenningsdiensten betekenen de Luxemburgse beslissing aan de klager maar laten na zelf een definitieve beslissing te nemen.

De betalingsdienst herberekent het Belgisch pensioen in maart 2000. Uiteindelijk blijkt dat er sedert 12 oktober 1999 een schuld ontstaan is en dat de achterstallen van het Luxemburgs pensioen niet volstaan om de schuld te delgen. De betalingsdienst nodigt de toekenningsdienst uit om een definitieve beslissing te nemen. Deze oordeelt echter dat dit niet nodig is.

Op 12 april stuurt de RVP een schuldnotificatie aan de klager waarin hij meldt dat de terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag na een maand zal aangevat worden met afhoudingen van 10% op zijn Belgisch pensioen. Met andere woorden, de Rijksdienst vordert bedragen terug van de gepensioneerde zonder dat zijn rechten definitief zijn vastgesteld en zonder dat hij de kans gekregen heeft om de voorlopige toekenning zo nodig voor de Rechtbank te betwisten.

Het College dringt er bij de RVP op aan om zo snel mogelijk een definitieve toekenningsbeslissing te nemen, met recht op beroep.

Op 30 oktober 2000 verstuurt de RVP de nieuwe toekenningsbeslissing die de schuldnotificatie van april 2000 vernietigt en vervangt. Aangezien de zesmaandelijksse verjaring speelt, zijn de teveel ontvangen sommen van oktober 1999 tot maart 2000 verjaard en niet meer terugvorderbaar.

De oorspronkelijke betekende schuld was intussen reeds integraal in mindering gebracht op de uitbetaalde maandbedragen. De RVP betaalt deze sommen terug in januari 2001.

Conclusie

De werkwijze van de RVP in dit dossier is onwettig. Vooraleer een pensioendienst mag overgaan tot de terugvordering van een schuld moet deze schuld vaststaan.

In dit dossier stond de schuld niet vast vermits er nooit een definitieve beslissing over de rechten van de gepensioneerde was genomen. In de schuldnotificatie werd enkel vermeld dat er teveel betaald was, gelet op het bedrag van het Luxemburgs pensioen.

De gepensioneerde beschikte over geen enkel element om de juistheid van deze bewering na te gaan en eventueel te betwisten.

Het enige wat de RVP in afwachting van deze nieuwe beslissing mocht doen, was bij wijze van bewarende maatregel de betaling voor de toekomst beperken tot het bedrag dat vermoedelijk verschuldigd was.

Pensioenbedrag van de maand van overlijden – Betaling aan de langstlevende echtgenoot – Samenleven versus samenwonen

Dossier 683

De feiten

De klaagster is gehuwd. Beide echtgenoten genieten een persoonlijk pensioen als werknemer.

De echtgenoot wordt opgenomen in een rusthuis en is gedomicilieerd op het adres van de instelling.

Bij het overlijden van de echtgenoot weigert de RVP het rustpensioen van de maand van overlijden aan de klaagster te betalen.

Bedenkingen

Het pensioen van de maand van overlijden dat niet betaald werd aan de gepensioneerde, wordt van ambtswege uitbetaald aan de echtgenoot met wie de overledene *samenleefde* op het ogenblik van zijn overlijden.

De klaagster *woonde* op het ogenblik van het overlijden niet meer samen met haar echtgenoot omdat deze wegens gezondheidsredenen opgenomen was in een rusthuis.

Op vraag van de instelling werd het pensioen reeds enige maanden betaald op het adres van de instelling. De RVP vernam pas na het overlijden van de echtgenoot dat hij ook ingeschreven was op dit adres.

De RVP weigerde de betaling van het pensioen omdat de beide echtgenoten niet meer ingeschreven waren op hetzelfde adres en bijgevolg niet meer samenwoonden.

Het College meent echter dat er een interpretatieruimte bestaat omdat de reglementering spreekt van "samenleven" en niet van "samenwonen". Indien één van beide echtgenoten opgenomen wordt in een rusthuis gebeurt dit dikwijls om redenen onafhankelijk van de wil van de echtgenoten en kan men dan ook moeilijk beweren dat de echtgenoten de wens hadden om niet langer samen te leven. Het College vraagt dan ook dat de toestand wordt bekeken als die van samenlevende.

Conclusie

Wanneer twee echtgenoten op een verschillend adres ingeschreven zijn, wordt dit in de pensioenreglementering beschouwd als een feitelijke scheiding. Het pensioen moet bijgevolg vastgesteld en betaald worden op basis van de regels die gelden voor feitelijk gescheiden echtgenoten. Dit houdt onder meer in dat het pensioen van de maand van overlijden dat nog niet geïnd werd door de overledene niet betaald wordt aan de langstlevende echtgenoot.

In dit dossier vernam de RVP pas op het ogenblik van het overlijden van de echtgenoot dat deze ook gedomicilieerd was in de instelling.

Dit is de reden waarom op het ogenblik van het overlijden de pensioenen nog altijd betaald werden alsof er geen feitelijke scheiding was in de zin van de reglementering.

Daar enerzijds de feitelijke scheiding nooit doorgevoerd werd in de betaling van de pensioenen, en er anderzijds enige interpretatieruimte is, stemt de RVP, om redenen van billijkheid, er mee in om het pensioenbedrag van de maand van overlijden aan de verzoekster te betalen.

Opmerking

Volgens inlichtingen die de RVP ingewonnen heeft bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken kan de persoon die opgenomen wordt in een rusthuis niet verplicht worden om zijn adres te veranderen, ondanks het feit dat hij niet werkelijk verblijft op het adres waar hij ingeschreven is. Niet alle betrokkenen zijn hiervan op de hoogte en komen daardoor ongewild in een situatie terecht die door de pensioenreglementering als een feitelijke scheiding beschouwd wordt.

Achterstallen na overlijden – Verplichte aanvraag – Gebrekkige informatie

Dossier 1028

De feiten

De vader van de klager is op 2 december 1998 overleden. Hij genoot een pensioen dat per postmandaat in Italië betaald werd. Sedert april 1998 ontving de vader geen betalingen meer.

De klager biedt zich op 7 december 1998 persoonlijk aan bij de RVP en geeft een uittreksel uit de overlijdensakte af.

Omdat de pensioenachterstallen niet betaald worden, neemt hij verscheidene keren telefonisch contact op met de RVP. De RVP deelt hem mee dat het dossier pas kan afgewerkt worden nadat alle onbetaalde postmandaten uit Italië zijn teruggestuurd. Dit zou 6 à 12 maanden kunnen duren.

Bij een nieuw bezoek aan de RVP in december 1999, vraagt men hem om de bewijzen van betaling van verplegingskosten en/of begrafeniskosten.

In januari 2000 deelt de RVP hem telefonisch mee geen recht te hebben op de pensioenachterstallen omdat hij niet tijdig een formele aanvraag ingediend heeft.

Uiteindelijk stuurt de verzoeker op 22 juni 2000 een aangetekende brief naar de RVP. Op 13 juli 2000 neemt de klager met ons contact op omdat hij nog steeds geen antwoord ontving betreffende de pensioenachterstallen.

Bedenkingen

We bespreken hier de reglementering die van kracht was op het ogenblik van het overlijden. Inmiddels is deze regelgeving gewijzigd.

In de pensioenregeling voor werknemers worden in geval van overlijden de vervallen en niet uitbetaalde pensioenbedragen van ambtswege betaald aan de echtgenoot met wie de overledene samenleefde op het ogenblik van het overlijden.

Indien er geen echtgenoot is met wie de overledene samenleefde op het ogenblik van het overlijden, worden de niet betaalde pensioenbedragen, vervallen vóór de maand van overlijden, betaald aan:

- ♦ de kinderen met wie de overledene samenleefde op het ogenblik van het overlijden;
- ♦ ieder persoon met wie de overledene samenleefde op het ogenblik van het overlijden;
- ♦ de persoon die in de verplegingskosten is tussengekomen;
- ♦ de persoon die de begrafenis kosten heeft betaald.

Met uitzondering van de eerste categorie, moeten de gerechtigden een aanvraag indienen op een speciaal formulier. Dit formulier moet meeondertekend worden door de burgemeester van de gemeente waar de overledene zijn hoofdverblijfplaats had of van de gemeente waar de overledene samenleefde met de gerechtigde of van de gemeente waar de gerechtigde op de achterstallen zijn hoofdverblijfplaats heeft. Hierdoor bevestigt de burgemeester dat de vermelde gegevens juist zijn.

Deze aanvraag moet ingediend worden binnen de 6 maanden na het overlijden van de gepensioneerde. Indien ze niet tijdig gebeurt, zijn de pensioenachterstallen vervallen.

De klager heeft zich verschillende keren bij de RVP aangemeld en verschillende telefonische contacten met de RVP gehad, waarbij telkens de achterstallen ter sprake kwamen. Slechts in januari 2000 heeft de RVP hem meegedeeld dat hij een aanvraag moest doen.

Conclusie

De RVP erkent dat in dit dossier een aantal fouten gebeurden, meer bepaald dat hij gebrekkige informatie verstrekt heeft. Daarom wordt zijn eerste bezoek aan de RVP als datum van aanvraag weerhouden. De RVP betaalt in september 2000 de pensioenachterstallen ten bedrage van 231.541 BEF.

De RVP biedt zijn excuses aan de klager aan.

Verjaringstermijnen – Zes maanden of vijf jaren

Dossier 990

De feiten

De klaagster genoot sedert 1975 een overlevingspensioen. In december 1996 hertrouwde zij.

In maart 2000 overleed haar tweede echtgenoot. Naar aanleiding van dit overlijden onderzoekt de RVP de pensioenrechten opnieuw en stelt vast dat hij het overlevingspensioen is blijven verder betalen tot aan het overlijden van de tweede echtgenoot.

De RVP vordert de ten onrechte betaalde pensioenbedragen terug en past hierbij een verjaringstermijn van 5 jaar toe.

Bedenkingen

Op basis van de wetgeving die van kracht was op de datum van het nieuwe huwelijk kon het overlevingspensioen nog gedurende een periode van 12 maanden na het nieuwe huwelijk verder betaald worden, in dit geval tot en met december 1997.

Vanaf 1 januari 1998 moest de betaling geschorst worden.

De terugvordering van ten onrechte betaalde bedragen verjaart door verloop van 6 maanden te rekenen vanaf de datum waarop de uitbetaling is geschied¹.

Op deze basisregel bestaan verschillende uitzonderingen.

Wanneer de uitkeringen verkregen worden door bedrieglijke handelingen of door valse of welbewust onvolledige verklaringen van de gepensioneerde wordt de verjaringstermijn vastgesteld op 5 jaar.

Het niet afleggen van een verklaring door de gepensioneerde die is voorgeschreven door een wets- of verordenende bepaling of die volgt uit een vroeger aangegane verbintenis wordt door de wet gelijkgesteld met een bedrieglijke handeling en brengt ook de toepassing van de vijfjaarlijkse verjaring mee.

De RVP paste de vijfjaarlijkse verjaringstermijn toe omdat uit de verbintenis die de gepensioneerde aangaat met de RVP duidelijk blijkt dat elke wijziging in de burgerlijke staat onmiddellijk moet gemeld worden.

Conclusie

Het College stelde vast dat de RVP wel degelijk op de hoogte was van het nieuwe huwelijk.

Dit blijkt uit de briefwisseling van de RVP die de verzoekster aan de Ombudsdienst voorlegt. De brieven werden immers gericht aan mevrouw X, echtgenote van Y.

Op vraag van het College past de RVP de zesmaandelijks verjaring toe.

Gewaarborgd inkomen voor bejaarden – Wetswijziging – Ambtshalve aanpassing

Dossier 1355

De feiten

De verzoekster geniet een vervroegd rustpensioen als zelfstandige en een aanvulling gewaarborgd inkomen voor bejaarden.

Op haar vragen betreffende de juistheid van de haar uitbetaalde bedragen verkrijgt zij geen afdoende antwoord.

Bedenkingen

Bij de toekenning van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden wordt een onderzoek naar de bestaansmiddelen uitgevoerd. Het basisbedrag van het gewaarborgd inkomen wordt verminderd met 90 % van de pensioeninkomsten van de gepensioneerde en met het eventuele teveel aan bestaansmiddelen.

¹ Wet van 13 juni 1966 betreffende de rust- en overlevingspensioenen voor arbeiders, bedienden, zeevarenden onder Belgische vlag, mijnwerkers en vrijwillig verzekerden, artikel 21, § 3, al. 1

Tot en met augustus 2000 was de volgende regeling in voege.

Indien het rustpensioen verminderd werd omdat het vervroegd is ingegaan, wordt er rekening gehouden met fictieve pensioeninkomsten. Men brengt met name het niet verminderde pensioenbedrag voor 90 % in rekening, met andere woorden een bedrag dat hoger ligt dan het werkelijk betaalde.

Vanaf 1 september 2000 wordt rekening gehouden met 90 % van het werkelijk betaalde pensioenbedrag.

De Rijksdienst voor Pensioenen moet deze nieuwe maatregel ambtshalve toepassen voor alle lopende pensioenen met een aanvulling gewaarborgd inkomen voor bejaarden, wat niet gebeurde in dit dossier.

Op vraag van het College heeft de RVP de aanvulling gewaarborgd inkomen voor bejaarden onmiddellijk verhoogd. Voor de klager betekende dit een maandelijkse verhoging van 1.590 BEF, een aanzienlijk bedrag op een maandinkomen dat na verhoging 23.313 BEF bedraagt.

Conclusie

Het College besluit dat dringend werk moet gemaakt worden van de aanpassing van de informaticasystemen bij de betaaldiensten van de RVP en dat de nodige materiële en menselijke middelen moeten voorzien worden (zie ook conclusie dossier 1809).

Een van de hoofdaspecten van de missies van de RVP is bovendien "elke gebeurtenis in acht nemen die het bedrag van de uitkering of de betaalvoorwaarden zou kunnen wijzigen" (indexering, *wettelijke aanpassing*, burgerlijke staat,...).

Het College stelt vast dat de RVP hierin blijkbaar niet altijd in slaagt.

Ouderdomsrente – Geen betaling als gevolg van de toepassing van het principe van de eenheid van loopbaan

Dossier 838

De feiten

De verzoeker heeft een beroepsloopbaan als bediende in de privé-sector en als ambtenaar. Het rustpensioen in de werknemersregeling wordt hem geweigerd met toepassing van het principe van de eenheid van loopbaan.

De ouderdomsrente die hij opgebouwd heeft als bediende wordt hem als gevolg van deze weigering niet uitbetaald.

Bedenkingen

De verzoeker werkte gedurende 4 jaren in de privé-sector. Omdat hij in de openbare sector een rustpensioen geniet voor een volledige loopbaan weigert de RVP het rustpensioen in de werknemersregeling met toepassing van het principe van de eenheid van loopbaan.

Voor de tewerkstelling als bediende vóór 1968 werden bijdragen gestort voor het repartitiestelsel en het toen nog bestaande kapitalisatiestelsel. Op basis van de stortingen voor het kapitalisatiestelsel is een ouderdomsrente verworven.

De wetgeving betreffende de ouderdomsrenten bepaalt dat de renten die voor de eerste maal ingaan vanaf 1 januari 1997 uitbetaald worden ten vroegste vanaf de ingangsdatum van het pensioen en voor zover dit pensioen effectief wordt betaald.

Vermits het pensioen niet toegekend wordt, wordt ook de ouderdomsrente niet uitbetaald.

Conclusie

Er bestaan verschillende situaties waarin het rustpensioen niet effectief betaald wordt. Dit is onder meer het geval wanneer een niet toegelaten beroepsactiviteit uitgeoefend wordt of nog wanneer de toekenning van het gezinspensioen aan één van de echtgenoten voordeliger is voor het gezin dan de toekenning en betaling van twee pensioenen als alleenstaande.

In dit geval liggen de zaken anders. De toepassing van het principe van de eenheid van loopbaan leidt ertoe dat het rustpensioen geweigerd wordt, wat de betaling van de ouderdomsrente verhindert. Met andere woorden: een eerste beperkende maatregel heeft als gevolg dat een tweede beperkende maatregel moet toegepast worden.

Het zou hier kunnen gaan om een niet voorzien en ongewild effect van de wetswijziging dat, zo nodig, dient weggewerkt te worden.

Vakantiegeld – Beperking tot het pensioenbedrag van de maand mei - Uitzondering

Dossier 1218

De feiten

De klager geniet een rustpensioen als werknemer vastgesteld op het gezinsbedrag. Hij klaagt zich erover dat hij in de maand mei een gedeelte van het vakantiegeld krijgt, het resterende deel wordt hem later op het jaar betaald nadat hij een verzoek bij de RVP indiende.

De klager was ervan overtuigd dat voor het jaar 2000 het resterende deel van het vakantiegeld zonder aanvraag zou betaald worden. In oktober 2000 had hij het resterende vakantiegeld nog niet ontvangen.

Bedenkingen

Het vakantiegeld wordt betaald in de maand mei van elk jaar. Het is slechts betaalbaar voor zover het pensioen van de maand mei betaalbaar is en wordt in principe beperkt tot het uitbetaalde pensioenbedrag.

De klager geniet een Belgisch pensioen, vastgesteld op basis van het gezinsbedrag. Van dit pensioen wordt het Franse rustpensioen van zijn echtgenote afgetrokken.

De reglementering inzake het vakantiegeld voorziet in dit geval een uitzondering¹. Het bedrag van het vakantiegeld moet niet beperkt worden tot het werkelijk uitbetaalde bedrag maar tot het toegekende bedrag. Het pensioen van de echtgenote dat in mindering wordt gebracht op het bedrag van het gezinspensioen beïnvloedt met andere woorden geenszins het bedrag van het vakantiegeld.

¹ - Koninklijk besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, artikel 56 § 4. laatste lid

- Aide-mémoire à l'intention de la correspondance française des services de paiement, p. 49

In het geval van de klager wordt het vakantiegeld dat hem in de maand mei wordt betaald, beperkt tot het bedrag van het hem uitgekeerde pensioen. Hij moet zelf de betaling van het resterende bedrag vragen.

Conclusie

Wanneer een gezinspensioen verminderd wordt met het buitenlands pensioen van de echtgeno(o)t(e) is de RVP materieel niet in staat om het volledige vakantiegeld, op basis van het niet verminderde bedrag, in de maand mei correct vast te stellen en te betalen. Indien de gepensioneerde er niet zelf om vraagt, krijgt hij een gedeelte van het vakantiegeld waar hij recht op heeft niet betaald.

De RVP erkent het probleem maar stelt dat het huidige informaticasysteem niet toelaat om dergelijke dossiers systematisch te detecteren en op te volgen. Er wordt aan een nieuw informaticasysteem gewerkt waardoor deze problemen in de toekomst (einde 2001) vermeden zouden worden.

Het College heeft einde januari 2001 aan de RVP gevraagd een concrete oplossing te zoeken zodat reeds in 2001 het correcte vakantiegeld in de maand mei zou betaald worden. Het antwoord van de RVP was nog niet binnen op het ogenblik van het opstellen van dit verslag.

Aanvullende tegemoetkoming aan gehandicapten en tegemoetkoming voor hulp van derden – Toekenning door de dienst tegemoetkomingen aan gehandicapten van het Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu, betaling door de Rijksdienst voor Pensioenen – Verjaringstermijnen

Dossier 774

De feiten

De verzoeker geniet een aanvullende tegemoetkoming voor gehandicapten en een tegemoetkoming voor hulp van derden. Beide voordelen worden betaald door de RVP. De verzoeker trouwt in juni 1995.

In januari 2000 ontvangt hij een beslissing van de dienst tegemoetkomingen aan gehandicapten waarbij hem de tegemoetkomingen met ingang van 1 juli 1995 geweigerd worden omdat de gezinsinkomsten vanaf die datum te hoog zijn.

In april 2000 stuurt de RVP een schuldnotificatie van 193.553 BEF.

Bedenkingen

De aanvullende tegemoetkomingen voor gehandicapten en de tegemoetkomingen voor hulp van derden worden betaald door de Rijksdienst voor Pensioenen. De toekenning gebeurt door de dienst tegemoetkoming aan gehandicapten van het Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu.

Het College is bevoegd voor klachten betreffende de handeling of de werking van de RVP en bijgevolg voor de betaling van de tegemoetkomingen aan gehandicapten die door de RVP verricht worden.

Klachten over de toekenning van deze tegemoetkomingen vallen evenwel onder de bevoegdheid van de Federale Ombudsmannen.

De tegemoetkomingen zijn gebonden aan een aantal voorwaarden en cumulatiebeperkingen. Ze worden enkel betaald indien de betrokkene werkelijk in België verblijft en de inkomsten van het gezin bepaalde plafonds niet overschrijden.

Omdat het gezinsinkomen het plafond overschrijdt, beslist de dienst tegemoetkomingen aan gehandicapten in januari 2000 dat de betaling geschorst wordt vanaf 1 juli 1995, de eerste van de maand volgend op het huwelijk. Hij geeft opdracht aan de RVP om de onverschuldigde betaalde bedragen terug te vorderen en adviseert de toepassing van de vijfjaarlijkse verjaring. De verzoeker zou nagelaten hebben zijn huwelijk te melden, melding waartoe hij verplicht was.

De terugvordering van onverschuldigd betaalde bedragen kan uitsluitend door de betalingsinstelling gebeuren. De beslissing tot terugvordering en de toegepaste verjaringstermijn moeten zoals alle administratieve beslissingen gemotiveerd zijn.

De aanvullende tegemoetkoming aan gehandicapten en de tegemoetkoming voor hulp van derden vallen onder het toepassingsgebied van de wet van 13 juni 1966¹.

Artikel 21 § 3 van deze wet bepaalt:

“De terugvordering van de ten onrechte uitbetaalde prestaties verjaart door verloop van zes maanden te rekenen vanaf de datum waarop de uitbetaling is gebeurd.

...De in het eerste en in het tweede lid vastgestelde termijn wordt op vijf jaar gebracht, wanneer de onverschuldigde sommen werden verkregen door bedrieglijke handelingen of door valse of welbewust onvolledige verklaringen. Dit geldt eveneens ten aanzien van de sommen die ten onrechte werden uitbetaald wegens het niet afleggen, door de schuldenaar, van een verklaring die is voorgeschreven door een wets- of verordenende bepaling of die volgt uit een vroeger aangegane verbintenis ...”

Conclusie

Uit het dossier van de RVP blijkt dat de verzoeker het huwelijk en de naam van zijn echtgenote vermeldde op elk bewijs van woonst dat driemaandelijks aan de RVP moet gestuurd worden. Het eerste bewijs ondertekend door de burgemeester van zijn woonplaats dateert van 21 juni 1995.

De RVP die instaat voor de betalingen was dus wel degelijk ingelicht over het huwelijk van de klager. De RVP had deze informatie moeten doorspelen aan de dienst tegemoetkomingen aan gehandicapten.

Vermits de toepassing van de vijfjaarlijkse verjaringstermijnen niet deugdelijk gemotiveerd is, vraagt het College aan de RVP de toepassing van de zesmaandelijkse verjaring.

In eerste instantie bevestigt de RVP de schuldnotificatie en meldt dat hij zich moet houden aan het advies van de dienst tegemoetkomingen aan gehandicapten. Het College is van mening dat, mede gelet op de elementen van het dossier, dit advies niet bindend is. Het vraagt niettemin de tussenkomst van het College van de federale ombudsmannen bij de dienst tegemoetkomingen aan gehandicapten.

¹ Wet van 13 juni 1966 betreffende de rust- en overlevingspensioenen voor arbeiders, bedienden, zeevarenden onder Belgische vlag, mijnwerkers en vrijwillig verzekerden

De dienst tegemoetkomingen aan gehandicapten adviseert uiteindelijk om de schuld te beperken tot de bedragen die de laatste 6 maanden onverschuldigd betaald werden.

Vakantiegeld – Uitzonderingsregel – Niet beantwoorden van briefwisseling

Dossier 1095

Zie deel De toekenningendiensten van de Rijksdienst voor Pensioenen

Gevolg dat gegeven werd aan de voorstellen geformuleerd in het jaarverslag 1999

Achterstallen na overlijden – Het pensioen van de maand van overlijden – JV 1999, p. 94 – 98

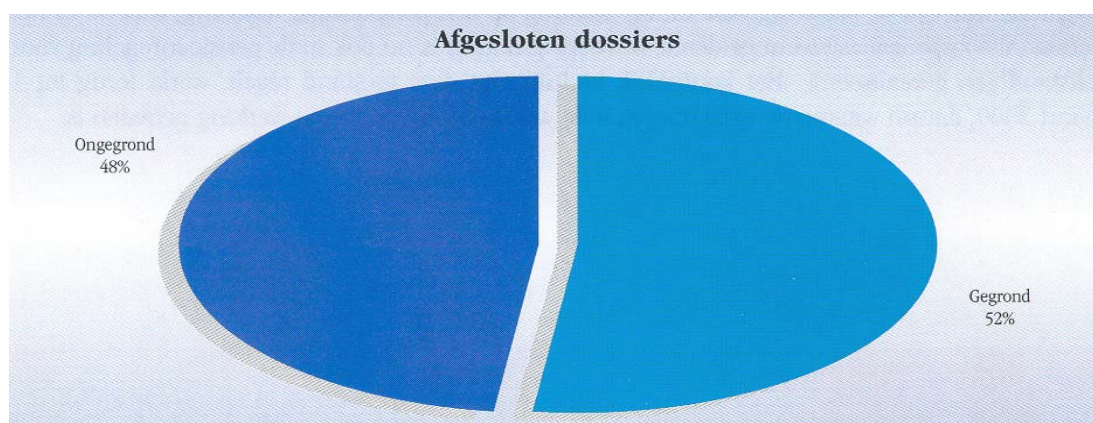
De nieuwe regeling voor de betaling van vervallen termijnen die rekening houdt met de uitgiftedatum van de postassignatie of, bij betaling op een persoonlijke rekening, met de in het nationaal compensatiesysteem geldende uitvoeringsdatum is nu ook in de pensioenregeling voor zelfstandigen gerealiseerd. Het koninklijk besluit ¹ dat deze toestand regelt, werkt terug tot 1 maart 2000, datum waarop de wijziging voor de werknemersregeling in werking getreden is.

¹ Koninklijk besluit van 17 september 2000 tot wijziging van de artikelen 137, 157 en 159 van het koninklijk besluit van 22 december 1967 houdende algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen

De Administratie der Pensioenen (AP)

Deze pensioendienst staat in voor de toekenning van de rust- en overlevingspensioenen voor ambtenaren. Een opsomming van zijn taken is opgenomen in deel I, Federale pensioendiensten in de publieke sfeer.

Eindresultaat in de afgesloten dossiers

Opmerkelijke dossiers

Pensioenen van gemeente en OCMW secretarissen en ontvangers in wachtstand
– Bijzondere berekeningswijze toegepast door de Administratie der Pensioenen
– Herziening op aanvraag

Dossier 7 en 527

De feiten

De klagers waren ontvanger van een Commissie van Openbare Onderstand (COO) in bijambt op het ogenblik van de fusie van de gemeenten. Bij de fusie werden zij in hun functie in wachtstand geplaatst met toekenning van een wachtgeld gelijk aan hun laatste activiteitswedde.

De Administratie der Pensioenen berekent hun pensioen niet op de gewone wijze. Zij desindexeert de wedde die als berekeningsbasis dient vooraleer over te gaan tot de pensioenberekening. Daarenboven perequateert de AP deze pensioenen niet.

De verzoekers hebben aan de AP gevraagd hun pensioenbeslissing te herzien en de perequatie toe te passen, wat door de AP geweigerd werd.

Bedenkingen

Een aantal gevolgen verbonden aan de fusie van de gemeenten in 1977 zijn bij wet geregeld. Zo werden de personen die op het ogenblik van de fusie een hoofd- en een bijambt uitoefenden (meestal gemeentesecretaris en COO-secretaris of -ontvanger van ambtswege in wachtstand geplaatst voor het bijambt met toekenning van een wachtgeld.¹

Artikel 21 van deze wet bepaalt dat het wachtgeld gelijk is aan de laatste activiteitswedde voor het bijambt rekening houdend met de anciënniteit en de belangrijkheid van de functie in verhouding tot een voltijdse functie.

Bij de bespreking van het wetsontwerp en meer bepaald het artikel 21 ervan in de Commissie Binnenlandse Zaken van de Kamer van Volksvertegenwoordigers zou de toenmalige Minister van Binnenlandse Zaken verklaard hebben dat het wachtgeld geen wijzigingen mocht ondergaan. Dit betekent dat het wachtgeld bevroren wordt op de datum van de fusie. Het wordt niet herzien op basis van de weddeanciënniteit en ook niet aangepast aan eventuele baremaherzingen. Het volgt evenmin de evolutie van de index der consumptieprijsen.

Anderzijds bepaalt artikel 36 van dezelfde wet dat de wedde die ten grondslag ligt aan de berekening van het pensioen verbonden aan het bijambt bedoeld in artikel 21, het wachtgeld is.

Uit de interpretatie die aan artikel 21 gegeven is – blokkering van het wachtgeld – leidt de Administratie der Pensioenen af dat het genoemde artikel 36 een afwijking inhoudt op de principes vervat in de wet van 9 juli 1969.² Het artikel 11 van deze wet bepaalt:

“De op 1 januari 1968 of later ingaande rust- en overlevingspensioenen worden vastgesteld op grondslag van de bezoldigingen en voordelen die aan de belanghebbenden toegekend zijn of zouden zijn onder de voorwaarden, bepaald bij de op het tijdstip van de ingenottreding van het pensioen geldende bezoldigingsregelingen.

Te dien einde wordt voor elk der graden in aanmerking genomen voor het vaststellen van de wedde die tot basis dient voor het berekenen van het pensioen rekening gehouden met de weddeschaalverhogingen die zich hebben voorgedaan op de wijze ingesteld bij 1°, 2° en 3° van § 1 van artikel 12 sedert 30 juni 1962, aannemend dat de betrokkenen het genot ervan zouden hebben gehad van het ogenblik af dat zij de vereiste voorwaarden vervulden en zonder dat er rekening wordt gehouden met de clausules van het geldelijk statuut die de toekenning ervan tot personen in dienst op een bepaalde datum beperken.”

Daarom neemt de AP niet de wedde in aanmerking die voortvloeit uit het artikel. Alvorens over te gaan tot de berekening van het pensioen desindexeert de AP deze wedde.

¹ Wet van 29 juni 1976 tot wijziging van sommige bepalingen van de gemeentewet, het Veldwetboek, de wetgeving op de pensioenregeling van het gemeentepersoneel en het daarmee gelijkgestelde personeel en tot regeling van sommige gevolgen van de samenvoegingen, aanhechtingen en wijzigingen van grenzen van gemeenten verwezenlijkt door de wet van 30 december 1975

² Wet van 9 juli 1969 tot wijziging en aanvulling van de wetgeving betreffende de rust- en overlevingspensioenen van het personeel van de openbare sector

Artikel 36 wijkt volgens de AP ook af van artikel 12 van de wet van 9 juli 1969, artikel dat volgens de AP onlosmakelijk verbonden is aan artikel 11, zowel naar de geest als naar de logica.

Daar noch het wachtgeld noch het pensioenbedrag beïnvloed worden door de baremaherzieningen die doorgevoerd zijn tussen de datum van de plaatsing in wachtstand en datum van de pensionering, besluit de AP dat het niet logisch noch billijk zou zijn om deze pensioenen te perequateren op basis van baremaherzieningen die na de pensionering gebeuren.

Door deze bijzondere berekeningsmethode toe te passen wil de AP, en voorheen de Gemeentelijke Omslagkas, twee objectieven met elkaar verzoenen:

- ♦ een pensioen toekennen waarbij rekening gehouden wordt met de periode in wachtstand met een onveranderd wachtgeld.
- ♦ vermijden dat deze toekenning leidt tot gevolgen die onaanvaardbaar zijn op het vlak van de innerlijke samenhang en de billijkheid.

De gewone berekeningsmethode zou ertoe leiden dat aan de ambtenaar die een wachtgeld geniet hetzelfde pensioen toegekend wordt als aan de ambtenaar die zijn ambt verder is blijven uitoefenen.

Daarenboven zou een perequatie van het pensioen ertoe leiden dat de ambtenaren die in wachtstand geplaatst waren en nu gepensioneerd zijn in voorkomend geval een pensioen zouden ontvangen dat hoger is dan het wachtgeld dat zij genoten hebben sinds de fusie van de gemeenten.

Twee gepensioneerden zijn tegen de pensioenbeslissing van de AP in beroep gegaan. De Rechtbank van Eerste Aanleg en het Hof van Beroep te Brussel hebben de stelling van AP verworpen. De AP heeft in de twee betrokken dossiers geen cassatieberoep ingesteld. De pensioenen werden herberekend zonder voorafgaande desindexering van de wedde en de perequatie wordt toegepast.

Conclusie

De arresten van het Hof van Beroep gelden enkel ten aanzien van de partijen. In de loop van zijn onderzoek heeft het College echter vastgesteld dat de AP in twee gelijkaardige gevallen zijn pensioenbeslissing herzien heeft op verzoek van de gepensioneerde. Deze hadden dezelfde raadsman genomen als de gepensioneerden die hun zaak gewonnen hadden voor het Hof van Beroep. Om niet terug veroordeeld te worden heeft de AP het niet tot een geding laten komen.

Door zo te handelen ten aanzien van de gepensioneerden met dezelfde raadsman en aan de verzoekers waarvan hier sprake de herziening te weigeren, maakt de Administratie der Pensioenen een onderscheid tussen gepensioneerden dat niet berust op objectieve criteria. Er is met andere woorden sprake van discriminatie en willekeur.

De Administratie der Pensioenen heeft op vraag van het College beslist om de pensioenen van de verzoekers te herzien. Zij worden intussen betaald op basis van het herziene bedrag dat ook geperequateerd werd. De ontstane achterstallen werden vereffend rekening houdend met de specifieke verjaringstermijnen voor gemeentelijke rustpensioenen.

De Administratie der Pensioenen heeft bevestigd dat het nog steeds in haar bedoeling ligt om de door haar toegepaste werkwijze langs wetgevende weg te doen invoeren. Zij wenst dan ook niet over te gaan tot de ambtshalve herziening van alle gevallen.

Beroepsactiviteit na pensionering – Inkomensgrenzen – Verhoogde inkomensgrenzen wegens kinderlast – De definitie kinderlast

Dossier 96

De feiten

De verzoekster geniet een pensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid en oefent een beroepsactiviteit uit. Omwille van kinderlast wordt voor de inkomsten uit de beroepsactiviteit de wegens kinderlast verhoogde jaargrens toegepast.

De verzoekster klaagt zich erover dat zij haar inkomsten tot de gewone jaargrens moet beperken van zodra haar dochter 25 jaar is, alhoewel deze nog steeds studeert en door de fiscus als ten laste beschouwd wordt.

Bovendien zou de Administratie der Pensioenen haar onvoldoende ingelicht hebben over de definitie van kinderlast in de pensioenwetgeving.

Bedenkingen

Onder bepaalde voorwaarden mag de gepensioneerde nog een beroepsactiviteit uitoefenen. De hoofdregels zijn:

- ♦ de beroepsbezigheid moet vooraf aangegeven worden;
- ♦ de inkomsten moeten beperkt worden tot de grenzen die bepaald zijn in de pensioenwetgeving.

Voor een beroepsactiviteit als werknemer wordt rekening gehouden met de bruto-inkomsten, vóór elke inhouding voor sociale zekerheid of belastingen.

Voor een beroepsactiviteit als zelfstandige wordt rekening gehouden met de netto-bedrijfsinkomsten, zoals weerhouden door de Administratie der directe belastingen.

De grenzen verschillen in functie van de aard van het pensioen, de aard van de beroepsactiviteit, de leeftijd en van het feit of er al dan niet kinderen ten laste zijn.

Voor het jaar 2000 zijn de volgende grenzen (uitgedrukt in BEF) vastgesteld.

Jaargrens van de inkomsten	- rustpensioen - rustpensioen en overlevingspensioen - overlevingspensioen en 65 jaar of ouder		Uitsluitend overlevingspensioen jonger dan 65 jaar	
	werknemer	zelfstandige	werknemer	zelfstandige
zonder kinderlast	293.515	234.812	587.030	469.624
met kinderlast	440.273	352.218	733.788	587.030

De verhoogde grenzen wegens kinderlast worden toegepast voor de gepensioneerde die:

1. zelf kinderbijslag of een als zodanig geldende tegemoetkoming (bv. wezenbijslag) ontvangt voor ten minste 1 kind;

2. zijn eigen of geadopteerd kind opvoedt dat jonger is dan 14 jaar;
3. zijn eigen of geadopteerd kind opvoedt en voor dat kind wezenbijslag ten laste van de Dienst voor overzeese sociale zekerheid geniet;
4. zijn eigen of geadopteerd kind opvoedt dat jonger is dan 21 jaar en verbonden is door een leerovereenkomst;
5. zijn eigen of geadopteerd kind opvoedt dat jonger is dan 25 jaar en leergangen in het dagonderwijs volgt waarvan de duur ten minste gelijk is aan die vastgesteld bij de regelgeving tot vaststelling van de voorwaarden waaronder kinderbijslag wordt verleend ten behoeve van het kind dat onderwijs volgt;
6. zijn eigen of geadopteerd kind opvoedt dat minstens 66% arbeidsongeschikt is, ongeacht de leeftijd van het kind.

Met uitzondering van het kind dat door de gepensioneerde opgevoed wordt en minstens 66% arbeidsongeschikt is, bestaat bijgevolg voor de pensioenwetgeving de kinderlast *maximaal* tot het kind de leeftijd van 25 jaar bereikt. Op dat ogenblik vervalt het recht op kinderbijslag.

Deze definitie verschilt duidelijk van de definitie in de fiscale wetgeving.

Conclusie

Het College heeft aan de Administratie der Pensioenen voorgesteld de betrokken gepensioneerden aan te schrijven in de loop van het jaar waarin het kind de leeftijd van 25 jaar bereikt en hen te wijzen op de gewone inkomstengrenzen die het jaar nadien van toepassing zullen zijn.

Omwille van het geringe aantal gevallen waarin ernstige problemen voorkomen, acht de Administratie der Pensioenen dit niet prioritair in het informatiseringsproces van de administratie. De jaarlijkse enquête bij de gepensioneerden die een beroepsactiviteit uitoefenen geeft volgens de Administratie der Pensioenen een duidelijke definitie van kinderlast en bevat de verplichting om elke wijziging in de kinderbijslag te melden.

Het College stelt vast dat de Administratie der Pensioenen inderdaad reeds de nodige inspanningen doet om de gepensioneerden in te lichten over de toegelaten jaargrenzen inzake cumulatie met een beroepsactiviteit en de verhoogde jaargrenzen inzake kinderlast.

Recent heeft de Administratie der Pensioenen de formulieren en vooral de informatie betreffende de definitie van kinderlast nog verder verbeterd. Hierbij wordt duidelijk aangegeven dat kinderen die fiscaal ten laste zijn niet noodzakelijk als ten laste beschouwd worden in de pensioenwetgeving.

Het College besluit dat de Administratie der Pensioenen in casu volledig voldoet aan zijn informatieplicht en tegemoetkomt aan de eisen van klantvriendelijkheid.

Het College nodigt de wetgever en de beleidsmakers uit om na te gaan of de pensioenwetgeving in verband met de notie kinderlast dient afgestemd te worden op de fiscale wetgeving.

Uitoefening van een beroepsactiviteit na pensionering – Gebrekkige informatie aan de gepensioneerde

Dossier 598

De feiten

De klager is gepensioneerd wegens lichamelijke ongeschiktheid sedert 1974. Reeds vóór zijn pensionering oefende hij een beroepsactiviteit uit als zelfstandige en als werknemer. Deze activiteiten heeft hij zonder enige onderbreking verder gezet na zijn pensionering.

In 1999 vraagt hij, op de leeftijd van 65 jaar, een pensioen als zelfstandige en als werknemer aan. Naar aanleiding van de inlichtingen die door het RSVZ en de RVP aan de Administratie der Pensioenen gevraagd worden, stelt deze laatste vast dat de klager de regels inzake toegelaten beroepsactiviteit niet nageleefd heeft. Zij vermindert het pensioen met 10 % vanaf 1 januari 1994 en vordert een bedrag van ongeveer 256.000 BEF terug.

Bedenkingen

De wetgeving die van toepassing was op het ogenblik van de pensionering voorzag inzake cumulatie van een pensioen met een beroepsactiviteit geen enkele beperking van de inkomsten. Bij de wijziging van de cumulatiewetgeving in 1978 ontving de klager een attest van de Administratie der Pensioenen dat vermeldde dat hij zijn activiteiten onbeperkt mocht blijven uitoefenen. Hij werd wel verplicht om elke wijziging in zijn cumulatietoestand aan de Administratie der Pensioenen te melden.

Als gevolg van deze toelating werd de klager niet geregistreerd als gepensioneerde met een beroepsactiviteit.

Bij de wijziging van de cumulatiewetgeving in 1994 werd hij dan ook niet ingelicht over de verplichte beperking van de beroepsinkomsten en de gevolgen van de niet-naleving van deze verplichting.

Wanneer de Administratie der Pensioenen in 1999 vaststelt dat de klager de grensbedragen overschreden heeft, vermindert zij het pensioenbedrag met 10 % en vordert de teveel betaalde pensioenbedragen vanaf 1 januari 1994 terug. De Administratie der Pensioenen steunt zich hierbij op het niet naleven van de klager van de wettelijke verplichtingen waardoor een terugvordering van de teveel uitbetaalde bedragen gedurende 5 jaar mogelijk is.

Conclusie

De klager werd nooit geïnformeerd over de wijzigingen in de cumulatiewetgeving. Hij is bovendien in het bezit van een attest uitgereikt door de Administratie der Pensioenen in 1978 waarin bevestigd wordt dat de beroepsactiviteit zonder enige beperking mag worden uitgeoefend zolang er geen wijzigingen optreden in de tewerkstelling.

Het College vraagt dan ook de toepassing van de algemene regel die stelt dat de bedragen die binnen de 6 maanden niet teruggevorderd worden, vervallen zijn.

Gelet op de elementen van het dossier past de Administratie der Pensioenen uiteindelijk de zesmaandelijksse verjaring toe.

De schuld van ongeveer 256.000 BEF wordt herleid tot een terug te betalen bedrag van ongeveer 25.000 BEF.

Het absolute maximum in de openbare sector – Gevolgen van een perequatie – Informatie aan de gepensioneerde

Dossier 1113

De feiten

De klager geniet reeds geruime tijd een koloniaal pensioen en een pensioen als gewezen magistraat. De som van de toegekende pensioenen is hoger dan het absolute maximum dat van toepassing is in de openbare sector. Het koloniaal pensioen werd zodanig verminderd dat het maximum niet langer overschreden wordt.

Op 1 januari 2000 moet het pensioen als magistraat geperequateerd worden ingevolge een herziening van de weddenschalen van magistraten. Door het mechanisme van het absolute maximum moet het koloniaal pensioen verder verminderd worden met een bedrag dat gelijk is aan het bedrag waarmee het pensioen als magistraat verhoogd wordt. Voor de gepensioneerde gaat het in feite om een nuloperatie. De perequatie loopt vertraging op en in mei 2000 meldt de AP aan de klager dat er een schuld ontstaan is op het koloniaal pensioen.

Daar er eind mei geen enkele aanpassing in de bedragen van de betaalde pensioenen optreedt, vraagt de klager begin juni per aangetekende brief bijkomende inlichtingen aan de Administratie der Pensioenen. Hij krijgt ook na een herinnering geen antwoord.

Bedenkingen

De pensioenwetgeving van de openbare sector voorziet dat de som van de pensioenen van een gepensioneerde ambtenaar niet hoger mag zijn dan 1.891.245 BEF per jaar aan index 138,01. Dit bedrag volgt de evolutie van de index. Om na te gaan of een gepensioneerde dit maximum overschrijdt, worden de pensioenen van de openbare sector, deze van de regeling der werknemers en zelfstandigen, deze van de Dienst voor Overzeese Sociale Zekerheid evenals de pensioenaanvullingen, renten, toelagen en andere als rust- of overlevingspensioenen geldende voordelen samengeteld.

Bij een overschrijding van het absolute maximum wordt het kleinste overheidspensioen, in dit geval het koloniaal pensioen, verminderd met het bedrag van de overschrijding.

Door de perequatie van het hoogste pensioen krijgen we hier het effect van de communicerende vaten. Het ene pensioen moet verhoogd worden en het andere moet met eenzelfde bedrag verminderd worden.

Indien de perequatie tijdig doorgevoerd zou geweest zijn, zou een eenvoudige melding aan de gepensioneerde volstaan hebben.

Door de vertraging moet het pensioen als magistraat met terugwerkende kracht verhoogd worden en het koloniaal pensioen met terugwerkende kracht verlaagd worden. Er ontstaat met andere woorden een schuld op het koloniaal pensioen die weliswaar kan gerecupereerd worden op de achterstallen die verschuldigd zijn voor het pensioen als magistraat.

De kennisgeving van de schuld was technisch gezien in orde maar liet aan duidelijkheid te wensen over. Daarenboven vermeldde zij geen datum van wijziging in de betalingen. Dit zorgt uiteraard voor nuancering en onrust bij de gepensioneerde.

Wat de brieven van de verzoeker betreft, blijkt dat de AP de aangetekende brief wel degelijk ontvangen heeft maar dat deze nooit in de bevoegde dienst terechtgekomen is. In zijn tweede brief, die wel in de bevoegde dienst toegekomen is, herhaalt de verzoeker zijn vragen niet maar verwijst enkel naar zijn aangetekende brief. De AP vraagt geen nadere uitleg en beantwoordt ook de tweede brief niet.

Conclusie 1

Het College heeft aan de Administratie der Pensioenen voorgesteld om in elke schuldbetekening de datum van de eerste wijziging van het betaalde pensioenbedrag te vermelden.

De werkwijze die momenteel wordt toegepast laat evenwel niet toe om met zekerheid de datum van de wijziging van de betaling vast te stellen op het ogenblik dat de schuldbetekening wordt opgemaakt. Zij wordt opgemaakt door het bureau dat het pensioendossier beheert en wordt verstuurd door het bureau dat instaat voor de verwerking en de doorseining naar de CDVU van de betalingsgegevens. Daarenboven is de automatische verwerking van nieuwe betalingsgegevens gebonden aan een strikt tijdschema. Hierdoor is het voor het bureau dat de notificatie opmaakt vaak onmogelijk om exacte data te vermelden in de notificatie.

De Administratie der Pensioenen erkent het probleem en zoekt naar een oplossing.

Conclusie 2

Wanneer een klager in zijn herinnering verwijst naar een eerste brief zonder de kern van het probleem te herhalen en de administratie deze eerste brief niet ontvangen heeft, moet de administratie in het kader van behoorlijk bestuur zelf het initiatief nemen om de klager te contacteren en hem bijkomende informatie te vragen.

Opmerking

Door de vraag van de klager en onze tussenkomst onderzoekt de Administratie der Pensioenen het dossier opnieuw. Uit dit onderzoek blijkt dat er bij de vaststelling van het absoluut maximum ten onrechte rekening wordt gehouden met een rustpensioen in de regeling voor werknemers dat sedert 1 maart 1997 niet meer betaald werd. De Administratie der Pensioenen herzielt het pensioen en betaalt de achterstallen van 11.975 BEF. Vanaf 1 september 2000 worden alle bedragen correct betaald.

Het absolute maximum in de openbare sector – Instellingen van openbaar nut – De invloed van de extralegale pensioenen op de wettelijke pensioenen

Dossier 397

De feiten

De klager geniet een rustpensioen en een koloniaal pensioen in de openbare sector, een rustpensioen in het stelsel van de Overzeese Sociale Zekerheid en een rustpensioen in het werknemersstelsel.

Voor zijn tewerkstelling bij een instelling X (werknemerssector) heeft hij een extralegaal voordeel ontvangen, uitgekeerd in de vorm van een kapitaal. Met dit aanvullend pensioen wordt rekening gehouden om na te gaan of het totaal van de pensioenen het absoluut maximum dat geldt in de openbare sector al dan niet overschrijdt. In het geval van de klager is er inderdaad een overschrijding. Als gevolg hiervan worden zijn pensioenen in de openbare sector geschorst en wordt zijn werknemerspensioen verminderd.

De klager betwist het feit dat er rekening gehouden wordt met het extralegaal voordeel om na te gaan of het absoluut maximum overschreden wordt.

Bedenkingen

De regeling betreffende het absoluut maximum bepaalt dat de som van de "pensioenen" niet meer mag bedragen dan 1.891.245 frank per jaar aan index 138,01. In de optelling worden niet alleen de pensioenen in aanmerking genomen maar ook de pensioenaanvullingen, renten, toelagen en andere als rust- of overlevingspensioen geldende voordelen. Deze laatste categorie bevat onder meer de extralegale voordelen opgebouwd op basis van een tewerkstelling bij een instelling van openbaar nut.

In dit dossier gaat het om de volgende voordelen:

- ♦ rustpensioen ten laste van de Openbare Schatkist;
- ♦ koloniaal pensioen;
- ♦ pensioen ten laste van de Dienst voor Overzeese Sociale Zekerheid;
- ♦ rustpensioen werknemer;
- ♦ niet-geïndexeerde ouderdomsrente;
- ♦ fictieve rente afkomstig van het kapitaal uitgekeerd door OMOB.

Het kapitaal werd uitgekeerd op grond van de tewerkstelling de instelling X. Volgens de Administratie der Pensioenen behoort deze instelling tot de categorie van door de Staat opgerichte instellingen van algemeen nut en moeten bijgevolg de extralegale voordelen toegekend op grond van de tewerkstelling in de instelling X in aanmerking genomen worden voor het absoluut maximum.

Wij hebben dit standpunt onderzocht op basis van de statuten van de instelling. Net als in de oorspronkelijke statuten bepaalt artikel 1 van de huidige statuten: "Er wordt een instelling van openbaar nut opgericht welke genoemd wordt X."

De instelling X is dus wel degelijk een instelling van openbaar nut en valt dan ook onder het toepassingsgebied van de wet.

Indien de som van de voordelen het absoluut maximum overschrijdt, moeten de voordelen verminderd worden in een vastgestelde volgorde. De toepassing van deze volgorde heeft in dit geval tot gevolg dat de pensioenen van de openbare sector geschorst worden en dat daarenboven het werknemerspensioen verminderd wordt. Het totaal van de niet betaalde voordelen bedraagt 479.901 BEF per jaar aan index 138,01.

Om het absoluut maximum te kunnen toepassen in het geval van een kapitaalsuitkering moet dit kapitaal omgezet worden in een fictieve rente. Hiertoe wordt het bedrag van het kapitaal gedeeld door een coëfficiënt die is vastgesteld in functie van de leeftijd van de betrokkene op de datum waarop hij het kapitaal ontvangt.

De voordelen van contractuele aard zijn gedeeltelijk vrijgesteld. Deze vrijstelling is forfaitair vastgesteld op 20 %.

De opbouw van een extralegaal pensioen kan gebeuren ofwel door uitsluitend werkgeversbijdragen of door werkgevers- en werknemersbijdragen.

In het laatste geval is de verhouding tussen de patronale en de persoonlijke bijdrage vastgelegd in het pensioenreglement.

De forfaitaire vrijstelling houdt geen rekening met het werkelijke aandeel van de werknemer in de opbouw van het extralegaal pensioen.

Conclusie

Na het onderzoek kon het College niet anders dan vaststellen dat de pensioenen werden vastgesteld in overeenstemming met de huidige wettelijke bepalingen en dat de voordelen toegekend uit hoofde van de tewerkstelling bij de instelling X wel degelijk in aanmerking moeten komen voor de toepassing van het absoluut maximum.

Mede omdat de gepensioneerde het gevoel heeft dat hij onrechtvaardig behandeld wordt, heeft het College een toelichting gevraagd over de volgende punten aan de Minister van Pensioenen:

- ♦ Bij de vaststelling van de fictieve rente wordt rekening gehouden met een vrijstelling van 20 % op het kapitaal voor de persoonlijke bijdragen in de vestiging van het kapitaal. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt of er al dan niet persoonlijke bijdragen geweest zijn, noch met de grootte ervan;
- ♦ Er wordt geen rekening gehouden met de verwachtingen die bij de betrokkenen worden gecreëerd op het ogenblik dat deze verzekering wordt afgesloten. Er wordt immers niet gemeld dat de latere voordelen eventueel in mindering kunnen komen van het pensioen.

De Minister deelt mee dat er indertijd na overleg met alle betrokken partijen beslist werd om een vrijstelling van 20 % van de aanvullende voordelen van buitenwettelijke aard in te voeren, ongeacht of er al dan niet persoonlijke bijdragen werden gestort. Deze vrijstelling wordt bovendien niet beïnvloed door de omvang van de gestorte bijdragen of de bestemming ervan.

Verder meldt de Minister dat de bepalingen betreffende het absoluut maximum dwingend zijn voor alle personeelsleden. De verzekeringscontracten worden door de betrokkenen op vrijwillige basis afgesloten. Het is dan ook de taak van de betrokkenen om zich vooraf terdege te informeren. De werkgever kan hen hierin eventueel bijstaan. Bovendien kan men de vraag stellen naar de aansprakelijkheid van de verzekeringsmaatschappijen die toch verondersteld worden de toepasselijke wetgeving te kennen.

De Minister begrijpt dat bij de betrokkenen een gevoel van onrechtvaardigheid heerst maar merkt tevens op dat het niet aanvaard kan worden dat deze aanvullende pensioenvoordelen onbeperkt gecumuleerd zouden kunnen worden met de wettelijke pensioenen.

Het College stelt vast dat de regel van het absoluut maximum slechts geldt voor degene die een pensioen in de openbare sector genieten. Wanneer de werknemer in een instelling van openbaar nut waar een extralegaal voordeel opgebouwd wordt geen aanspraak kan maken op een pensioen in de openbare sector, dan kan hij dit aanvullend pensioen onbeperkt cumuleren met pensioenen in de regeling voor werknemers en zelfstandigen.

Aanbeveling

De persoonlijke bijdragen van de deelnemers aan een stelsel van aanvullende pensioenen kunnen gedeeltelijk onnuttig zijn wanneer de werknemer aanspraak kan maken op een overheidspensioen. Indien het totaal van de pensioenen en het extralegaal pensioen, verminderd met de vrijstelling van 20%, het absolute maximum in de openbare sector overschrijdt, dan wordt het bedrag van de overschrijding in mindering gebracht op de wettelijke pensioenen.

Daarom beveelt het College aan dat in de wetgeving en/of reglementering betreffende de aanvullende pensioenen een specifieke informatieplicht wordt opgelegd aan de verzekeringsmaatschappijen en de pensioenfondsen die instaan voor de pensioentoezegging van instellingen van openbaar nut. Zij zouden de werknemer expliciet moeten informeren over de invloed die het extralegaal pensioen kan hebben op de betaling van de wettelijke pensioenen in het geval dat de werknemer aanspraak kan maken op een overheidspensioen.

Het College beveelt ook aan, indien dit technisch mogelijk is en op voorwaarde dat de wetgeving betreffende de aanvullende pensioenen dit toelaat, om in het pensioenreglement van een instelling van openbaar nut verplicht een clause te doen opnemen die een aanpassing van het contract mogelijk maakt zodra de werknemer voldoet aan de voorwaarden om een pensioen in de openbare sector te verkrijgen.

Het Handvest van de sociaal verzekerde – Termijnen inzake beslissing en betaling – Mogelijkheid of onmogelijkheid om termijnen te compenseren

Dossier 1767

De feiten

De klager is gepensioneerd in de openbare sector en kan in principe aanspraak maken op het supplement minimumpensioen. Omdat de inkomsten van zijn echtgenote te hoog zijn, wordt dit minimum niet toegekend.

In 1999 meldt hij bij gewone brief aan de Administratie der Pensioenen dat zijn echtgenote elke beroepsactiviteit zal stopzetten op 1 januari 2000.

Het minimum wordt hem nog altijd niet toegekend, ook niet na een herinnering bij aangetekend schrijven verstuurd aan de AP in juni 2000.

Bedenkingen

Ingeval een gehuwde gepensioneerde in de openbare sector recht heeft op een gewaarborgd minimum wordt bij zijn pensioen, berekend op basis van zijn loopbaan, een supplement minimum gevoegd.

Van dit supplement moeten evenwel alle andere inkomsten van de gepensioneerde en zijn/haar echtgeno(o)t(e), mits een zekere vrijstelling, worden afgetrokken. Indien de aftrek groter is dan het supplement dan wordt het supplement niet toegekend.

De inkomsten uit de beroepsactiviteit van zijn echtgenote verhinderden de toekenning van een minimum aan de gepensioneerde. Op het ogenblik van de stopzetting van deze activiteit kon aan de klager wel degelijk een supplement worden toegekend.

De Administratie der Pensioenen vraagt pas einde oktober 2000 de nodige inlichtingen aan de klager, terwijl hij reeds in 1999 de stopzetting van de activiteit had gemeld en dit in juni 2000 herinnerd had. De brief van 1999 wordt niet meer teruggevonden maar de aangetekende brief van juni bevindt zich wel degelijk in het dossier.

Op 14 december 2000 wordt de beslissing genomen. Het nieuwe maandbedrag zal vanaf januari 2001 worden betaald (1 jaar na de stopzetting van de activiteit van de echtgenote) en de achterstallen worden zo spoedig mogelijk vereffend.

De termijnen bepaald in het Handvest van de sociaal verzekerde werden niet nageleefd.

Het Handvest bepaalt dat de pensioendiensten binnen de 4 maanden na de ontvangst van de aanvraag een beslissing moeten nemen. De betaling moet geschieden binnen de 4 maanden na de beslissing. Indien de beslissing niet kan genomen worden binnen een termijn van 4 maanden moet de administratie de betrokkene hierover inlichten. Dit gebeurde hier niet.

Indien de betaling niet tijdig gebeurt, zijn er behoudens een reeks uitzonderingen, van rechtswege intresten verschuldigd vanaf het verstrijken van de 4 maanden na de kennisgeving van de beslissing en ten vroegste vanaf de opeisbaarheid van het voordeel.

Indien de instelling geen beslissing neemt binnen de 4 maanden en deze vertraging te wijten is aan een instelling van sociale zekerheid is de intrest verschuldigd vanaf het verstrijken van de periode van 4 maanden na de ontvangst van de aanvraag en ten vroegste vanaf de opeisbaarheid van het voordeel.

In dit dossier werden de termijnen niet gerespecteerd. Zelfs indien de aanvraag ingediend op 20 juni 2000 de eerste aanvraag was van de klager, dan diende een beslissing genomen te worden vóór 20 oktober 2000. Aangezien dit niet het geval was, stelt het College vast dat er intresten verschuldigd zijn vanaf deze datum.

De AP kent geen intresten toe omdat zij aanneemt dat de termijnen van beslissing en betaling (2 keer 4 maanden) intern gecompenseerd kunnen worden.

Conclusie

In zijn dienstnota van 16 september 1998 stelt de AP dat de interne compensatie van termijnen mogelijk is en er dus geen intresten verschuldigd zijn indien de beslissing betreffende de rechten niet binnen een periode van 4 maanden na de ontvangst van de aanvraag kan genomen worden maar de betaling binnen de periode van 8 maanden na de ontvangst van de aanvraag gebeurt.

Het College is net zoals de AP tot de conclusie gekomen dat het niet toepassen van deze interne compensatie van termijnen tot vreemde situaties leidt.

Zo zouden er zonder deze interne compensatie intresten verschuldigd zijn indien de pensioenadministratie geen beslissing neemt binnen een periode van 4 maanden en de betaling uitvoert binnen een periode van 6 maanden na de ontvangst van de aanvraag. Er zouden evenwel geen intresten verschuldigd zijn indien de administratie een beslissing neemt binnen de 4 maanden en de betaling slechts verricht 7 maanden na de ontvangst van de aanvraag.

De AP gaat er van uit dat het basisidee van het Handvest erin bestaat de periode tussen de aanvraag en de betaling te beperken tot maximaal 8 maanden.

Het College is evenwel van mening dat de bepalingen van het Handvest geen mogelijkheid tot interpretatie bieden en bemiddelt verder bij de AP.

Aanbeveling

Het Handvest van de sociaal verzekerde is sinds zijn inwerkingtreding al verschillende keren gewijzigd. Toch beveelt het College aan om, met het oog op de rechtszekerheid, nog een wijziging door te voeren. Als het de bedoeling van de wetgever is dat de instellingen van de sociale zekerheid beslissen binnen de 4 maanden zou een artikel moeten ingevoegd worden dat de compensatie van termijnen van toekenning en betaling verbiedt. Indien de bedoeling van de wetgever erin bestaat de termijn tussen de aanvraag en de betaling te beperken tot 8 maanden, zou een artikel moeten ingevoegd worden dat deze compensatie mogelijk maakt.

Aanvraag om herziening van het toegekende pensioen – Ontvangstbewijs

Dossier 488

Feiten

De klager heeft op 12 maart 1999 een herziening gevraagd van zijn pensioen als loods. Hij stuurde op 27 mei 1999 een herinnering van zijn aanvraag per aangetekende brief. De Administratie der Pensioenen reageerde niet. Hij wendt zich uiteindelijk in januari 2000 tot de Ombudsdienst Pensioenen.

De klager bleef de ganse tijd in het ongewisse over de ontvangst van zijn brief en over de afhandeling van zijn aanvraag. De Administratie der Pensioenen stuurde geen ontvangstbericht.

Bedenkingen

De wet van 25 januari 1999 voert vanaf 1 januari 1999 de diplomabonificatie in voor de loodsen die op het ogenblik van hun aanwerving in het bezit zijn van het brevet van luitenant ter lange omvaart en die vóór het schooljaar 1969-1970 een studie aanvatten die leidde tot de toekenning van het diploma van aspirant-officier ter lange omvaart. Het pensioen kan enkel herzien worden op aanvraag van de gepensioneerde. De herziening heeft uitwerking op 1 januari 1999.

De Administratie der Pensioenen ontving een aanzienlijk aantal aanvragen om herziening van het pensioen in toepassing van deze wet.

Slechts na onze tussenkomst in januari 2000 werden aan de klager de nodige bijkomende inlichtingen gevraagd om de herziening te kunnen uitvoeren en komt de behandeling van de herzieningsaanvraag in een stroomversnelling.

Het dossier werd einde maart voorgelegd aan het Rekenhof dat op 5 april een bijkomende verantwoording vroeg betreffende de noodzaak van het bezit van voornoemd diploma voor het uitoefenen van de functie van loods. Uiteindelijk werd eind september 2000 het herziene pensioenbedrag aan betrokkene uitbetaald evenals de achterstallen ontstaan sedert 1 januari 1999.

Conclusie

Door onze tussenkomst heeft de klager genoegdoening bekomen. Naast het verhoogde maandbedrag ontvangt hij 117.259 BEF achterstallen.

De Administratie der Pensioenen heeft blijkbaar de herziening van deze pensioenen pas aangevat na onze tussenkomst voor dit dossier. De termijnen voorzien in het Handvest van de sociaal verzekerde werden niet nageleefd.

Naar aanleiding van het onderzoek van dit dossier hebben wij vastgesteld dat de Administratie der Pensioenen bij een aanvraag om herziening geen ontvangstbewijs aan de gepensioneerden stuurt.

Artikel 9 van het Handvest van de sociaal verzekerde bepaalt evenwel dat de instelling van sociale zekerheid aan de betrokkene een ontvangstbewijs zendt of overhandigt.

Wij hebben bijgevolg aan de Administratie der Pensioenen gevraagd om bij elke aanvraag tot herziening een ontvangstbewijs aan de gepensioneerde toe te sturen. Dit ontvangstbewijs informeert de gepensioneerde niet alleen over de ontvangst van zijn aanvraag maar tevens over de verdere behandeling van zijn dossier.

De Administratie der Pensioenen reageert positief. Zij ontwerpt een typeformulier en past het informaticasysteem aan zodat herzieningsaanvragen kunnen geregistreerd worden en een ontvangstbericht verstuurd wordt.

Het gewaarborgd minimum – Verplichtingen om alle andere pensioenrechten uit te putten

Dossier 1024

De feiten

De klager geniet een minimumpensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid. Hij betwist het toegekende bedrag.

Bedenkingen

Het minimumpensioen werd correct vastgesteld.

Het College stelt zich echter vragen bij de standaardbrief die aan de betrokkene werd toegestuurd. Hierin wordt vermeld dat hij en zijn echtgenote hun rechten moeten laten gelden op andere pensioenen vanaf het ogenblik dat het recht ontstaat. Het supplement minimum dient immers verminderd te worden met de inkomsten van de gepensioneerde, waaronder de pensioenen ten laste van andere regelingen.

Zowel de regeling der zelfstandigen als die van de Dienst voor Overzeese Sociale Zekerheid bevatten bepalingen die voorzien in een vermindering van het pensioen indien dit vervroegd ingaat.

Uit de standaardbrief kan de gepensioneerde besluiten dat hij verplicht is zijn rechten op vervroegd pensioen te doen gelden, ook wanneer dit voor hem nadelig is. Deze verplichting rust echter helemaal niet op de gepensioneerde.

Conclusie

Het College heeft, aan de Administratie der Pensioenen gevraagd om de formulering in de standaardbrief aan te passen.

De Administratie der Pensioenen heeft intussen deze wijziging doorgevoerd. Er wordt aan de gepensioneerden gevraagd hun rechten op andere pensioenen te laten gelden voor zover het geen pensioen als zelfstandige of ten laste van de DOSZ betreft. In deze gevallen is hij niet verplicht een aanvraag in te dienen zolang het pensioenbedrag verminderd wordt wegens vervroeging.

Gewaarborgd minimum in de openbare sector – Toekenning op aanvraag – Mogelijk ernstig nadeel

Dossier 383

De feiten

De klager werd vanaf 1 februari 1972 als militair vóór de leeftijd van 60 jaar gepensioneerd. Vanaf de leeftijd van 60 jaar kan hij aanspraak maken op het gewaarborgd minimum. Dit wordt niet ambtshalve toegekend.

Eind 1997 verneemt de klager dat hij een minimumpensioen kan genieten. Hij doet onmiddellijk zijn aanvraag. Het minimum wordt hem toegekend vanaf 1 januari 1993. Hij krijgt geen verdere inlichtingen over de redenen waarom het pensioen niet toegekend werd vanaf 1 september 1988, de eerste van de maand volgend op de 60ste verjaardag.

Bedenkingen

De minimumwetgeving in de openbare sector bepaalt dat een supplement minimum kan worden toegekend aan de gepensioneerden van de openbare sector die 20 jaren aanneembare diensten hebben, op rust gesteld werden wegens leeftijd of anciënniteit en de leeftijd van 60 jaar bereikt hebben.

Een bijkomende voorwaarde is dat de gepensioneerde nog steeds ambtenaar moet zijn op het ogenblik van zijn pensionering.

Het minimumbedrag is verschillend voor een alleenstaande (357.843 BEF) of een gehuwde gepensioneerde (447.304 BEF). Dit zijn jaarbedragen aan index 138,01. Zij moeten aangepast worden aan de index die van toepassing is op het ogenblik van de toekenning.

Voor de gepensioneerde wegens lichamelijke ongeschiktheid gelden andere voorwaarden en kunnen de bedragen verschillen en is de vereiste van de leeftijd van 60 jaar niet voorzien.

Het minimumpensioen wordt toegekend indien het bedrag van het pensioen berekend op basis van de loopbaan lager is dan de voormelde minimumbedragen. Het pensioenbedrag wordt dan aangevuld met een supplement minimum.

Van dit supplement minimum worden alle andere inkomsten van de gepensioneerde afgetrokken. Bovendien worden de inkomsten van de echtgeno(o)t(e), mits een zekere vrijstelling, eveneens in mindering gebracht.

In eerste instantie heeft de AP het minimumpensioen aan de verzoeker toegekend vanaf 1 januari 1993.

De klager vroeg verscheidene malen naar de reden waarom het pensioen niet werd toegekend vanaf de leeftijd van 60 jaar. Uiteindelijk deelde de AP hem mee dat dit in verband stond met de beroepsactiviteit die hij na de pensionering uitoefende. Hij had deze activiteit echter reeds in 1985 stopgezet en bracht de administratie hiervan op de hoogte.

Nadat alle nodige gegevens nogmaals aan de klager werden gevraagd, kende de administratie het minimumpensioen toe vanaf 1 september 1990.

De administratie kende het minimumpensioen niet toe vanaf 1 september 1988 omdat in het dossier van betrokkene geen gegevens beschikbaar waren betreffende de inkomsten van de echtgenote. Op ons verzoek werden aan de klager nieuwe gegevens gevraagd betreffende de periode van 1 september 1988 tot 31 december 1989. Uiteindelijk werd het minimumpensioen toegekend vanaf 1 september 1988.

Vanaf de maand mei 1998 werd het minimumpensioen betaald aan de klager en werden de achterstallen voor de periode van 1 januari 1993 tot 30 april 1998 betaald. In januari 1999 werden de achterstallen betaald voor de periode van 1 januari 1990 tot 31 december 1992. Uiteindelijk worden in juli 2000 de nodige onderrichtingen gegeven ter uitbetaling van de achterstallen ontstaan in de periode van 1 september 1988 tot 31 december 1989.

Er wordt geen verjaring ingeroepen daar deze gestuit werd door de aanvraag van betrokkene in 1997.

Conclusie 1

Het College meent dat de toekenning van het minimumpensioen vanaf de leeftijd van 60 jaar aan gepensioneerden die vóór de leeftijd van 60 jaar werden gepensioneerd ambtshalve zou kunnen gebeuren. De minimumwetgeving bepaalt evenwel nog steeds dat het voordeel slechts toegekend wordt op vraag van de gepensioneerde.

De AP meldde ons dat er geen toepassing moest gemaakt worden van de 10-jarige verjaring, uitdrukkelijk vermeld in de wet op de minimumpensioenen, omdat de verjaringstermijn gestuit werd door de aanvraag van de klager eind 1997.

Het College besluit hieruit dat in dit dossier de betrokkene gelukkig tijdig een aanvraag heeft ingediend. Indien de aanvraag een jaar later zou ingediend geweest zijn, zou de verjaring wel degelijk gespeeld hebben en zou de klager een deel van zijn rechten verloren zijn.

In dit dossier zou het ambtshalve onderzoek van het recht op een minimumpensioen de betrokkene en de administratie heel wat moeilijkheden bespaard hebben.

Terzijde merkt het College op dat er ook geen verder onderzoek gedaan werd naar het recht op het gewaarborgd minimum vanaf de leeftijd van 60 jaar omdat de gegevens in het dossier slechts duidelijkheid gaven vanaf 1 januari 1990. Het is pas op vraag van het College dat het dossier ten gronde wordt behandeld.

Ter illustratie vermelden wij nog de bruto achterstallen die de klager bij benadering heeft ontvangen. In mei 1998 was dit 115.000 BEF, in januari 1999 in totaal 90.000 BEF en in juli 2000 ongeveer 50.000 BEF.

Conclusie 2

Om het mogelijk te maken het onderzoek naar de toekenning van een minimumpensioen in elk nieuw pensioendossier te verrichten, heeft de AP sedert enige jaren spontaan een andere procedure uitgewerkt.

Op het thans gebruikte aanvraagformulier tot het bekomen van een pensioen in de openbare sector wordt het minimumpensioen vermeld. Deze aanvraag geldt bijgevolg als aanvraag voor het gewaarborgd minimum.

De geïnformatiseerde verwerking van de gegevens maakt het mogelijk om alle gepensioneerden die aan de voorwaarden voor toekenning voldoen te herkennen. Bovendien kunnen de bestanden van de andere pensioendiensten geconsulteerd worden. Alle aanvullende informatie kan via de gebruikelijke enquêteformulieren gestandaardiseerd opgevraagd worden.

Het College besluit dat de AP hier een klantvriendelijke procedure heeft uitgewerkt die in de praktijk gelijkwaardig is aan een onderzoek van ambtswege.

Wezenpensioen - Verlies van het recht op kinderbijslag – Onverschuldigde betaling aan de voogd van meerderjarige kinderen

Dossier 571

De feiten

De verzoeker is de voogd van 2 wezen. Sedert 1989 ontvangt hij het wezenpensioen. In april 1999 vervalt het recht op wezenpensioen van één van beide. De andere wees verliest het recht vanaf juni 1999. Omdat de Administratie der Pensioenen hiervan niet op de hoogte is, wijzigt zij de betalingsopdrachten niet en blijft de CDVU verder betalen.

De voogd stort de wezenpensioenen iedere maand onmiddellijk door naar de wezen. Uiteindelijk wordt begin november 1999 een schuldnificatie aan de voogd gestuurd. De onverschuldigde betalingen ten belope van 229.796 BEF worden van hem teruggevorderd.

De voogd stuurt onmiddellijk de postassignatie met betrekking tot het kindergeld van de maand oktober terug aan de CDVU.

Bedenkingen

De wetgeving is duidelijk: het recht op een wezenpensioen vervalt vanaf het ogenblik dat er geen recht meer is op kinderbijslag.

Het wezenpensioen is een persoonlijk recht dat tot de leeftijd van 18 jaar aan de voogd wordt betaald. De voogd ondertekent in principe een verklaring waarin hij de verbintenis aangaat elke wijziging in het recht op kinderbijslag te melden.

In de huidige praktijk wordt vanaf de leeftijd van 18 jaar het wezenpensioen rechtstreeks aan de wees betaald. Deze wordt op dat ogenblik eveneens uitgenodigd om een verbintenis te ondertekenen om elke wijziging in het recht op kinderbijslag te melden.

Het wezenpensioen wordt berekend op basis van het overlevingspensioen. Het bedraagt 6/10 van het overlevingspensioen indien er één wees is. Het bedraagt 8/10 van het overlevingspensioen indien er twee wezen zijn. Ieder van hen heeft recht op 4/10.

Vanaf april 1999 moest aan de ene wees een pensioen van 6/10 betaald worden in de plaats van 8/10 voor de twee wezen. Vanaf juni 1999 diende elke betaling stopgezet te worden.

Het recht op kinderbijslag bestaat maximaal tot de leeftijd van 25 jaar. In juni 1999 werd een van de wezen 25 jaar. De automatische stopzetting van de betaling van wezenpensioenen van wezen die 25 jaar worden is een vaste werkwijze bij de AP. Zij werd in dit dossier niet doorgevoerd. De schuldnotificatie werd slechts in november 1999 opgemaakt door de Administratie der Pensioenen.

In dit dossier zijn een aantal vergissingen gebeurd:

- ♦ de twee wezenpensioenen werden ook na de leeftijd van 18 jaar aan de voogd betaald;
- ♦ de twee wezenpensioenen werden betaald onder hetzelfde pensioennummer;
- ♦ noch de voogd, noch de wezen hebben een verbintenis moeten ondertekenen;
- ♦ de controle van het recht werd niet uitgevoerd.

Conclusie

De Administratie der Pensioenen kan de situatie van de wezen onmogelijk goed opvolgen. De 2 wezenpensioenen werden betaald onder hetzelfde pensioennummer waardoor een correcte automatische controle van de rechten uitgesloten is.

Ook nadat de wezen de leeftijd van 18 jaar hadden bereikt, werden de wezenpensioenen verder aan de voogd betaald. De terugvordering van de teveel betaalde bedragen gebeurde bijgevolg bij de voogd. Deze stortte evenwel de pensioenen onmiddellijk door aan de beide wezen. Hij beschikte niet meer over het geld.

Gelet op al wat voorafgaat en op het feit dat de schuldnotificatie van november 1999 nog een materiële vergissing bevatte, herzielt de Administratie der Pensioenen haar beslissing in november 2000. Daar de verjaringstermijn van zes maanden intussen verstreken is, ziet de AP af van elke terugvordering.

Alhoewel het huidige informaticasysteem toelaat om systematische controles uit te voeren, lijken er toch moeilijkheden te bestaan voor wat betreft de oude dossiers. Het College is dan ook van mening dat dergelijke gevallen bijzondere aandacht vragen ingeval van vastgestelde anomalieën.

Weerslag van onregelmatigheden tijdens de beroepsloopbaan op de vaststelling van het pensioen

Dossier 770

De feiten

De verzoekster heeft een diploma van verpleegster en was als praktijklerares aangesteld in het hoger secundair onderwijs. Haar diploma werd door de Franse gemeenschap beschouwd als een vereist bekwaamheidsbewijs voor de uitoefening van deze functie.

Voor de berekening van het rustpensioen neemt de Administratie der Pensioenen een lagere weddenschaal in aanmerking.

Bedenkingen

In het onderwijs wordt een verschillende weddenschaal toegekend naargelang het personeelslid over de vereiste of voldoende geachte bekwaamheidsbewijzen beschikt of niet.

De Franse gemeenschap kende aan de betrokkene de weddenschaal toe voor personeelsleden die in het bezit zijn van de vereiste bekwaamheidsbewijzen.

De verzoekster bezit slechts een diploma van verpleegster uitgereikt op basis van het besluit van de Regent van 11 juli 1945. Dit is een A2 diploma behorend tot het aanvullend beroepsonderwijs. Het kan niet gelijkgesteld worden met een A1 diploma van gegradueerde verpleegkundige dat tot het hoger onderwijs van het korte type behoort.

Het Rekenhof weigert de door de Franse gemeenschap toegekende weddenschaal te aanvaarden voor de vaststelling van het pensioen omdat het A2 diploma niet als een vereist bekwaamheidsbewijs kan beschouwd worden.

Zelfs al heeft de klaagster een hogere weddenschaal genoten tijdens de uitoefening van haar functie in het onderwijs, dan nog kan de Administratie der Pensioenen enkel de weddenschaal voor personeelsleden die niet over de vereiste bekwaamheidsbewijzen beschikken, in aanmerking nemen bij de berekening van het pensioen.

Conclusie

De Administratie der Pensioenen heeft de correcte weddenschaal toegepast in de pensioenberekening.

Het College stelt vast dat er nog steeds problemen bestaan bij de pensionering van een aantal personeelsleden van de Franse gemeenschap. Het Rekenhof betwist regelmatig de gegevens die de Franse gemeenschap overmaakt aan de Administratie der Pensioenen. Reeds in het jaarverslag 1999 hebben wij hierover uitvoerig verslag uitgebracht.

Het College nodigt hierbij nogmaals alle overheden uit om ervoor te zorgen dat zich tijdens de loopbaan geen onregelmatigheden voordoen zodat de gepensioneerde op het ogenblik van de pensionering niet gesanctioneerd wordt.

Vaste benoeming onder voorbehoud – Constante rechtspraak van het Rekenhof

Dossier 265

De feiten

De verzoekster is weduwe sedert januari 1999. In oktober 1999 werd haar nog steeds geen overlevingspensioen toegekend of betaald, noch door de RVP, noch door de Administratie der Pensioenen.

Bedenkingen

De echtgenoot van de verzoekster werkte sinds 1 mei 1996 als vastbenoemd ambtenaar, eerst bij een Ministerie, en vervolgens bij een parastatale. Hij overleed in dienstactiviteit.

Bij het onderzoek van het pensioendossier stelt de Administratie der Pensioenen vast dat hij benoemd was onder voorbehoud van medisch geschikt bevonden te worden. De verschillende werkgevers in de openbare sector hebben hem echter sinds zijn benoeming onder voorbehoud nooit aan een medisch onderzoek onderworpen.

Volgens een constante rechtspraak weigert het Rekenhof in dergelijke gevallen zijn visum te geven voor de toekenning van een overlevingspensioen. Vermits op het ogenblik van het overlijden het voorbehoud niet opgeheven is, kan er volgens het Rekenhof geen sprake zijn van een vaste benoeming. De vaste benoeming is echter een absolute voorwaarde om een pensioen in de openbare sector te kunnen genieten.

Gelet op het uitblijven van een medisch onderzoek gedurende twee jaren en acht maanden vraagt de AP toch advies aan het Rekenhof. In januari 2000 weigert het Rekenhof effectief zijn visum te geven.

Slechts na deze weigering kon de Administratie der Pensioenen de procedure opstarten voor de overdracht van stortingen naar het stelsel van de werknemers in het kader van de wet van 5 augustus 1968.

Het principiële akkoord voor de overdracht van de stortingen wordt einde maart gegeven en op 3 mei 2000 neemt de RVP een definitieve beslissing waarbij de tewerkstelling in de openbare sector in aanmerking genomen wordt.

Intussen betaalde de RVP voorschotten op het overlevingspensioen berekend op basis van de beroepsloopbaan van de overledene als werknemer.

Conclusie

Het definitieve pensioen werd slechts betaald vanaf de maand mei 2000, of 16 maanden na het overlijden van de echtgenoot.

Een definitieve beslissing van de RVP was echter niet mogelijk zonder het principiële akkoord van de Administratie der Pensioenen voor de overdracht van de pensioenstortingen. De AP heeft van haar kant de nodige inspanningen gedaan om de toekenning van een overlevingspensioen ten laste van de Openbare Schatkist te bekomen in een dossier waar de overheid als werkgever minstens gedeeltelijk in de fout is gegaan.

Het College nodigt nogmaals de overheden - werkgevers uit te waken over de administratieve afhandeling van de personeelsdossiers. Fouten en vergetelheden kunnen immers zware gevolgen hebben op het ogenblik van de pensionering of bij de toekenning van het overlevingspensioen.

Niet alleen werd het overlevingspensioen in dit geval toegekend met 16 maanden vertraging maar bovendien is er geen recht op een pensioen in de openbare sector. Het pensioen dat in de privé-sector wordt toegekend is minder voordelig.

Wet van 5 augustus 1968 – Overdracht van pensioenstortingen naar de werknemersregeling – Eenheid van loopbaan

Dossier 486

De feiten

De verzoeker geniet een pensioen als OCMW-ontvanger en een pensioen als OCMW-secretaris in bijambt. Na de leeftijd van 65 jaar werkt hij nog ongeveer 5 jaar als OCMW-ontvanger. Deze periode wordt niet opgenomen in het pensioen berekend door de Administratie der Pensioenen.

In de maand december 1997 vraagt de verzoeker voor deze diensten een pensioen in de werknemersregeling aan.

In januari 2000 ontvangt hij nog steeds geen pensioen.

Bedenkingen

De diensten gepresteerd na de leeftijdsgrens worden niet in aanmerking genomen voor het pensioen in de openbare sector. Diensten die niet in aanmerking genomen kunnen worden in de openbare sector kunnen dat in de regel wel in de werknemersregeling

Van bij de aanvang van het onderzoek was het voor de RVP duidelijk dat er een overdracht van pensioenstortingen van de openbare sector naar de privé-sector moest gebeuren.

De gebruikelijke werkwijze is dat de RVP de aanvraag tot overdracht uitlokt bij de gepensioneerde en het door de gepensioneerde ingevulde aanvraagformulier doorstuurt naar de AP.

Pas op 19 oktober 1998, dus 10 maanden na de pensioenaanvraag, stuurt de RVP het aanvraagformulier naar de verzoeker. Deze stuurt de ingevulde aanvraag terug naar de RVP op 21 november 1998.

De Administratie der Pensioenen gaf zijn principieel akkoord voor de overdracht slechts op 8 maart 2000. De overdracht wordt evenwel beperkt tot een periode van 11 maanden. Omdat de verzoeker in de openbare sector reeds een pensioen geniet voor 44 jaar en 1 maand gaat de AP er van uit dat in toepassing van de eenheid van loopbaan (principe toe te passen door de Rijksdienst voor Pensioenen en niet door de Administratie der Pensioenen) de RVP toch geen pensioen zou kunnen toekennen voor een langere periode. De loopbaan moet immers beperkt worden tot 45 jaar.

De Rijksdienst voor Pensioenen bevestigt evenwel dat voor de eenheid van loopbaan de ingekorte duur van de loopbaan in de openbare sector moet in aanmerking genomen worden: deeltijdse diensten worden voor de werkelijk gepresteerde duur in aanmerking genomen en niet op basis van de duur van de periode. De in aanmerking te nemen loopbaanbreuk bedraagt slechts 21,75/45. Bovendien bestaan er versoepelingen op de toepassing van de eenheid van loopbaan. In dit geval dient hierdoor met de prestaties in het bijambt geen rekening gehouden te worden.

Op basis van deze gegevens vraagt het College aan de Administratie der Pensioenen een overdracht uit te voeren voor de ganse periode. De AP geeft zijn principieel akkoord op 20 juli 2000.

De Rijksdienst voor Pensioenen kan uiteindelijk in november 2000 een beslissing nemen en een pensioen toekennen voor de periode van 1 januari 1993 tot 31 december 1997. Dit pensioen wordt toegekend vanaf 1 januari 1998 op basis van de bepalingen van het Handvest van de sociaal verzekerde die voorzien dat dezelfde ingangsdatum als in de openbare sector kan toegepast worden indien de betrokkene binnen de zes maanden na de definitieve beslissing in de openbare sector een aanvraag in de werknemerssector heeft ingediend.

Conclusie 1

Er blijven nog steeds problemen bestaan bij de opvolging van de dossiers betreffende de overdrachten in het kader van de wet van 5 augustus 1968.

Alhoewel de rechten van de klager in de openbare sector definitief vastgesteld waren, lijkt het onmogelijk om op korte termijn een beslissing inzake de overdrachten te nemen. Uiteindelijk worden de overdrachten, mede door onze tussenkomst, in juli 2000 uitgevoerd in een dossier waarin geen noemenswaardige moeilijkheden of onduidelijkheden in voorkomen.

Conclusie 2

De Administratie der Pensioenen heeft in dit dossier beslist geen volledige overdracht uit te voeren omdat zij dacht dat het principe van de eenheid van loopbaan door de RVP moest toegepast worden.

Het College is de mening toegedaan dat de Administratie der Pensioenen niet bevoegd is om zich uit te spreken over de toepassing van dit principe. Het College meent dan ook dat de Administratie der Pensioenen altijd de volledige overdracht van bijdragen moet uitvoeren en de toepassing van het principe van de eenheid van loopbaan aan de RVP en/of het RSVZ moet overlaten.

Raming door de AP voor de Infodienst Pensioenen – Afwijkende pensioenbeslissing

Dossier 557

De feiten

In 1995 heeft de verzoeker van de Infodienst Pensioenen een pensioenraming gekregen. De raming van zijn pensioen in de openbare sector hield onder meer rekening met de diensten die hij van 1969 tot 1977 presteerde bij het Nationaal Centrum voor Wetenschappelijke en Technische documentatie.

Voor de vaststelling van zijn pensioen worden deze diensten uiteindelijk niet in aanmerking genomen in de openbare sector.

De klager betwist de pensioenberekening en vraagt dat deze diensten alsnog worden opgenomen in zijn pensioen ten laste van de Openbare Schatkist.

Bedenkingen

Vanaf de leeftijd van 55 jaar kan een raming van de pensioenrechten worden gevraagd bij de Infodienst Pensioenen. In zijn aanvraag moet de betrokkene alle inlichtingen verstrekken die nodig zijn voor de raming. Voor diensten in de openbare sector is het bijvoorbeeld noodzakelijk om een volledig overzicht van de loopbaan en de correcte weddengegevens te vermelden.

Op basis van een protocol is het de AP die voor de Infodienst Pensioenen de ramingen maakt van de overheidspensioenen.

De klager had alle noodzakelijke inlichtingen verstrekt op het aanvraagformulier en had duidelijk vermeld dat hij van 1969 tot 1977 bij het Nationaal Centrum voor Wetenschappelijke en Technische Documentatie gewerkt had.

Diensten kunnen slechts aanleiding geven tot een pensioen in de openbare sector indien ze gepresteerd werden als statutair personeelslid (of gevolgd werden door een statutaire aanstelling) én op voorwaarde dat ze bezoldigd werden door de Openbare Schatkist.

De diensten bij het Nationaal Centrum voor Wetenschappelijke en Technische Documentatie werden bezoldigd door het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek. Dit is een instelling van openbaar nut met een eigen patrimonium. De bezoldiging van het personeel valt ten laste van dit patrimonium en niet ten laste van de Openbare Schatkist.

Deze diensten kunnen bijgevolg geen aanleiding geven tot een pensioen in de openbare sector.

In de raming voor de Infodienst Pensioenen heeft de AP ten onrechte rekening gehouden met deze diensten.

Conclusie

De Administratie der Pensioenen is bij de raming van het pensioen onzorgvuldig tewerk gegaan. Uit de inlichtingen die de klager meedeelde in het aanvraagformulier kon de Administratie der Pensioenen opmaken dat de diensten bij het Nationaal Centrum niet aanneembaar waren voor een pensioen in de openbare sector.

De ramingen die door de Infodienst Pensioenen worden gemaakt, gelden uiteraard niet als pensioenbeslissingen. Op de raming is trouwens uitdrukkelijk vermeld dat deze geen schulderkenning inhoudt vanwege de staat.

Het is bijgevolg onmogelijk om op basis van de raming een herziening van het pensioenbedrag te bekomen.

Dit neemt niet weg dat de pensioendiensten die de ramingen maken voor de Infodienst Pensioenen zorgvuldig moeten te werk gaan.

De raming kan immers een doorslaggevende rol spelen in de beslissing van de aanvrager om al dan niet met pensioen te gaan.

Anderzijds wenst het College hier ook te benadrukken dat in alle redelijkheid van de aanvrager kan verwacht worden dat hij er zich bewust van is dat de Infodienst Pensioenen slechts een "raming" maakt van zijn pensioenrechten en dat hij aanvaardt dat de uiteindelijke pensioenbeslissing kan afwijken van de resultaten van de raming.

Rechten op pensioen na echtscheiding – De regeling in het decreet van 28 juni 1957 houdende statuut van de Koloniale verzekeringskas – Verouderde wetgeving - Discriminatie

Dossier 399 – 745 – 1075

De feiten

De verzoeksters zijn uit de echt gescheiden van ambtenaren tewerkgesteld in de vroegere Belgische kolonies die een koloniaal pensioen genoten. De echtscheiding gebeurde met wederzijdse toestemming.

Na het overlijden van hun ex-man hebben zij geen recht op een koloniaal overlevingspensioen.

Zij voelen zich gediscrimineerd ten opzichte van de uit de echt gescheiden echtgenote van ambtenaren die een rustpensioen in de openbare sector genoten en die na het overlijden van hun ex-echtgenoot wel recht hebben op een overlevingspensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot.

Bedenkingen

De wetgeving op de overlevingspensioenen in de openbare sector voorziet een overlevingspensioen voor de uit de echt gescheiden echtgenoot op voorwaarde dat deze niet hertrouwd is vóór het overlijden van de ex-echtgenoot.

Dit overlevingspensioen wordt ambtshalve toegekend indien de overledene reeds een pensioen genoot, beheerd door de Administratie der Pensioenen en indien de uit de echt gescheiden echtgenoot de enige rechthebbende is.

In de andere gevallen moet de uit de echt gescheiden echtgenoot een aanvraag indienen binnen het jaar na het overlijden van de ex-echtgenoot. Indien de aanvraag later wordt ingediend, kan het overlevingspensioen enkel worden toegekend indien er geen langstlevende echtgenoot is en gaat het pensioen pas in de eerste van de maand volgend op de aanvraag.

Het decreet dat de koloniale pensioenen regelt, voorziet echter dat de uit de echt gescheiden vrouw enkel recht heeft op een overlevingspensioen indien zij na 1 januari 1954 uit de echt gescheiden is in het exclusief nadeel van de man of, indien de echtscheiding uitgesproken werd op basis van feitelijke scheiding, de rechtbank de verantwoordelijkheid van de feitelijke scheiding niet ten hare laste heeft gelegd.

De uit de echt gescheiden echtgenote mag tevens geen nieuw huwelijk aangegaan zijn vóór het overlijden van de ex-echtgenoot en moet een aanvraag indienen binnen het jaar na het overlijden van de ex-echtgenoot.

Conclusie en aanbeveling

Er bestaat een duidelijk verschil in de rechten op een overlevingspensioen voor de uit de echt gescheiden echtgenoot van een ambtenaar die een rustpensioen genoot en de ambtenaar die een koloniaal pensioen genoot.

Het College heeft hierover een toelichting gevraagd aan de Minister van Sociale Zaken en Pensioenen.

Uit het antwoord van de Minister blijkt dat reeds besprekingen plaats hadden om het decreet aan te passen en de rechten van de uit de echt gescheiden echtgenoot in overeenstemming te brengen met de algemene bepalingen betreffende het overlevingspensioen in de openbare sector. Deze besprekingen mondden tot nu toe niet uit in een akkoord. Blijkbaar spelen hierin andere voordelen, exclusief toegekend in de regeling van de koloniale pensioenen, een rol.

In de pensioenregelingen voor werknemers, zelfstandigen, de overzeese sociale zekerheid en de openbare sector hangen de pensioenrechten van de uit de echt gescheiden echtgenoot niet af van de grond van de echtscheiding en van de rechterlijke uitspraak.

Enkel in het decreet van 28 juni 1957 houdende statuut van de Koloniale verzekeringskas vinden we deze regels terug.

Het College is de mening toegedaan dat, ondanks het feit dat het hier om een zeer specifieke pensioenregeling gaat, de bestaande toestand als discriminerend kan bestempeld worden.

Gelet op de belangrijke wijzigingen die de wetgeving inzake echtscheiding sinds het decreet ondergaan heeft, lijken de bepalingen van het decreet in verband met de rechten van uit de echtgescheiden *vrouwen* ook niet langer maatschappelijk verantwoord anno 2001.

Alhoewel het om een uitdovende pensioenregeling gaat beveelt het College aan om het decreet van 28 juni 1957 houdende statuut van de Koloniale verzekeringskas in die zin te wijzigen dat de rechten op een pensioen als uit de echt gescheiden echtgenoot niet langer afhangen van de inhoud van het vonnis of arrest van echtscheiding.

Vakantiegeld – Aanvullende toeslag voor gerechtigden op het gewaarborgd minimumpensioen – Overname van de pensioenen van de Regie der Luchtwegen door de AP en de CDVU

Dossier 587

Zie Deel De Directe Pensioen van de Centrale Dienst der Vaste Uitgaven

Gevolg dat gegeven werd aan de voorstellen geformuleerd in het jaarverslag 1999

De cumulatie van een beroepsactiviteit met een gewaarborgd minimumpensioen – Nood aan betere informatie betreffende de cumulatieregels – JV 1999, p. 105, 106

De Administratie der Pensioenen had er zich ten aanzien van het College toe verbonden betere informatie te verstrekken betreffende de cumulatie van een beroepsactiviteit met een gewaarborgd minimumpensioen.

In de loop van het jaar 2000 is de AP zijn engagement nagekomen.

Zij heeft een informatienota opgesteld voor de gerechtigden op een gewaarborgd minimum. De nota bevat een duidelijke uiteenzetting over de cumulatie van een supplement gewaarborgd minimum met andere inkomsten en over de cumulatie van het nominaal pensioen met een beroepsactiviteit.

De informatienota werd aan alle gerechtigden op een supplement gewaarborgd minimum (ongeveer 22.000) bezorgd samen met een vragenlijst betreffende de inkomsten van de gepensioneerden.

De operatie verliep in drie fases.

In de eerste fase, uitgevoerd in de loop van juli 2000, richtte de AP zich tot de gepensioneerden die in het genot zijn van een rustpensioen verhoogd met een supplement gewaarborgd minimum, toegekend op basis van de huidige wetgeving.

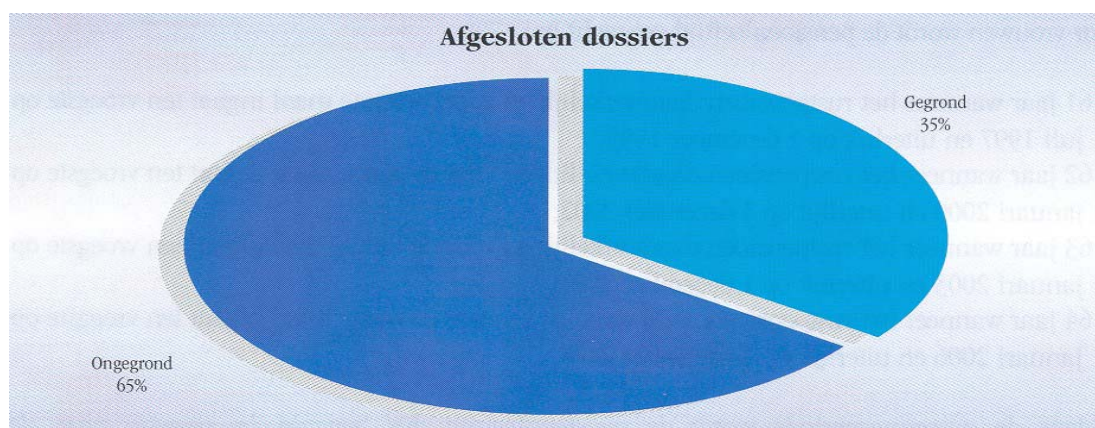
In de tweede fase werd de informatie bezorgd aan de gerechtigden op een rustpensioen verhoogd met een supplement gewaarborgd minimum, toegekend op basis van de oude bepalingen.

Tenslotte werden in de derde fase de gepensioneerden met een overlevingspensioen ingelicht.

Het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ)

Deze pensioendienst kent het pensioenrecht toe aan gewezen zelfstandigen. Zoals hoger vermeld, verzekert de Rijksdienst voor Pensioenen de betaling van de pensioenen van de zelfstandigen.

Eindresultaat in de afgesloten dossiers

Opmerkelijke dossiers

Pensioenhervorming – Overgangsregeling voor vrouwen – Vermindering wegens vervroeging

Dossiers 254 - 259

De feiten

Beide verzoeksters zijn in 1999 vervroegd met pensioen gegaan op de leeftijd van 60 jaar.

Eén van hen kreeg in maart 1999 een voorlopige pensioenbeslissing waarbij het voorlopig toegekend pensioen verminderd werd met 5 % wegens vervroeging. Bij de definitieve beslissing paste het RSVZ een verminderingspercentage van 10 % toe.

Ook in het tweede dossier verminderde het RSVZ het pensioen met 10 % wegens vervroeging.

Bedenkingen

Het koninklijk besluit van 30 januari 1997 betreffende het pensioenstelsel der zelfstandigen heeft de pensioenwetgeving voor zelfstandigen op een aantal punten grondig gewijzigd.

De nieuwe bepalingen zijn van toepassing op de pensioenen van de zelfstandigen die daadwerkelijk en voor de eerste maal ten vroegste op 1 juli 1997 ingaan.¹

¹ Koninklijk besluit van 30 januari 1997 betreffende het pensioenstelsel der zelfstandigen, artikel 2, § 1

Luidens dit besluit is de pensioenleeftijd 65 jaar.¹ Voor de vrouwen is er een overgangsregeling voorzien.² De pensioenleeftijd wordt voor hen geleidelijk opgetrokken tot de leeftijd van 65 jaar.

Voor vrouwen wordt de pensioenleeftijd gebracht op:

- ♦ 61 jaar wanneer het rustpensioen daadwerkelijk en voor de eerste maal ingaat ten vroegste op 1 juli 1997 en uiterlijk op 1 december 1999;
- ♦ 62 jaar wanneer het rustpensioen daadwerkelijk en voor de eerste maal ingaat ten vroegste op 1 januari 2000 en uiterlijk op 1 december 2002;
- ♦ 63 jaar wanneer het rustpensioen daadwerkelijk en voor de eerste maal ingaat ten vroegste op 1 januari 2003 en uiterlijk op 1 december 2005;
- ♦ 64 jaar wanneer het rustpensioen daadwerkelijk en voor de eerste maal ingaat ten vroegste op 1 januari 2006 en uiterlijk op 1 december 2008.

Tijdens de overgangsperiode wordt de pensioenleeftijd dus bepaald *in functie van de ingangsdatum van het pensioen*.

Ook de vaststelling van de noemer van de breuk die het rustpensioen uitdrukt gebeurt in de overgangsregeling voor vrouwen in functie van de ingangsdatum van het rustpensioen.³ De noemer van de breuk die het rustpensioen uitdrukt wordt voor de vrouwen gebracht op:

- ♦ 41 wanneer het rustpensioen daadwerkelijk en voor de eerste maal ingaat ten vroegste op 1 juli 1997 en uiterlijk op 1 december 1999;
- ♦ 42 wanneer het rustpensioen daadwerkelijk en voor de eerste maal ingaat ten vroegste op 1 januari 2000 en uiterlijk op 1 december 2002;
- ♦ 43 wanneer het rustpensioen daadwerkelijk en voor de eerste maal ingaat ten vroegste op 1 januari 2003 en uiterlijk op 1 december 2005;
- ♦ 44 wanneer het rustpensioen daadwerkelijk en voor de eerste maal ingaat ten vroegste op 1 januari 2006 en uiterlijk op 1 december 2008.

Overeenkomstig artikel 3 van het koninklijk besluit van 30 januari 1997 kan het rustpensioen, naar keuze en op verzoek van de betrokkene, ingaan vóór de leeftijd van 65 jaar maar wordt in dat geval verminderd met 5 % per jaar vervroeging. Voor de toepassing van deze verminderingscoëfficiënt wordt rekening gehouden met de leeftijd die de aanvrager bereikte op zijn verjaardag die de ingangsdatum van het pensioen onmiddellijk voorafgaat. Gelijkaardige bepalingen gelden, wat betreft de vrouwen, voor de vervroegde ingang van het rustpensioen in de periode van 1 juli 1997 tot 1 december 2008⁴.

Zoals hoger aangetoond hangt het antwoord op de vraag of er al dan niet sprake is van een vervroegd rustpensioen af van de leeftijd die de betrokkene bereikt heeft op de ingangsdatum van haar pensioen. Ook de verminderingscoëfficiënt moet dus bepaald worden in functie van de leeftijd die de betrokkene bereikt heeft op de verjaardag die de ingangsdatum van haar pensioen onmiddellijk voorafgaat.

Het RSVZ heeft de wetgeving op die manier toegepast tot 2 juli 1999.

¹ *Idem*, artikel 3, § 1

² *Idem*, artikel 16, eerste lid

³ *Idem*, artikel 18

⁴ *Idem*, artikel 3 en artikel 16, tweede tot en met vierde lid

Vanaf die datum heeft het RSVZ het geweer van schouder veranderd zonder dat er een wetswijziging heeft plaats gevonden. In de technische onderrichting 99/6 van 2 juli 1999 wordt gesteld dat om het toe te passen verminderingspercentage vast te stellen voor een vrouw eerst de pensioenleeftijd moet vastgesteld worden. Tot daar is er geen enkel probleem.

Voor de vaststelling van de pensioenleeftijd voert het RSVZ echter een nieuwe regel in. De onderrichting stelt dat de pensioenleeftijd in de eerste plaats gebonden is aan de geboortedatum en pas daarna aan de ingangsdatum van het pensioen. De wet verwijst nochtans nergens impliciet of expliciet naar de geboortedatum.

De redenering aangehouden door het RSVZ leidt tot het volgende resultaat voor de verzoeksters.

De eerste is geboren op 15 mei 1939.

Zij bereikt de leeftijd van:

- ♦ 60 jaar op 15 mei 1999
- ♦ 61 jaar op 15 mei 2000
- ♦ 62 jaar op 15 mei 2001

Rekening houdend met haar geboortedatum en de bepalingen van de overgangsperiode, bereikt zij de pensioenleeftijd op 15 mei 2001 en kan het rustpensioen ingaan op 1 juni 2001.

Indien het pensioen ingaat op 1 juni 2000 (en tot 1 mei 2001), wordt het met 5 % verminderd.

Indien het pensioen ingaat op 1 juni 1999 (en tot 1 mei 2000), wordt het met 10 % verminderd.

Voor de tweede verzoekster die geboren is op 13 oktober 1939 leidt dezelfde redenering tot een identiek resultaat, met name een vermindering met 10 % op 1 november 1999.

Een letterlijke toepassing van de wettekst brengt echter slechts een vermindering van 5 % mee.

Het pensioen gaat voor de eerste maal daadwerkelijk in respectievelijk op 1 juni 1999 en op 1 november 1999. De pensioenleeftijd is bijgevolg 61 jaar. Op hun verjaardag die de ingangsdatum onmiddellijk voorafgaat waren de verzoeksters 60 jaar geworden. Het pensioen is dus 1 jaar vervroegd en wordt met 5 % verminderd.

Het RSVZ heeft verschillende op het eerste gezicht niet te verwaarlozen argumenten – we halen er slechts enkele aan – aangebracht om zijn standpunt te onderbouwen.

Zo kan men er niet om heen dat de letterlijke toepassing van de tekst ertoe leidt dat het toe te passen verminderingspercentage toe kan nemen naargelang men ouder wordt.

Indien de verzoeksters er voor gekozen zouden hebben om hun pensioen bijvoorbeeld op 1 januari 2000 te laten ingaan, dan moet een verminderingspercentage van 10 % toegepast worden. Ze zijn dan immers nog steeds 60 jaar, terwijl omwille van de ingangsdatum van het pensioen de pensioenleeftijd 62 jaar is. Dit is echter te wijten aan het feit dat men van de eerste overgangsperiode overstapt naar de tweede.

Binnen elke overgangsperiode neemt de verminderingscoëfficiënt wel degelijk af naarmate de ingangsdatum van het pensioen dichterbij de pensioenleeftijd gelegen is.

Een tweede argument was gesteund op de overgangsbepalingen inzake het onvoorwaardelijk rustpensioen. De ingangsdatum van het onvoorwaardelijk pensioen wordt tijdens de overgangsperiode (1 juli 1997 – 1 december 2008) bepaald in functie van de leeftijd. Dit kan ertoe leiden dat een vrouw recht heeft op het onvoorwaardelijk pensioen vanaf de eerste van de maand volgend op haar 61ste verjaardag maar, omdat zij gekozen heeft voor een ingangsdatum van haar rustpensioen in 2000 én voor haar 62ste verjaardag, een vermindering ondergaat van 5 % op het bedrag van haar rustpensioen.

Men kan dit onlogisch noemen. De betaling van het onvoorwaardelijk pensioen is evenwel, in tegenstelling tot het "gewone" pensioen, niet afhankelijk van enige voorwaarde inzake indiening van een aanvraag of stopzetting van de activiteit. De ingangsdatum ervan op een vast tijdstip, dat gelijk is voor iedereen die tot dezelfde leeftijdscategorie behoort, vormt dan ook geen probleem.

Anderzijds leidde de werkwijze van het RSVZ tot nieuwe problemen in andere dossiers. Het principe dat in de overgangsregeling niet de ingangsdatum van het pensioen maar de geboortedatum determinerend is voor het bepalen van de pensioenleeftijd werd immers consequent verder doorgetrokken. Het werd ook toegepast om na te gaan of aan de loopbaanvoorwaarden die gesteld zijn om een vervroegd pensioen te genieten voldaan is. Zo kwam men tot situaties waarin de RVP het rustpensioen weigerde omdat de loopbaanvoorwaarde niet vervuld was, terwijl het RSVZ het rustpensioen toekende.

Conclusie

De argumentatie van het RSVZ is "logisch" goed onderbouwd en sluit aan bij de wetgeving zoals ze bestond voor de pensioenhervorming.

Volgens het College bestaan er echter geen juridische argumenten om het standpunt van het RSVZ bij te treden. De wettekst is duidelijk en biedt geen interpretatieruimte. Daarenboven creëert het RSVZ een discriminatie tussen de gepensioneerden door vanaf 2 juli 1999 de wet anders toe te passen dan voordien zonder dat daar een concrete aanleiding voor bestond en zonder de reeds besliste dossiers te herzien.

Tijdens de onderhandelingen met het RSVZ vormden de vonnissen van de Arbeidsrechtbank een bijkomend probleem. Sommige rechtbanken volgden het RSVZ, andere pasten de wet letterlijk toe. In die laatste gevallen ging het RSVZ systematisch in hoger beroep. Op het niveau van de Arbeidshoven zijn er tot nu toe nog geen uitspraken.

Gezien de problemen, in het bijzonder door deze vonnissen die in tegengestelde richting gaan, heeft het RSVZ uiteindelijk aan de Minister van Pensioenen gevraagd een wijziging van de wettelijke bepalingen in overweging te nemen in de zin van de door haar toegepaste nieuwe praktijk. In zijn antwoord achtte de Minister een dergelijke wijziging niet aangewezen. Zij zou immers aanleiding geven tot het in vraagstellen van een aantal basisprincipes inzake de hervorming. Onder andere wat betreft de bepalingen in de verschillende stelsels van de sociale zekerheid volgens dewelke de ingangsdatum van de voordelen bepalend is voor het in voege treden van de nieuwe maatregelen.

Omdat de problematiek het niveau van de twee hier behandelde klachten overstijgt en betrekking heeft op de manier van werken van het RSVZ met betrekking tot een categorie van gepensioneerden, heeft het College ervoor gekozen om ruim de tijd te nemen voor zijn bemiddeling. Op die manier konden alle pro's en contra's zorgvuldig afgewogen worden en was een constructieve discussie mogelijk.

Deze aanpak heeft ertoe geleid dat niet enkel de dossiers van de verzoeksters herzien worden. Het RSVZ trekt zijn technische onderrichting nr. 99/6 van 2 juli 1999 in en neemt alle maatregelen die nodig zijn om de gevolgen van die intrekking te realiseren.

Dit zijn de nieuwe maatregelen en instructies:

- ♦ voor de toekomstige aanvragen en voor de lopende dossiers wordt het informaticaprogramma aangepast zodat alle beslissingen conform zijn met de wet;
- ♦ alle afgehandelde dossiers waarin de technische onderrichting toegepast werd, worden herzien conform de wetgeving;
- ♦ in de dossiers die aanhangig zijn voor de Arbeidsrechtbanken legt het RSVZ nieuwe conclusies neer met het oog op de letterlijke toepassing van de wetteksten;
- ♦ in de dossiers die het RSVZ voor het Arbeidshof gebracht heeft, doet het RSVZ afstand van het geding;
- ♦ in de dossiers waarin een vonnis gewezen werd conform de inhoud van de technische onderrichting nr. 99/6 wordt een nieuwe beslissing genomen. Deze beslissing is gesteund op de artikelen 152 § 1 en 156 van het koninklijk besluit van 22 december 1967 houdende algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen;
- ♦ voor de enkele vrouwen die 61 jaar geworden zijn in 1999 maar die gekozen hebben voor een ingangsdatum in 2000 én vóór hun 62ste verjaardag wordt een verbeterde beslissing genomen. Hun pensioen werd ten onrechte toegekend zonder vermindering. Bij de verbeterde beslissing wordt een vermindering van 5 % toegepast. De nieuwe beslissing heeft slecht uitwerking voor de toekomst, vermits zij een vermindering van het bedrag van het toegekende pensioen tot gevolg heeft¹;
- ♦ indien onjuiste informatie inzake vervroeging verstrekt werd via de Infodienst Pensioenen wordt deze zo snel mogelijk rechtgezet.

Rustpensioen: onderzoek van ambtswege – Overlevingspensioen: onderzoek van ambtswege en op aanvraag – Polyvalentie – Verschillende regels voor werknemers en zelfstandigen

Dossier 374

De feiten

De verzoekster is weduwe uit haar eerste huwelijk. Zij genoot een overlevingspensioen in de regeling voor werknemers en in die voor zelfstandigen. Ingevolge een nieuw huwelijk worden beide pensioenen geschorst. Wanneer dit tweede huwelijk in augustus 1997 ontbonden wordt door echtscheiding, kent de RVP haar ambtshalve opnieuw het overlevingspensioen uit hoofde van haar eerste echtgenoot toe vanaf 1 september 1997.

¹ Koninklijk besluit van 22 december 1967 houdende algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen, artikel 152, § 2

De klagster wendt zich in december 1999 tot de Ombudsdienst omdat zij er niet in slaagt, niettegenstaande veelvuldige contacten met de pensioendiensten, om haar volledige pensioenrechten te bekomen: het RSVZ heeft haar nog steeds geen overlevingspensioen toegekend en bovendien denkt zij recht te hebben op een persoonlijk rustpensioen als werknemer.

Uiteindelijk heeft zij op 2 december 1999 een aanvraag om rustpensioen ingediend.

Bedenkingen

In de pensioenregeling voor werknemers brengt een nieuw huwelijk de schorsing van het overlevingspensioen mee. Bij de ontbinding van het nieuwe huwelijk door overlijden of echtscheiding worden de rechten op het overlevingspensioen *ambtshalve* opnieuw onderzocht.

In de pensioenregeling voor zelfstandige brengt een nieuw huwelijk het verlies van het recht op het overlevingspensioen mee. Bij ontbinding van het nieuwe huwelijk wordt het overlevingspensioen opnieuw toegekend, *op voorwaarde dat de betrokkene een aanvraag indient*.

Het recht op rustpensioen wordt in de regeling voor werknemers en in die voor zelfstandige ambtshalve onderzocht als er aan een dubbele voorwaarde voldaan is:

- ♦ het recht op overlevingspensioen wordt van ambtswege onderzocht in het stelsel der werknemers of zelfstandigen;
- ♦ de betrokkene heeft de pensioenleeftijd bereikt of bereikt die binnen de twaalf maanden volgend op het overlijden van de echtgeno(o)t(e).

Het onderzoek van ambtswege in het stelsel der werknemers geldt als pensioenaanvraag in het stelsel der zelfstandigen en omgekeerd.

Conclusie

In dit dossier is er een opeenstapeling van fouten en onzorgvuldigheden gebeurd.

Alhoewel de voorwaarden vervuld waren, heeft de RVP nagelaten om ambtshalve de rechten op rustpensioen te onderzoeken. Het RSVZ heeft nagelaten de rechten op overlevingspensioen te onderzoeken. Alhoewel er geen pensioenaanvraag was moest dit gebeuren omdat er een onderzoek van ambtswege in de werknemersregeling was. De Ombudsdienst heeft niet kunnen achterhalen of dit te wijten is aan een onzorgvuldigheid bij het RSVZ dan wel bij de RVP.

Door de tussenkomst van het College werd het overlevingspensioen zelfstandige onderzocht en met terugwerkende kracht vanaf 1 september 1997 toegekend voor een bedrag van 146.869 BEF per jaar.

Tijdens het onderzoek door de Ombudsdienst heeft de RVP een rustpensioen toegekend van 4/42sten, ten bedrage van 24.379 BEF vanaf 1 januari 2000, de eerste van de maand volgend op de aanvraag van 2 december 1999. Op vraag van het College heeft de RVP een verbeterde beslissing genomen met als ingangsdatum 1 september 1997, datum waarop het rustpensioen van ambtswege moet toegekend worden.

De klagster ontving einde maart 2000 een totaal van 377.000 BEF bruto aan achterstallige pensioenbedragen.

Aanbeveling

Het recht op overlevingspensioen dat verloren gaat door een nieuw huwelijk herleeft na de ontbinding van dit huwelijk. De reglementering in de pensioenregeling voor werknemers verschilt echter van die in de regeling voor zelfstandigen.

In de werknemersregeling wordt het genot van het overlevingspensioen geschorst wanneer de langstlevende echtgenoot hertrouwt.¹ Hij herkrijgt zijn rechten op eenvoudig verzoek. In de regeling voor zelfstandigen verliest de langstlevende echtgenoot zijn recht op het overlevingspensioen wanneer hij hertrouwt. Hij herkrijgt zijn rechten in geval van ontbinding van het huwelijk slechts op aanvraag.² Dit betekent dat een nieuwe pensioenaanvraag moet ingediend worden.

In de werknemersregeling luidt de tekst:

"Het genot van het overlevingspensioen wordt geschorst:

1. wanneer de langstlevende echtgenoot hertrouwt;
2. wanneer hij, minder dan 45 jaar oud zijnde, niet meer voldoet aan de voorwaarden ingevolge welke het overlevingspensioen vervroegd werd toegekend."

In de regeling voor zelfstandigen luidt het:

"Onverminderd de toepassing van artikel 8, verliest de langstlevende echtgenoot zijn recht op het overlevingspensioen:

1. wanneer hij hertrouwt. Onverminderd de toepassing van artikel 6 herkrijgt hij, na aanvraag, zijn recht in geval van ontbinding van het huwelijk;
2. wanneer hij, zo hij geen 45 jaar oud is, niet meer voldoet aan een der voorwaarden die de vervroegde toekenning van het overlevingspensioen mogelijk maken. Hij herkrijgt zijn recht, op aanvraag, wanneer hij opnieuw voldoet aan een van die voorwaarden of wanneer hij de leeftijd van 45 jaar bereikt."

Het College ziet geen ernstige belemmeringen om in de regeling voor zelfstandigen op dezelfde manier te werk te gaan als in de werknemersregeling.

Het College beveelt aan om artikel 7 van het koninklijk besluit nr. 72 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen te wijzigen zodat de rechten op overlevingspensioen uit hoofde van een vorige echtgenoot op eenvoudig verzoek onderzocht kunnen worden bij de ontbinding van het nieuwe huwelijk. Dit zou voor de gepensioneerde een belangrijke vereenvoudiging in de procedure betekenen. Zij zouden immers niet verplicht zijn om een nieuwe pensioenaanvraag in te dienen bij het gemeentebestuur van hun verblijfplaats of bij het gewestelijk kantoor van het RSVZ. Dezelfde aanbeveling geldt ook voor het herkrijgen van het recht op overlevingspensioen wanneer terug aan de voorwaarden voor een vervroegde toekenning voldaan is of wanneer de leeftijd van 45 jaar bereikt wordt.

¹ Koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, artikel 19

² Koninklijk besluit nr. 72 van 10 november 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen, artikel 7

Gemengde loopbaan - Onvoorwaardelijk pensioen - Ambtshalve betaling - Betaling van verwijlrenten

Dossier 126

De feiten

De verzoeker oefent een zelfstandige activiteit uit. Gedurende een gedeelte van zijn loopbaan was hij eveneens werknemer en werkte hij ook in het onderwijs voor sociale promotie.

Hij dient een pensioenaanvraag, mits verbintenis, in bij het gemeentebestuur op 16 december 1996. Een aanvraag mits verbintenis betekent dat een aanvraag wordt ingediend met de bedoeling het bedrag van het pensioen te kennen om daarna, op basis van de beslissing, uit te maken of men al dan niet zijn activiteit zal verder zetten. In september 1999 heeft de verzoeker nog steeds geen beslissing gekregen.

Bedenkingen

Op basis van de inlichtingen bekomen bij de Franse gemeenschap stelde de Administratie der Pensioenen vast dat de verzoeker geen recht had op een pensioen ten laste van de Openbare Schatkist voor de diensten die hij presteerde in het onderwijs voor sociale promotie.

Deze diensten maakten dan ook het voorwerp uit van een overdracht van pensioenrechten van de openbare sector naar de privé-sector. De RVP neemt deze diensten op in de vaststelling van het pensioen in de werknemersregeling.

Het College stelt vast dat het RSVZ het onvoorwaardelijk pensioen nog niet heeft toegekend aan de verzoeker. Daar de verzoeker op 29 mei 1997 de leeftijd van 65 jaar bereikte, bestaat dit recht vanaf 1 juni 1997.

Dit onvoorwaardelijk pensioen bevat de gevestigde en theoretische renten berekend op basis van de pensioenstortingen voor de periode van 1 januari 1957 tot 31 december 1983.

Artikel 37 § 1 van het koninklijk besluit van 10 november 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen bepaalt dat de personen die geen aanspraak kunnen maken op een rust- of overlevingspensioen of op de betaling ervan, of voor wie het globaal bedrag van deze uitkeringen lager is dan het onvoorwaardelijk pensioen in de plaats van genoemde uitkering een onvoorwaardelijk pensioen bekomen.

Het onvoorwaardelijk rustpensioen kan pas bekomen worden vanaf de normale pensioenleeftijd. Het wordt betaald naargelang het geval, door de sociale verzekeringskassen voor zelfstandigen of door de RVP voor rekening van het RSVZ.

Het College vraagt aan het RSVZ de betaling van het onvoorwaardelijk pensioen evenals van de achterstallen ontstaan sedert 1 juni 1997. De verzoeker ontvangt een bedrag van ongeveer 328 000 BEF met terugwerkende kracht vanaf 1 juni 1997.

Het College vraagt eveneens de toekenning van de intresten voorzien in het Handvest van de sociaal verzekerde.

Conclusie

Door het feit dat de verzoeker op zijn pensioenaanvraag vermeldde dat hij zijn pensioenbedrag wenste te kennen, had het RSVZ onmiddellijk moeten begrijpen dat het onvoorwaardelijk pensioen moest betaald worden vanaf het ogenblik dat de verzoeker de leeftijd van 65 jaar bereikte.

Het is slechts na de tussenkomst van het College, en na meer dan 29 maanden, dat het onvoorwaardelijk pensioen betaald werd.

Anderzijds aanvaardt het RSVZ, na enige discussie, de nodige maatregelen te treffen om de intresten voorzien in het Handvest van de sociaal verzekerde te betalen.

Vervroegd pensioen – Loopbaanvoorwaarde – Toepassing van de Europese verordeningen 1408/71 en 574/72

Dossier 1301

De feiten

De verzoeker deed een pensioenaanvraag in de regeling voor werknemers en voor zelfstandigen op 9 juli 1998. Hij vroeg de toekenning van een vervroegd pensioen op de leeftijd van 60 jaar vanaf 1 mei 1999.

Het RSVZ heeft in februari 2000 het vervroegd rustpensioen als zelfstandige aan verzoeker geweigerd omdat hij niet voldeed aan de loopbaanvoorwaarde.

De RVP kende hem in oktober 2000 wel een vervroegd pensioen toe vanaf de leeftijd van 60 jaar.

Bedenkingen

De pensioenregeling voor werknemers en zelfstandigen maakt de toekenning van een vervroegd rustpensioen afhankelijk van een minimum aantal jaren tewerkstelling. In het geval van de klager was de toe te passen loopbaanvoorwaarde 24 jaar.

Om vast te stellen of aan de loopbaanvoorwaarde voldaan is, wordt de tewerkstelling in België als werknemer, zelfstandige en ambtenaar in aanmerking genomen.

De tewerkstelling in België, 6 jaren als werknemer en 9 jaren als zelfstandige, was onvoldoende om het recht op een vervroegd pensioen te openen. De verzoeker had echter nog vele jaren in zijn geboorteland Zweden gewerkt.

De Europese verordeningen 1408/71 en 574/72 bepalen dat, indien de opening van het recht gebonden is aan tijdvakken van wonen of werken, de tijdvakken die volbracht zijn in een land van de Europese Economische Ruimte mee in aanmerking moeten genomen worden om na te gaan of het recht geopend is. Het RSVZ had de Zweedse tijdvakken niet meegeteld.

De RVP hield bij zijn pensioenbeslissing van oktober 2000 wel degelijk rekening met de tewerkstelling in Zweden en het werknemerspensioen werd dan ook vervroegd toegekend.

Conclusie

Na de tussenkomst van het College kent het RSVZ een vervroegd pensioen toe vanaf 1 mei 1999. De nieuwe beslissing wordt op 14 november 2000 betekend. De verzoeker ontvangt een pensioen als zelfstandige van 40.374 BEF per jaar en de achterstallen worden betaald. Het onderzoek van de dossiers heeft meer dan 2 jaar geduurd.

Eenheid van loopbaan – Cascade van laattijdige definitieve beslissingen – Geen voorlopige beslissing en geen voorschotten

Dossier 591 – 629 – 899 – 1121

Zie deel De toekenningsdiensten van de Rijksdienst voor Pensioenen

Cumulatie van rust- en overlevingspensioenen – Beperking van het bedrag van het overlevingspensioen – Europese regeling indien twee of meer landen een vermindering toepassen

Dossier: 1006

Zie deel De toekenningsdiensten van de Rijksdienst voor Pensioenen

Betaling in het buitenland – Onderscheid tussen Belgen en niet-Belgen – Internationale overeenkomsten, Europese verordeningen en wederkerigheidsakkoorden

Dossier 796

Zie deel De toekenningsdiensten van de Rijksdienst voor Pensioenen

Grens- en seizoenwerknemers – Intern recht – Verminderde klantvriendelijkheid

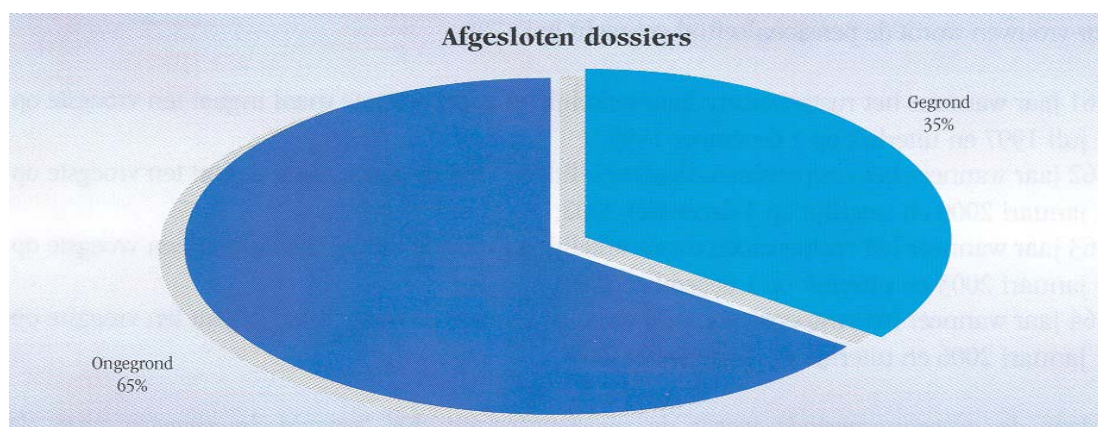
Dossier 1066

Zie deel De toekenningsdiensten van de Rijksdienst voor Pensioenen

De Directie Pensioenen van de Centrale Dienst der Vaste Uitgaven (CDVU)

Deze pensioendienst betaalt de pensioenen uit, beheerd door de Administratie der Pensioenen.

Eindresultaat in de afgesloten dossiers

Opmerkelijke dossiers

Datum van betaling – Opvolging jaarverslag 1999

Dossier 197

Feiten

Dit dossier werd reeds in het jaarverslag 1999 besproken.

De klager geniet een pensioen in de openbare sector dat betaald wordt door tussenkomst van de Rekenplichtige der Geschillen. Zijn pensioen wordt vooraf betaald.

Hij wordt nooit op de eerste werkdag van de maand betaald. Het betalingsbericht van de CDVU vermeldt nochtans de betaling op de eerste werkdag van de maand.

Bedenkingen

De pensioenen ontstaan vóór 31 december 1987 of de overlevingspensioenen ontstaan na deze datum maar volgend op een rustpensioen dat ontstaan is vóór 31 december 1987 en de pensioenen die toegekend worden aan personen die een wedde genoten die vooraf wordt betaald, worden vooraf betaald.

Het koninklijk besluit nummer 15 van 28 juni 1933 bepaalt dat de pensioenen verkregen worden per maand en in de loop van de eerste halfmaand worden betaald.

In de praktijk voert de CDVU de betaling uit op de eerste werkdag van de maand.

Indien echter de tussenkomst van de Rekenplichtige vereist is, betaalt de CDVU het pensioen op de eerste werkdag aan de Rekenplichtige. Omwille van de persoonlijke verantwoordelijkheid van de Rekenplichtige voor de betalingen die hij verricht, is het onmogelijk dat de betrokkenen in dit geval op de eerste werkdag betaald worden.

Conclusie

Door de vooraf betaalde pensioenen op de tweede werkdag van de maand te betalen, leeft de Rekenplichtige de wetsbepaling na die betaling binnen de eerste vijftien dagen voorziet.

Het College heeft vorig jaar aan de CDVU gevraagd om de betalingsberichten aan te passen en niet langer te vermelden dat de betaling op de eerste werkdag van de maand zal gebeuren.

De CDVU heeft intussen de betalingsberichten gewijzigd.

Bij betaling door tussenkomst van de Rekenplichtige vermeldt het betalingsbericht voortaan dat het pensioen op de eerste werkdag van de maand in handen van de Rekenplichtige betaald wordt. Impliciet wordt hiermee aangegeven dat de betaling van het pensioen aan de gepensioneerde op een latere datum zal gebeuren.

Dezelfde wijziging werd eveneens doorgevoerd voor pensioenen die na vervallen termijn worden betaald.

Maandelijkse levensbewijzen voor gepensioneerden die in België verblijven – Verbetering van de bestaande procedure

Het College ontving een aantal klachten over de laattijdige betaling van pensioenen. De laattijdige betaling houdt verband met de verplichting die in bepaalde omstandigheden aan de gepensioneerde opgelegd wordt om maandelijks een levensbewijs in te dienen. Het pensioen wordt niet betaald zolang het levensbewijs niet toegekomen is bij de Rekenplichtige die instaat voor de betaling.

Een pensioen wordt normaal betaald per postassignatie. In dat geval moet de gepensioneerde geen enkele formaliteit vervullen.

Op vraag van de gepensioneerde wordt het pensioen gestort op een post- of bankrekening. Als de financiële instelling een algemene overeenkomst heeft afgesloten met de Staat en de gepensioneerde de van hem gevraagde verbintenis aangegaan is, zijn er ook geen verdere formaliteiten vereist.

Voor de gepensioneerde die in België verblijft is een maandelijks levensbewijs vereist in de volgende gevallen:

- ♦ betaling aan de titularis van het pensioen die niet gebeurt per postassignatie en evenmin op een rekening bij een instelling *die een verbintenis heeft aangegaan met de betalingsdienst*;
- ♦ betaling aan een mandataris aangeduid door de titularis bij volmacht of notariële akte;
- ♦ betaling gedeeltelijk aan de titularis en gedeeltelijk aan de schuldeisers van de titularis voor zover er geen schuldbemiddelaar optreedt.

Deze betalingen gebeuren door de Rekenplichtige, die persoonlijk verantwoordelijk is voor onverschuldigde betalingen. De betaling wordt in geen enkel geval uitgevoerd zolang het levensbewijs niet werd ingediend.

Het levensbewijs mag ten vroegste gedateerd zijn op de eerste van de maand waarop het pensioen betrekking heeft.

Het indienen van het levensbewijs stelt in de praktijk een reeks moeilijkheden. Sommige gepensioneerden zijn fysiek of psychisch niet meer in staat om het levensbewijs in te dienen, anderen vergeten het levensbewijs tijdig in te dienen. Een bijzonder probleem stelt zich ingeval van alimentatie waarbij de echtgeno(o)t(e) het levensbewijs moet indienen indien de titularis nalaat dit te doen.

De diensten van de Rekenplichtige hebben samen met het Ministerie van Binnenlandse Zaken naar een oplossing gezocht waarbij de gepensioneerde niet langer verplicht zou zijn om een levensbewijs in te dienen. Er werd een nieuwe procedure uitgewerkt.

Deze procedure houdt in dat:

- ♦ het Ministerie van Financiën maandelijks een lijst zal toesturen aan de gemeentebesturen op de laatste werkdag van de maand vóór die waarop de lijst betrekking heeft;
- ♦ de bevolkingsdiensten moeten nagaan of de personen vermeld in de lijst nog in leven zijn op de eerste dag van de maand waarop de lijst betrekking heeft;
- ♦ de bevolkingsdiensten alle rechtzettingen op de lijst moeten aanbrengen;
- ♦ indien een persoon overleden is de datum en de plaats van overlijden vermeld moet worden;
- ♦ deze lijst ten laatste op de derde werkdag van de maand waarop hij betrekking heeft aan de rekenplichtige per fax moet toegestuurd worden.

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken stuurde in juli 2000 een brief naar alle gemeentebesturen waarin deze nieuwe procedure wordt uitgelegd. Daar het voor gans België slechts ongeveer 2000 tot 3000 gevallen betreft, is de controle die door elk gemeentebestuur moet uitgevoerd worden zeer beperkt.

Deze nieuwe procedure werd ondertussen een eerste keer uitgetest.

Einde januari 2001 werd de lijst verstuurd door de Franstalige Rekenplichtige en einde februari door de Nederlandstalige. Deze lijsten hadden respectievelijk betrekking op de pensioenen van de maand februari en maart 2001.

In een eerste fase en zeker tot de maand juni 2001 zal de nieuwe procedure gevolgd worden naast het bestaande mechanisme waarbij de gepensioneerde zelf voor een levensbewijs moet zorgen. Deze testperiode is noodzakelijk omdat de Rekenplichtige absolute zekerheid moet hebben betreffende de correcte opvolging door de gemeentebesturen.

Conclusie

Dit initiatief zal in de toekomst waarschijnlijk een reeks problemen voorkomen. Het is echter nog te vroeg om een evaluatie van de nieuwe procedure te maken. De praktijk zal moeten uitwijzen of ze werkt.

Een ideale situatie zou zijn dat de Rekenplichtige zelf, zonder de tussenkomst van de gemeentebesturen, de nodige controles zou kunnen uitvoeren. De huidige regeling inzake registratie van een overlijden laat dit echter niet toe.

De registratie van een overlijden verloopt momenteel als volgt:

- ♦ aangifte in de gemeente waar het overlijden plaats had;
- ♦ de gemeente van overlijden maakt een akte van overlijden op;
- ♦ deze gemeente maakt de akte over aan de gemeente van de woonplaats;
- ♦ enkel de gemeente van woonst kan het Rijksregister bijwerken.

Er kan dan ook meer dan een maand verlopen tussen het overlijden en de registratie hiervan in het Rijksregister. De Rekenplichtige heeft bijgevolg geen zekerheid om correcte gegevens terug te vinden in het Rijksregister waardoor het risico van een onverschuldigde betaling door de Rekenplichtige te groot wordt.

Levensbewijs – Maandelijks levensbewijs in geval van beslag op pensioen – Gebrekkige informatie aan de gepensioneerde

Dossier 781

De feiten

De klager geniet een pensioen betaald door de Centrale Dienst der Vaste Uitgaven (CDVU). Hij woont sedert jaren in Bosnië. Zijn pensioen wordt op een Belgische postrekening betaald.

Op 25 april meldt De Post hem dat een factuur niet betaald kan worden omdat het saldo van zijn rekening onvoldoende is. Volgens de klager was dit onmogelijk en hij neemt contact op met De Post. Hij stelt vast dat zijn pensioen van de maand maart niet betaald werd.

Hij neemt contact op met de CDVU waar hem wordt meegedeeld dat er vanaf maart beslag gelegd werd op zijn pensioen, dat dit vanaf maart betaald wordt via de Rekenplichtige der geschillen en dat hij maandelijks een levensbewijs moet indienen.

Bedenkingen

Gepensioneerden die in het buitenland wonen en die betaald worden op een *Belgische* financiële rekening moeten 2 maal per jaar, in januari en in juli, een levensbewijs indienen. Als het levensbewijs niet tijdig ingediend wordt, wordt de betaling stopgezet.

Dit levensbewijs is een standaardformulier dat gratis kan bekomen worden bij de CDVU en dat door de lokale overheid of het Belgisch Consulaat moet ingevuld worden. Hierdoor bevestigt de ondertekenaar dat de gepensioneerde op het ogenblik van het invullen ervan nog in leven is.

Het levensbewijs mag ten vroegste gedateerd zijn op 1 januari en 1 juli.

De verplichting om halfjaarlijks een levensbewijs in te dienen houdt verband met de verjaringstermijn voor onverschuldigde betalingen. Onverschuldigde betalingen uitgevoerd in de laatste 6 maanden kunnen altijd teruggevorderd worden.

Buitenlandse overheden zijn uiteraard niet verplicht om het overlijden van een gepensioneerd ambtenaar te melden aan de CDVU. Door het systeem van de levensbewijzen wordt vermeden dat betalingen na overlijden langer dan zes maanden zouden gebeuren. De mogelijkheid tot volledige terugvordering van het onverschuldigde is op die manier gegarandeerd.

De regeling wordt veel omslachtiger wanneer er beslag gelegd wordt op het pensioen. Het pensioen wordt dan niet langer betaald door de CDVU maar door de Rekenplichtige der geschillen. Deze laatste is persoonlijk verantwoordelijk voor het beheer van de rekeningen en in geval van onverschuldigde betalingen.

In geval van beslag op het pensioen moet de gepensioneerd die in het buitenland woont en/of op een rekening betaald wordt maandelijks een levensbewijs indienen. Hierdoor vermijdt de Rekenplichtige dat er na het overlijden van de gepensioneerd onverschuldigde betalingen aan de schuldeisers zouden gebeuren.

De betaling via de Rekenplichtige wordt verder gezet tot het ogenblik dat er handlichting vanwege de schuldeiser is. Hierdoor bevestigt de schuldeiser dat er geen verdere schuld meer is.

In dit dossier was het beslag op het pensioen uitgevoerd door de fiscale administratie vanaf de maand maart. Het bleek achteraf op een vergissing te steunen en had nooit mogen uitgevoerd worden. De klager werd er niet van op de hoogte gebracht dat hij vanaf maart maandelijks een levensbewijs moest indienen.

Het pensioen van maart werd niet betaald. De klager was zich hiervan pas eind april bewust omdat een factuur niet betaald kon worden omwille van een ontoereikend saldo (hij kreeg achteraf nog een boete van meer dan 3.000 BEF). Het pensioen van de maand april werd evenmin betaald.

Zodra hij te weten gekomen is wat hem te doen staat, stuurt hij begin mei een levensbewijs naar de Rekenplichtige die hem de pensioenen van maart, april en mei betaalt.

De belastingdiensten stuurden slechts eind juni handlichting aan de Rekenplichtige. Ook voor de maand juni moest de klager dus een levensbewijs indienen, met een nieuwe vertraging in de behandeling tot gevolg.

Vanaf augustus werd de betaling weer uitgevoerd door de CDVU op basis van het levensbewijs van juli.

Conclusie

De CDVU licht de gepensioneerd in over de verschillende betalingswijzen en verplichtingen op het ogenblik van zijn pensionering.

Naar aanleiding van het beslag door de fiscale administratie heeft de CDVU de klager niet op de hoogte gebracht van het beslag en evenmin van de verplichting om maandelijks een levensbewijs in te dienen.

Uit het onderzoek blijkt dat enkel in het geval van uitvoerend derdenbeslag via deurwaardersexploot of in het geval er delegatie betekend wordt, de gepensioneerd via een aangetekende brief ingelicht wordt over het beslag. Dit is immers een wettelijke verplichting opgelegd door het gerechtelijk wetboek.

In de andere gevallen, zoals hier het beslag door de fiscale administratie, wordt de gepensioneerde niet ingelicht over het beslag en de daaraan verbonden verplichting.

Het College is de mening toegedaan dat men van de gepensioneerden, die vaak reeds jaren gepensioneerd zijn, niet mag verwachten dat zij volledig op de hoogte zijn en blijven van alle betalingswijzen op hen van toepassing. Bovendien kan de communicatie met andere diensten verstoord zijn zodat de gepensioneerde zelfs niet ingelicht wordt over enige beslaglegging of verandering van zijn inkomsten.

Alhoewel de CDVU en de Rekenplichtige aan hun wettelijke verplichtingen voldoen, lijkt het ons aangewezen om de gepensioneerden van elke wijziging in de betaling van hun pensioen zo vlug mogelijk in te lichten.

Het College onderhandelt met de CDVU en de Rekenplichtige om een zo volledig mogelijk informatie te geven aan de gepensioneerden bij elke wijziging in de betaling van hun pensioen.

Vakantiegeld – Aanvullende toeslag voor gerechtigden op het gewaarborgd minimumpensioen – Overname van de pensioenen van de Regie der Luchtwezen door de AP en de CDVU

Dossier 587

De feiten

De klager ontvangt in 1999 een vakantiegeld van de Centrale Dienst der Vaste uitgaven (CDVU) van 4.163 BEF. Het jaar voordien ontving hij van de Regie der Luchtwezen een vakantiegeld van meer dan 16.000 BEF.

In een telefonisch onderhoud met de gepensioneerde meldt de CDVU dat hij het juiste bedrag ontvangen heeft.

Bedenkingen

De klager is een gepensioneerd personeelslid van de Regie der Luchtwezen. Vanaf 1 maart 1999 worden de pensioenen van de gewezen personeelsleden van de Regie der Luchtwezen beheerd door de AP en betaald door de CDVU.

De CDVU heeft ook de betaling overgenomen van de pensioenen die reeds toegekend waren door de Regie.

De klager geniet een gewaarborgd minimumpensioen. Dit pensioen was echter bij de overname van de bestanden geregistreerd als een gewoon pensioen.

De regels betreffende de toekenning van een vakantiegeld en van een aanvullende toeslag zijn verschillend naargelang de gepensioneerde een minimumpensioen geniet of een gewoon pensioen.

In de openbare sector wordt het vakantiegeld betaald onder de volgende voorwaarden¹:

¹ Koninklijk besluit van 1 april 1992 houdende toekenning van een vakantiegeld en van een aanvullende toeslag bij het vakantiegeld aan de gepensioneerden van de openbare diensten

Voor de gerechtigden op een rustpensioen:

- ♦ de leeftijd van 60 jaar bereikt hebben;
- ♦ voor de maand mei daadwerkelijk een pensioen genieten:
 - waarvan het globale bedrag (alle rust- en overlevingspensioenen en om het even welk als zodanig geldend voordeel samen) lager is dan 60.951 BEF bruto;
 - dat niet verminderd wordt wegens de uitoefening van een beroepsactiviteit.

Voor de gerechtigden op een overlevingspensioen:

- ♦ niet hertrouwd zijn;
- ♦ voor de maand mei werkelijk een pensioen genieten:
 - waarvan het globale maandbedrag lager is dan 48.760 BEF bruto;
 - dat niet verminderd wordt wegens de uitoefening van een beroepsactiviteit.

Voor de gerechtigden op een wezenpensioen:

- ♦ voor de maand mei daadwerkelijk een pensioen genieten:
 - waarvan het maandbedrag lager is dan 48.760 BEF bruto (al of niet gecumuleerd met rust-en overlevingspensioenen of met om het even welk als zodanig geldend voordeel);
 - dat niet verminderd wordt wegens de uitoefening van een beroepsactiviteit.

Voor de maand mei 2000 bedraagt het vakantiegeld 7.650 BEF. Dit bedrag wordt gebracht op 10.200 BEF voor een gehuwde gepensioneerde van wie de echtgenoot geen eigen inkomen geniet (inkomen uit beroepsactiviteit, vervangingsinkomen, geen eigen pensioenen hoger dan 2.550 BEF per maand).

Er wordt een aanvullende toeslag toegekend indien de gepensioneerde voor de maand mei:

- ♦ een gewaarborgd minimum rustpensioen geniet dat niet verminderd wordt wegens de uitoefening van een beroepsactiviteit én hij de leeftijd van 60 jaar bereikt heeft;
- ♦ een gewaarborgd minimum overlevingspensioen geniet dat niet verminderd wordt wegens de uitoefening van een beroepsactiviteit (dus geen leeftijdsvoorwaarde).

Deze aanvullende toeslag bedraagt in principe 11.566 BEF. Voor een gerechtigde die het minimum pensioenbedrag geniet voor een gehuwde gepensioneerde bedraagt hij 13.869 BEF.

Op het vakantiegeld en de aanvullende toeslag worden de volgende beperkingen toegepast.

Het totale bedrag van vakantiegeld en aanvullende toeslag mag niet meer bedragen dan het pensioenbedrag van de maand mei.

De bedragen van het vakantiegeld en de aanvullende toeslag worden verminderd met de bedragen van het vakantiegeld en van de aanvullende toeslag toegekend door de RVP en met het bedrag van de aanvullende toeslag die de echtgeno(o)t(e) geniet indien het gaat om een gehuwde gepensioneerde.

Conclusie

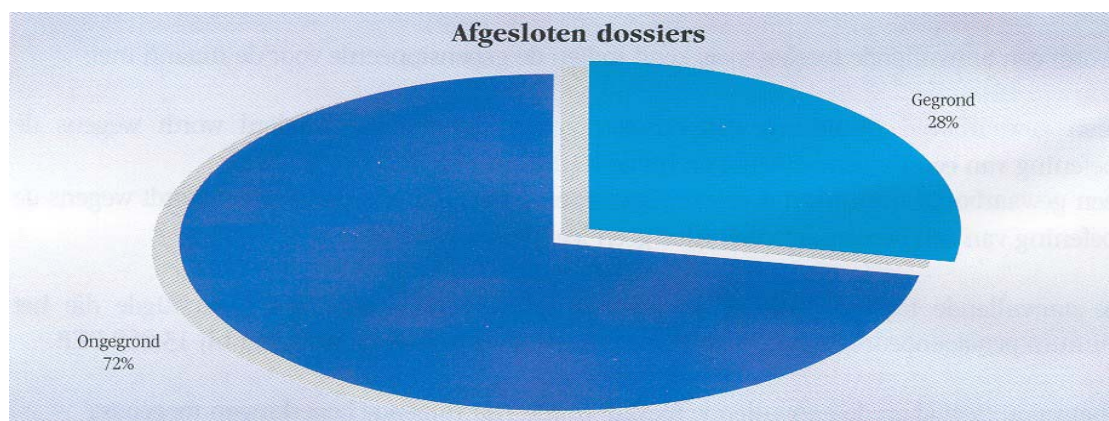
In dit geval was een fout in de codering de oorzaak van een foutieve uitbetaling van het vakantiegeld. Slechts door de tussenkomst van de Ombudsdienst werd de fout vastgesteld. De klager ontving in het jaar 2000 het correcte vakantiegeld en de aanvullende toeslag. De achterstallen voor het jaar 1999 werden hem eveneens betaald.

Het gaat hier duidelijk om een materiële fout die zelden voorkomt.

Dienst voor Overzeese Sociale Zekerheid, Belgacom, de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, de sociale verzekeringsfondsen voor zelfstandigen

Deze kleinere pensioendiensten fungeren tegelijkertijd als toekennings- en betalingsdienst.

Eindresultaat in de afgesloten dossiers

Opmerkelijke dossiers

Militaire diensten – Gelijktelling mogelijk in de pensioenregeling voor werknemers, de pensioenregeling voor zelfstandigen en in de openbare sector – Geen valorisatie in het stelsel van de Overzeese sociale zekerheid en dat van de koloniale pensioenen ten laste van de Openbare Schatkist

Dossier 295 - 590 - 596 - 611 - - 612 - 613 - 680 - 722 - 728 - 747 - 792 - 1191 - 1349 - 1624 - 1666

De feiten

De klagers wendden zich tot de Ombudsdienst Pensioenen omdat hun militaire dienst niet in aanmerking genomen wordt voor de berekening van hun pensioen: niet in het stelsel van de Overzeese sociale zekerheid en niet in de regeling voor werknemers.

De klagers hebben gemeen dat zij voor en na hun militaire dienst tewerkgesteld waren bij een Belgische werkgever in Belgisch Congo en dat zij hun legerdienst in het vroegere Belgisch Congo vervulden. Jaren na hun militaire dienst oefenden zij een beroepsactiviteit als werknemer in België uit.

Bedenkingen

De loopbaan van de klagers ziet er vrij gelijklopend uit:

- ♦ een periode tewerkstelling in het vroegere Belgisch Congo onderworpen aan DOSZ;
- ♦ militaire diensten in een Belgische basis in Congo;

- ♦ een periode tewerkstelling in het vroegere Belgisch Congo onderworpen aan DOSZ;
- ♦ een periode als werknemer in België.

Voor hun beroepsactiviteit in het voormalige Belgisch Congo vallen zij niet onder het toepassingsgebied van de Belgische sociale zekerheid in het algemeen en ook niet onder de pensioenregeling voor werknemers. Deze jaren geven recht op een pensioen ten laste van het stelsel DOSZ. De wetgeving van de DOSZ bevat evenwel geen bepalingen die toelaten om militaire diensten op te nemen in de berekening van het pensioen.

Naar aanleiding van deze klachten heeft het College onderzocht in welke stelsels en onder welke voorwaarden de militaire diensten in aanmerking genomen worden voor de berekening van het pensioen.

In de openbare sector worden de periodes van werkelijke militaire dienst opgenomen in de pensioenberekening zonder enige voorwaarde.

Militaire diensten worden in de pensioenregeling voor werknemers gelijkgesteld met een beroepsactiviteit als werknemer op voorwaarde dat men:

- ♦ ofwel werknemer is op het ogenblik van de aanvang van de legerdienst;
- ♦ ofwel deze hoedanigheid bekomen heeft binnen een periode van 3 jaar na het einde van de legerdienst en tenminste gedurende 1 jaar als dusdanig tewerkgesteld geweest is.

In de regeling der zelfstandigen wordt de militaire dienst gelijkgesteld met een beroepsactiviteit als zelfstandige op voorwaarde dat men:

- ♦ ofwel zelfstandige is bij de aanvang van de legerdienst;
- ♦ ofwel een beroepsactiviteit als zelfstandige begonnen is binnen de 180 dagen na het einde van de legerdienst.

De militaire diensten worden niet opgenomen in de koloniale pensioenen, ten laste van de Openbare Schatkist, toegekend voor diensten gepresteerd als ambtenaar in de kolonies vóór de onafhankelijkheid.

Conclusie

In het stelsel der werknemers, der zelfstandigen en in de openbare sector kunnen de militaire diensten onder bepaalde voorwaarden in aanmerking komen voor de berekening van het pensioen. De regeling van de DOSZ en van de koloniale pensioenen voorzien daarentegen geen enkele mogelijkheid tot opname van de militaire diensten.

In de feiten komt het hier op neer dat wie altijd in België gewoond en gewerkt heeft in principe altijd een pensioen kan krijgen voor de periode van zijn legerdienst in het Belgisch leger in één van de drie grote stelsels: ambtenaren, werknemers of zelfstandigen.

Wie niet in België gewoond en gewerkt heeft maar wel in één van de landen die deel uitmaken van de Europese Economische Ruimte en zijn legerdienst volbracht heeft in het Belgisch leger krijgt ook een pensioen voor zijn legerdienst als gevolg van de toepassing van de Europese verordeningen ter zake.

De DOSZ is zich bewust van de problematiek en heeft in 1995 een dossier met voorstellen voor een oplossing voorgelegd aan de toenmalige Minister van Pensioenen. De Dienst is voornemens een nieuw voorstel te formuleren ter gelegenheid van de aanpassing van de wetgeving in toepassing van het principe van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen.

Het College van zijn kant heeft de materie voorgelegd aan de Minister van Sociale Zaken en Pensioenen.

De Minister antwoordt dat hij voornemens is in de loop van deze regeerperiode een aantal wijzigingen in de wetgeving van de koloniale pensioenen en van het stelsel van de Overzeese Sociale Zekerheid tot stand te brengen.

Hij preciseert verder dat in het kader van de aanpassing van de wetgeving aan de wijzigingen die zich in de andere wettelijke stelsels hebben voorgedaan, er zonder twijfel een bevredigende oplossing voor de valorisatie van de militaire diensten zal gevonden worden.

Aanbeveling

Het College meent dat uit wat voorafgaat voldoende blijkt dat er een discriminatie bestaat tussen gepensioneerden naargelang zij al dan niet in de periode voorafgaand en/of volgend op hun legerdienst in de kolonies gewerkt hebben.

Het College beveelt aan dat er een wetgevend initiatief genomen wordt om deze discriminatie weg te werken.

Een eerste stap is reeds gezet. De Minister van Pensioenen meent dat er in de loop van deze regeerperiode een bevredigende oplossing zal gevonden worden voor de valorisatie van de militaire diensten in de stelsels van de Overzeese Sociale Zekerheid en de koloniale pensioenen.

Algemene vaststellingen

Briefwisseling - 1

Het College heeft gedurende het werkingsjaar regelmatig vastgesteld dat brieven van gepensioneerden niet bij de administraties toekomen.

In sommige gevallen heeft dit weinig of geen invloed op de rechten van de gepensioneerden. Vaak gaat het immers om een vraag om informatie.

In bepaalde gevallen evenwel heeft het niet ontvangen van de briefwisseling van een gepensioneerde een belangrijke weerslag op diens rechten.

Indien het gevolg een vertraging in de betaling van de rechten is, wordt dit zo snel mogelijk rechtgezet wanneer een herinnering wordt gestuurd of bij tussenkomst van het College.

Indien echter niet meer kan aangetoond worden dat de gepensioneerde aan zijn verbintenissen of wettelijke verplichtingen heeft voldaan, is het gevolg niet zelden dat schulden ontstaan die niet weerlegd kunnen worden (bv. de melding van wijzigingen in de beroepsactiviteit of de burgerlijke staat).

In dergelijke gevallen stelt het College alles in het werk om aan te tonen dat een zending wel degelijk naar de administratie verstuurd werd. In sommige gevallen vroeg het College opzoeken bij De Post om een aangetekende zending terug te vinden of om aan te tonen dat een aangetekende zending door de administratie ontvangen werd.

In de gevallen waar de gepensioneerden evenwel geen bewijs van aangetekende zending meer heeft of niet meer in het bezit is van een kopie van de brief kan het College enkel vaststellen dat de briefwisseling verloren ging zonder hierbij de verantwoordelijke te kunnen aanduiden. In deze gevallen is het dan ook quasi onmogelijk om aan de administraties te vragen om op hun beslissingen terug te komen.

Het College raadt de gepensioneerde dan ook ten stelligste aan om hun brieven aan de pensioendiensten aangetekend te versturen telkens wanneer het gaat om het naleven van een verbintenis of een wettelijke verplichting.

Briefwisseling - 2

Regelmatig stelt het College vast dat briefwisseling in een administratie niet bij de behandelende ambtenaren terechtkomt. Dit heeft over het algemeen enkel een vertraging in de behandeling van het dossier tot gevolg maar geeft een enkele keer aanleiding tot meer ernstige gevolgen zoals een laattijdige betaling.

Naast de inkomende briefwisseling is de uitgaande briefwisseling voor een administratie een wezenlijk onderdeel van de communicatie met de gepensioneerden.

De behandeling van de briefwisseling en de aandacht die hieraan wordt besteed is een maatstaf voor de klantgerichtheid en de klantvriendelijkheid van de administraties.

Het College roept de administraties dan ook op bijzondere aandacht te schenken aan de verwerking van de briefwisseling en hiertoe de nodige middelen te voorzien.